NATIONAL LIBRARY
JAN 9 1973
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

B03/a/40/3c

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

47. N-RS. Trešdiena, 1972. g. 15. NOVEMBRIS 22. GADS NOVEMBER 15, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Pacelsim savu balsi

LATVIJAS ATJAUNOŠANAS KOMITEJAS EIROPAS CENTRA PREZIDIJA PRIEKŠSĒDIS P. REINHARDS KANADĀ

LAK EC prezidija priekšsēdis Pauls Reinhards izlidoja 9. novembrī no Londonas, Anglijā, uz Ņujorku, lai no turienes ierastos Toronto un piedalītos Latvijas valstssvētku svinībās 18. novembrī.

P. Reinhardu ievēlēja no jauna par LAK EC prezidija priekšsēdi nule notikušajā sesijā Minsterē. Nopietnais dažādu politisku problēmu pilnais laiks, kas stāv komūnistu apspiestām tautām priekšā, prasa, lai atbildīgos latviešu tautas interešu aizstāvēšanas posteņos būtu personas ar pieredzi politikā, diplomatijā un starptautisko diskusiju laukā. Ļoti vēlami ir personīgie kontakti ar šīsdienas pasaules politiku noteicošo valstu politiķiem un attiecīgo valodu pārzināšana, kas ļauj sarunas vest tieši, bez vidutājiem. Šīs prasības pilnā mērā attaisno jaunievēlētais LAK EC prezidija priekšsēdis, kas Latvijas neatkarības laikā darbojies ārlietu ministrijā, piedalījies starptautiskās komisijās un pārzina nozīmīgākās svešvalodas.

Trimdas laikā P. Reinhards aktīvi piedalījies mūsu tautas interešu aizstāvēšanā, darbodamies vairākās apspiesto tautu organizācijās un būdams arī Starptautiskās Eiropas kustības vadošās komitejas loceklis. Tieši šajā sakarībā viņam ir izdevība satikties ar vācu, franču, beļģu un citu tautu izciliem politiķiem un sarunās ar tiem gūt informāciju, kāda citādi mums nebūtu pieejama. P. Reinhards ir labi pazīstams arī britu parlamentāriešu aprindās, un viņu aicina kā vienu no apspiesto tautu pārstāvjiem piedalīties atsevišķās sanāksmēs, kur skar šo tautu problēmas, piem., sevišķā filmu izrādē parlamentā par slepkavībām Katinā.

Pirms došanās uz Ziemeļameriku, LAK EC priekšsēdis mūsu laikraksta līdzstrādniecei

(Turpinājums 13. lp.)

Elmāra Damberga zīmējums Latvijai Amerikā 18. NOVEMBRĪ

Jāzeps Utināns Kanadā pirmā vietā

BEIGUŠĀS DAUGAVAS VANAGU ORGANIZĀCIJAS PRIEKŠNIEKA VĒLĒŠANAS KANADĀ

Vēlēšanās no Kanadas 1332 balstiesīgiem biedriem piedalījušies 809 biedri resp. 60,74%. DV priekšnieka amata kandidāti saņēmuši šādu balsu skaitu: Jāzeps Utināns — 326, Alfreds Puķīte — 237, Jānis Frišvalds — 100, Alfreds Baltiņš — 88 un Valentīns Rolavs — 53 balsis. Par nederīgām atzītas 5 balsis.

Procentuāli biedru skaitam 100% balsojuši DV Albertas nodaļas (17 biedri), Sadberijas nodaļa — 94,28% (35), Druvas nodaļa — 86,36% (22), Kičeneras nodaļa — 39,13% (46), Ošavas nodaļa — 42,85% (21 biedrs). Mazāko aktīvitāti vēlēšanās parādījusi Norandas nodaļa — 6,25% (16). Lielāko DV nodaļu aktīvitāte izpaudusies šādi: Toronto — 49,88% (407 biedri), Hamiltona — 56,60% (159), Londona — 77,50% (120). vanadžu kopa — 100% (8 vanadzes), Sūsenmarijas (Su Ste. Marie) — 100% (4), Sadberijas — 93,75% (16). Pasīvāka bijusi Kičeneras vanadžu kopa — 40% (15 vanadzes), Montrealas — 41,93% (31), Ošavas — 45,45% (11). Lielāko vanadžu kopu aktīvitāte vēlēšanās izpaudusies šādi: Toronto — 63,85% (83 vanadzes), Hamiltona — 54,84% (62), Londona — 86,48% (37 vanadzes).

Balsošanā par DV vanadžu priekšnieci, vienīgo kandidāti Mariju Ķeņģi, no 403 balstiesīgām vanadzēm piedalījušās 276 vanadzes resp. 68,48%. „Par" balsis nodevušas 264, bet „pret" 12 vanadzes. Proporcionāli vanadžu skaitam vēlēšanās piedalījušās: DV Druvas nodaļas

Kaut varēja vēlēties lielāku aktīvitāti, tomēr šajās vēlēšanās līdzdalība bijusi lielāka kā iepriekšējās DV organizācijas augstākās vadības vēlēšanās. Vēlēšanu komisijā darbojās priekšsēdis A. Kalviņš, sekretārs O. Kļavenieks un locekle Alma Reinberga, sanākot 6 darba sēdēs un to nobeidzot 14. novembrī.

O. K.

Pulcēsimies *Latvijas valsts neatkarības dienas svinībās* **Toronto**

sestdien, 18. novembrī, pl. 7 vakarā Eaton auditorijā (Yonge-College).

Svētku runu teiks Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas priekšsēdis PAULS REINHARDS.
Priekšnesumu daļā Daugavas vanadžu koris ZĪLE, diriģente Austra PLAMPE un
Daugavas Vanagu vīru koris, diriģents Arnolds SAULĪTE. Solists: Alfreds SPRICENIEKS (bass).

Ieeja $2.-. Mācību iestāžu audzēkņiem un pensionāriem puscena. Jauniešiem līdz 16 g. un skolēniem grupās ieeja bez maksas.

Laipni ielūdz rīcības komiteja.

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 15. NOVEMBRIS 47. N-RS.

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4935 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

1970-1971

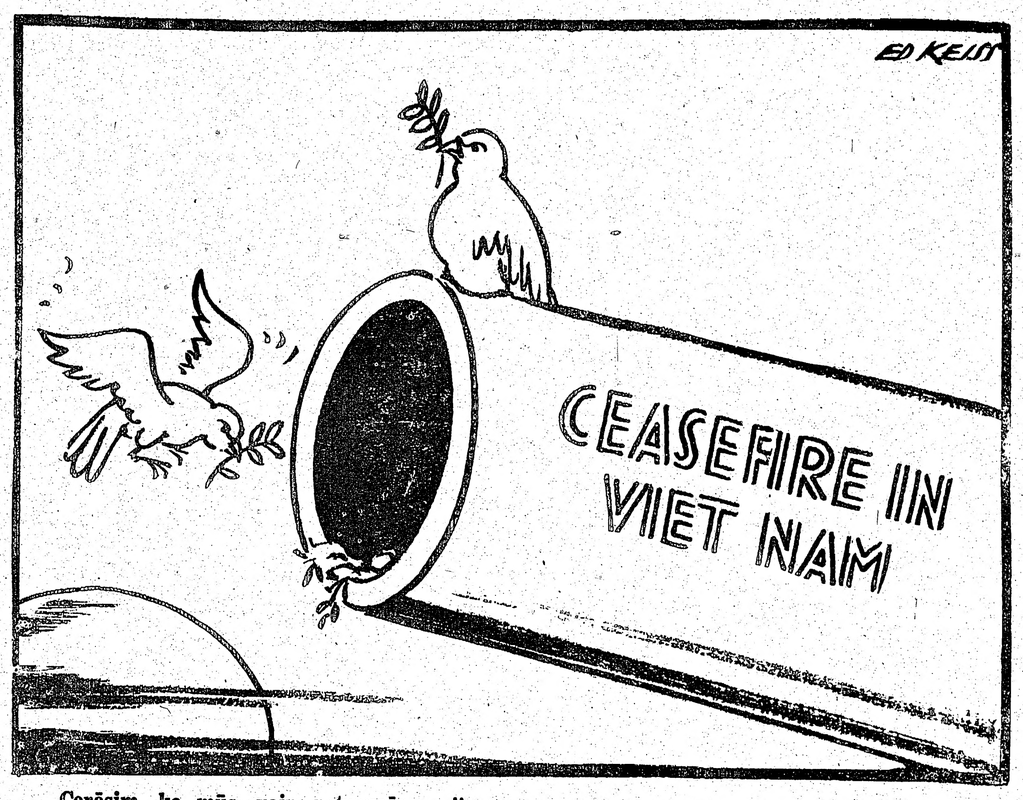

„Cerēsim, ka mūs vairs netraucēs . . ." Ed. Keiša zīmējums

LATVIJAS DIENĀ

Pēdējās 18. novembŗa parādes soļi Rīgā apklusa vairāk nekā pirms trim gadu desmitiem, kad Latviju jau žņaudza Maskavas dzelzs roka. Pēc dažiem mēnešiem, 1940. gada 17. jūnijā, mūsu valsti jau samala sarkanarmijas tanki, kas pārvēlās visai zemei. Krievu zābaks, kas jau pārnākot Latvijas robežu bija aptraipīts latviešu asinīm, nežēlīgi samina mūsu tautas brīvību.

Ja Latvijas neatkarības laikā 18. novembrī atskatījāmies galvenokārt uz mūsu valsts izcīnīšanu un tās sasniegumiem aizvadītajos brīvības gados pagātnē, tad pēc tās varmācīgas iznīcināšanas 18. novembris atkal kļuvis par mūsu cīņu un centienu nākotnes simbolu, kas noteic visu mūsu nacionālo spēku koncentrēšanu un virzīšanu uz šo mērķi — Latvijas brīvības atgūšanu.

Mēs nestāvam vairs turpat, kur pirms 1918. gada 18. novembŗa, kad līdz savas neatkarīgās valsts idejai un tās īstenošanai bija noiets garš ceļš. Pat izkarojot savu valsti mums vēl bija jāgaida uz tās juridisku atzīšanu, lai tā varētu līdztiesīgi ierindoties citu neatkarīgo valstu saimē. Šis ceļš mums tagad vairs nav otrreiz jānoiet. Mums ir jāatgūst tas, kas mums jau piederējis un ar varu nolaupīts — mūsu valsts! Mēs varam tagad uzrādīt un apsūdzēt ne vien pašu laupītāju, bet arī līdzvainīgos.

Mēs esam pārliecinājušies paši un pierādījuši citiem, ka Latvijas valsts bijusi spējīga eksistēt, ka mēs esam jau sen bijuši nobrieduši savai valstiskai dzīvei un spējīgi to vadīt, ko tik pārliecinoši pierādījuši mūsu neatkarības gadi. Mūsu valsts juridiski eksistē vēl šodien. Rietumu lielvalstis nav atzinušas tās varmācīgo okupāciju un par jaunu to apliecinājušas. Nav pamata šaubām, ka šī nostāja varētu mainīties nākotnē. Vēl lielākas cerības tam dod tikko notikušās vēlēšanas Kanadā un ASV, kur polītisko spēku samēri izpaudušies mums vēlamā virzienā.

Šogad 18. novembri mēs varam sagaidīt ar daudz lielākām cerībām nekā varbūt gadu iepriekš, kad bijām vairāk šaubu mākti un norūpējušies, neticīgi raudzīdamies uz rietumvalstu attieksmju izveidošanos ar Maskavu. Arī iekšējo notikumu attīstība pašā padomju imperijā rāda, ka padomju milzis savā serdē ir jūtami apdraudēts. Šī attīstība ir gan lēna, bet tā neatslābstoši turpinās un rāda pieaugošu tendenci. Maskava jau zināmā mērā spiesta ņemt vērā sabiedrisko domu, kas vēl pirms nedaudz gadiem tai bija gluži svešs jēdziens. Pavairojas arī plaisa dzelzs aizkarā.

Ko mēs svešumā Latvijai viņas dienā varam veltīt? Dabiski — visas savas domas un spēkus, ja esam latvieši un tādi gribam palikt. Bet neuzskatīsim to tikai par vecākās paaudzes pienākumu. Vēl vairāk tas ir jaunās maiņas uzdevums, jo tā būs Latvijas karoga saņēmēja un tālāk glabātāja. Lai nedod Dievs, ja aiz mūsu Latvijas izcīnītājas un veidotājas paaudzes paliktu tukšums un trūktu mūsu karoga saņēmēja, jo mūsu tauta apspiestajā dzimtenē pašlaik to nespēj. Latvijas dienai latvisku sirdi!

Lasītāju vēstules.

LPB PRIEKŠNIEKA PASKAIDROJUMS

Atbildot uz Indras Gubiņas vēstuli, kas iespiesta Latvija Amerikā 25. oktobŗa numurā, paskaidroju, ka Latviešu preses biedrības statūtos nav paredzēti „nebiedri", un biedrībai nav nebiedru saraksta. Publicētais „nebiedru" saraksts ir I. Gubiņas vai citas personas sastādīts, par pamatu izlietojot LPB biedru sarakstu, ko centrālā valde bija nodevusi kāda LPB Kanadas kopas valdes locekļa rīcībā savstarpējai sarakstei.

Šīs kopas paplašinātā valdes sēdē 5. novembrī Toronto esmu aicinājis kopas valdes priekšsēdi noskaidrot, kā šis saraksts nokļuvis I. Gubiņas rīcībā un vai bez tā eksistē vēl citas fotokopijas? Dzejnieces vēstulē publicētajā „nebiedru" sarakstā ieskaitīti arī daži LPB biedri un pat goda biedre. Personiski atvainojos šiem biedriem par nepatīkamo gadījumu.

Personiskā sarunā I. Gubiņa paskaidroja, ka šo sarakstu publicējusi, lai pierādītu, ka bez O. Stumbra ir vēl citi literāti, kas nesastāv LPB. Uz dzejnieces neatlaidīgo jautājumu, vai LPB ir pret ārpus biedrības stāvošo piedalīšanos LPB izkārtotos lielākos sarīkojumos, varu atbildēt ar pretjautājumu — vai šie literāti ir pret LPB? Ja šiem jautājumiem varētu atrast labvēlīgas atbildes, tādi vairs neeksistētu.

Latviešu preses biedrība pastāv pašu biedru dēļ. Tie no sava vidus izvēl valdi, kuŗas uzdevums atbalstīt savus biedrus un palīdzēt viņiem atrast publicēšanās iespējas. Liekas neticami, ka daži literāti nevēlas iestāties Latviešu preses biedrībā, bet tai pašā laikā meklē iespējas lasīt savus darbus šīs organizācijas sarīkojumos, tādā veidā atņemot šīs iespējas pašiem LPB biedriem.

LPB centrālā valde ir ASV, ar sēdekli Ņujorkā. Atsevišķas kopas ar kopu valdēm darbojas Kanadā, Anglijā, Vācijā, Austrālijā un Dienvidamerikā. Šīs kopas ar savu centrālo valdi apvienotas kopējā globālā organizācijā. Darbojas arī preses kopa Čikagā-Milvokos un Kalamazū. Pirmo ilgus gadus vadīja Kārlis Ķezbers, sadarbojoties ar LPB centrālo valdi Ņujorkā. Diemžēl, pēdējā laikā šī sadarbība ir pajukusi. Taču cerams, ka kopa atkal varēs rast iespējas kopējam darbam latviešu preses darbinieku un literātu mērķu sekmēšanai.

LPB centrālai valdei nav informācijas par literātu kopu Kalamazū. Neoficiāli zināms, ka šīs kopas biedru skaitā ir vismaz divi LPB biedri. Arī ar šo kopu varētu risināties kopējs darbs. Zviedrijā atrodas PEN kluba valde. Kluba biedru skaitā ir arī vairāki LPB biedri, to vidū arī LPB centrālās valdes priekšsēdis. PEN klubā ir arī nedaudzi Anglijas preses kopas biedri. Arī ar PEN klubu varētu attīstīties ciešāka sadarbība.

Nesaprotama ir pašu latviešu literātu pasāktā dalīšanās „šķirās" un „pašķirās". Pareizi liktos, ka vērtētājiem vajadzētu būt viņu darbu lasītājiem un literāro sarīkojumu apmeklētājiem, kuŗu spriedums būtu vispirms uzklausāms.

Kas attiecas uz Latvijas apmeklējumiem, ne LPB priekšnieks, ne valde nevar dot nekādus norādījumus, bet grūti pieņemt, ka domu izmaiņa ar tagadējās Latvijas literātiem varētu notikt, „nepārdodot savu ādu"... Domāju, ka mūsu rakstnieku un dzejnieku uzdevums trimdā būtu stiprināt mūsu nacionālo stāju, neaizmirstot arī savējo.

Ceru, ka šis paskaidrojums varētu izbeigt daudzo lasītāju vēstuļu plūdus par latviešu literātiem, kas sagrupēti no diletantiem līdz piensaimniekiem...

V. Irbe LPB priekšnieks

LATVIEŠU VĀRDI

Atbildot uz Birutas Senkēviča jautājumu 12. oktobŗa LN AK valdes sēdē, kādēļ 333 loterijas komitejas locekļu sastāvā nav redzami arī angļu vārdi, tas ir tādēļ, ka labākus vārdus par pašreizējiem būtu grūti iedomāties. K. Ozols ir Hamiltonas Latviešu biedrības priekšsēdis, jau ilgus gadus labi pazīstams Hamiltonas sabiedrībā. Arī R. Kreišmani pazīst jau ilgus gadus kā atbildīgu organizātoru latviešu un angļu sabiedrībā. Labāku kasieri par A. Luidmani tiešām nevarētu atrast starp sveštautiešiem. Bez B.Grāvītes plašās pazīšanās mums būtu bijis arī grūtības atļaujas sagādē, un viņa — latviete, saņēma zelta medaļu kā labākā privātskolas absolvente. Viņas vārds mums daudz palīdz, tāpat visiem pazīstams Baibas Šmites-Kalējas vārds. Viņa jau ļoti daudz darījusi sabiedrības labā Hamiltonā un citur. Latviešu vārdi tikpat labi kā citi.

R. Kreišmanis Hamiltonā

LATVIJAS KAROGS UN 18. NOVEMBRIS

Latviešu organizāciju vadība Toronto izdara kļūdu, neuzstādot Latvijas dibināšanas dienā, 18. novembrī, Latvijas karogu ne pie Latviešu, ne Daugavas Vanagu nama Toronto. To esmu vērojis jau kopš gadiem. Sapulcēšanās vietās, kur mūsu valstssvētku aktos redz Kanadas un Latvijas karogus, vēl pilnīgi neattaisno uzmanību, kāda pievēršama šai mūsu tik nozīmīgai dienai. Latvijas karogam 18. novembrī jāplīvo arī pie mūsu sabiedriskajām ēkām, kā tas šajā vēstulē jau minēts, un to jāredz arī mūsu organizāciju telpās.

Valdis Šteinmillers Toronto

AICINA TALKĀ LASĪTĀJUS

Latvija Amerikā 4. oktobŗa numurā, atreferējot Čikagas un Milvoku preses kopas sanāksmi, Andris Lamberts bija rakstījis: „V. Hermane lūdza kopas priekšnieku O. Cakaru paskaidrot, vai viņš nosaucis **rakstniekus**, kas piedalījās Vankuverā, par 'diletantiem', kā to rakstījis Aivars Runģis laikrakstā Latvija Amerikā."

18. oktobŗa numurā paskaidroju, ka neko tamlīdzīgu laikrakstā Latvija Amerikā neesmu publicējis. 1. novembŗa lasītāju vēstulē dzejniece Valentīna Hermane apšauba manu paskaidrojumu: „A. Runģim pirms citu lasītspēju apšaubīšanas ieteicu vēlreiz rūpīgi izlasīt savus L.A. 6. un 13. sept. atreferējumus par rakstnieku nedienām Gaŗezerā..."

Tā kā latvieši, cik man nācies vērot, diezgan bieži izlasa nepareizi, pārlasās vai izlasa to, ko grib izlasīt, pārlasīju vēlreiz visus savus trīs ziņojumus par rakstnieku „nedienām", kas notika kaimiņos plaši pazīstamajam latviešu centram „Gaŗezers". Ne 30. augusta, ne 6. un 13. septembŗa numuros tomēr neatradu neko tādu, par ko ziņo Andris Lamberts.

Tagad aicinu palīgā Latvijas Amerikā lasītājus. Pirmajam, kas manos ziņojumos atradīs apgalvojumu, ka O. Cakars nosaucis rakstniekus Vankuverā par diletantiem un nosūtīs savu atradumu publicēšanai redakcijai, apsolos piešķirt 100 dolaru balvu. Par šādu pakalpojumu, nešaubos, arī dzejniece Valentīna Hermane bez šaubīšanās varēs piemaksāt otrus simts dolarus...

Aivars Runģis Kalamazū

AR PIERI SIENĀ!

Latvija Amerikā 11. okt. n-rā Valdis Krāslavietis savā vēstulē vērsies pret latviešu sabiedrību, kuŗai arī es piederu, un apgalvo, ka tā neesot vesela, t.i. nedomā tāpat kā viņš. Tas izraisa jautājumu, kā ir ar pašu Krāslavieti, ja viņš domā savādāk nekā citi?

Zemgaliētis Čikagā

Ņujorkas literāti ciemojas Toronto

Pēc līksmi aizdejotās Preses balles Toronto preses kopas rīkotais rakstnieku cēliens 5. novembrī Latviešu namā bija ieinteresējis labu tiesu klausītāju, vairāk gan vidējās un vecākās paaudzes — ap 150.

Sarīkojumu atklāja un vadīja Inta Purva, aicinādama LPB Toronto kopas priekšnieku Modri Lorbergu sacīt ievadvārdus. Uzrunā viņš pakavējās pie valodas kā sazināšanās līdzekļa atsevišķu tautas locekļu starpā un mūsu izjūtu izpausmes veida. Valoda ir arī mūsu kultūras sākums un gals. Katrs rakstnieks tautas kultūrai dod savu pienesumu. Bet rakstnieki nav aizmirsuši kalpot arī Latvijas brīvības atgūšanas centieniem. Kanadas kopas priekšnieks iepazīstināja ar viesi — Preses biedrības priekšnieku Viktoru Irbi, pieminot, ka arī viņš kalpo mūsu tautas kultūras centieniem.

Pirmā klausītāju priekšā stājās Zenta Liepa, runādama savā dzejolī par zilo asteru dienu: visi dārzi zilu sauļu pilni —/ saules astere spīd debess dārzos. Vientulība no cilvēka bēg, ja vien „prot tikties ar mākoņiem un sarunāties ar tumšo egli aiz loga." (Cilvēks, kas nav vientuļš) Vāi atkal: Aiz klusuma sliekšņa mīlestība,/ cilvēks un mūžība iet roku rokā.

Inta Purva raksturoja Jāni Širmani kā rakstnieku, kas

(Turpinājums 7. lp.)

Rakstnieku cēliena dalībnieki Toronto, no kreisās: Aija Bramane (lasīja J. Kļaviņa dzejoļus), Reinholds Millers, Zenta Liepa, Jānis Širmanis, Sandra Sēja, Biruta Senkēviča, Modris Lorbergs, Viktors Irbe, cēliena vadītāja Inta Purva, Aina Kraujiete un Nikolajs Kalniņš.

J. Liģera uzņēmums

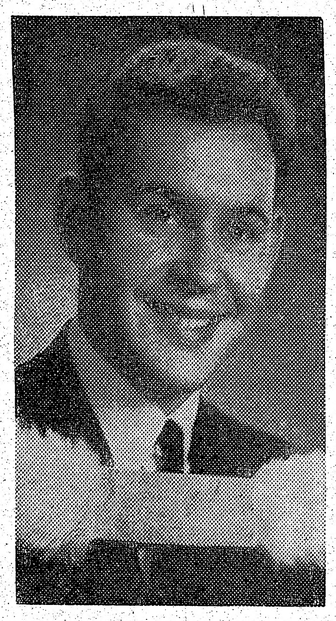

Andris Rode

ieguvis Toronto universitātē doktora gradu fizioloģijā. Viņš saistījies darbā „Department of Indian Affairs and Northern Development". Pieder pie studentu korporācijas Fraternitas Lataviensis saimes.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTIE IZDEVUMI

Jaunā Gaita, 90 n-rs, 17. gadagājums, rakstu krājums kultūrai un brīvai domai, latviešu jaunatnes literatūras biedrības Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Laimonis Zandbergs, 68 lp. Jāņa Gorsvāna vāks.

Ceļa Biedrs, 7./8. (167./168.), septembra un oktobra burtnīca, Latviešu ev. lut. draudžu apvienības Amerikā izdevums, redaktors J. V. Strautnieks, 28 lp.

Mūsu laikmets, 2.(17.) n-rs, politikai, kultūrai un zinātnei, Izdevējs un atb. redaktors Manuels Veiss, Frankfurtē, Rietumvācijā, 40 lp.

Čūska Toronto

Pēc neveiksmīgā mēģinājuma iestudēt J. Raiņa lielugu Uguns un nakts pirms apmēram pusotra gada, DV teātŗa Kanadā (DVTK) darbībā iestājās tāda kā krize jeb „vērtību pārvērtēšanas" posms, kuŗā notikusi gan personāla pārgrupēšanās, gan jaunu, repertuāram piemērotu lugu meklēšana. Šis pārgrupēšanās un meklēšanas rezultāti izpaudās svētdien, 12. novembrī, kad pēc ilgāka pārtraukuma teātris stājās Toronto publikas priekšā ar Mārtiņa Zīverta Čūskas jauniestudējumu Emmas Kalniņas-Znotiņas režijā.

Lugas izvēle liecina, ka DV TK atteicies no eksperimentiem un atgriezies pie jau daudzkārt pārbaudītām vērtībām. Mūsdienu lielākā latviešu drāmatiķa nosaukumu Mārtiņam Zīvertam šodien, liekas, neapšauba neviens. Skatītājos maz bija tādu, kas vienā vai otrā inscenējumā kaut kad pirms ilgāka vai īsāka laika nebūs redzējuši Čūsku, atskaitot, varbūt, jaunpienākušos. Bet arī tiem Čūska sniedz labu, saprotamu, šolaiku mērauklās izsakāmu liecību par latviešu drāmas rakstniecības līmeni. Lugas izvēle tātad nebūtu diskutējama. Atliek tikai izvērtēt inscenējumu un izrādi.

Emma Kalniņa-Znotiņa režisores darbā pēdējos 10 gados sevi parādījusi maz. Vairāk viņa nopūlējusies ar jaunu tēlotāju skološanu savā privātajā studijā un izrāžu recenzēšanu. Čūska tādad ir jauns, pēc ilgāka laika sekojošs viņas spēju pārbaudījums skatuviskā radīšanā. Vēl vairāk tādēļ, ka šoreiz izrāde bijusi iestudējama ne parastajai skatuvei, bet ieapaļai estrādei bez priekškara, kāda ir Taunhallē, kur notika pirmizrāde. Izņēmuma apstākļi dekorāciju novietošanā, tāpat apgaismojuma izkārtošanā, kopnoskaņas veidošanā un atsevišķās vietās scēnisko situāciju piemērošanā mazāk piedzīvojušu režisoru rokās viegli varētu izvērsties par klupienu un sabojāt visu izrādi.

Režisore šīs grūtības tomēr bija atrisinājusi lietpratīgi. Dekorāciju novietojums — varbūt atskaitot priekšējo „lapenes" stabu — atbilda amfiteātŗa prasībām. Valža Vares zīmējumi bija neuzkrītoši, bet lietpratīgi. Skatuves iekārtas priekšmetu krāsu un formu izvēle spēles norisi un izrādes noskaņu varēja, varbūt, papildināt vairāk, bet tā to arī netraucēja. Ne visur turpmākajās izrādēs būs estrādes, tādēļ nav iemesla sūdzēties par telpas laukuma malu neizmantošanu un neizgaismošanu, kas pirmizrādē varētu radīt lielāku kontaktu ar skatītājiem. Apgaismojums darbojās nevainojami. Situācijas cēlienu beigās un sākumos turpmākajās izrādēs pārveidos priekškars. Pavadmūzikas iespraudumi gan būtu debatējami, bet savu sakāmo „pateica" arī tie. Kaut, varbūt, ne visi skatītāji tos saprata.

Režisores izvēlētie spēles tempi bija raiti. Varētu tomēr vēlēties to lielāku dažādību. Skatuviskās situācijas likās pietiekamas, vietām pat ļoti rūpīgi „izsvērtas" un aktieŗu teksta zināšanas uzslavas vērtas. Vislabāk izstrādāts likās lugas pirmais cēliens. Abi pārējie brīžiem gan ieslīdēja tīri reālpsiholoģiskās, pat naturālās izdarībās, tā attālinoties no teksta, bet publikas vairākumam tās patika. Režisors bija daudz strādājusi arī pie atsevišķu aktieŗu izteiksmes, sevišķi runas veida, kaut ne visos gadījumos ar vienādiem panākumiem.

Lugas saturs prasa, lai dāmas šeit „spēlētu" arī ar kājām. Savās recenzijās par citām aktrisēm Emma Kalniņa-Znotiņa uz šo māku vai nemāku dažreiz aizrādījusi. Šoreiz pati savām tā, likās, ar aizrādījumiem bija bijusi taupīga. Protams, ne jau visu var prasīt. Bet arī prasības jāsadala puslīdz vienādi.

Spilgti tēli uz skatuves bija Maijas Gaiķes Mollija un Arnolda Putniņa Miķelis Muļļa. Putniņu ilgi nebijām redzējuši atbilīgākā lomā. Ar savu tēlojumu viņš vairākkārt izsauca spontānus aplausus pat cēlienu vidū. Ļoti labs, kaut arī „vēl pilnīgi neizlīdis no savas paša ādas", bija Valdis Martinsons Dioģēna lomā. Pārējie, Liene Martinsone, Ziedonis Upīte un Vija Vare, gan daudz neatpalika, bet nesniedza arī savus pilnvērtīgākos tēlojumus, kādus esam agrāk redzējuši citās lugās.

Visumā ansamblis bija vienmērīgi saliedēts un izrāde labi noskaņota, kas liecina par iestudējumā ieliktu rūpīgu, neatlaidīgu darbu. Publikas bija pilna zāle, un izrādi tā uzņēma atsaucīgi. Vēl nepieciešami daži „noslīpējumi", ko prasa parastās skatuves ar priekškariem, un luga var sākt ceļot pa „pagastiem". Skatītāju tai netrūks.

Osvalds Liepa

Modris Lorbergs

LATVIJAS SMILTIS

No Latvijas pagastiem,
ciemiem, miestiem
un Rīgas priekšpilsētām
nākdami,
izstaigājuši esam
visādus ceļus.
bet šodien
atkal vienkopus esam
no pagastiem,
ciemiem un miestiem
un pilsētām svešām,
un visiem mums
vēl arvien
Latvijas smiltis
pie kājām . . .

Vai nav dīvaini,
ka vēl arvien
mums visiem
Latvijas smiltis
pie kājām,
un domas
Latvijas zemē? — — —

Pagātnē
kā zīlnieka
kristalla lodē ja veries,
šķetinot ceļus,
ir smiltis,
smiltis,
un smiltis
no bērna pirmajiem soļiem
ar basajām kājām,
un kājām
pastalās, vīzēs
un apkaltos zābakos
diendienā,
gadgadā . . .

Ceļiem,
vagām,
vālām
un tekām
nav gala
un beigas —
Kā nebeigtas līnijas smiltīs
no rītausmas
tās ievijas
nakts tumsā
pretī jaunajam rītam
ar svaigajām pēdām
aiz tevis — — —

Smiltīs tu kādreiz
atlaidies mākoņus skatīt;
uz smiltīm tu dažkārt
sev dzīvei nākotni cēli;
un smiltīs reiz pagātnē
patvēries dzīvību glābt —
naidīgās, draudzīgās
dzīvību glābjošās smiltīs —

No Latvijas novadiem
svešumā vienkopus nākot,
mums visiem
vēl arvien
Latvijas smiltis
pie kājām
un domas
Latvijas zemē —

Tur visu ceļu
sākums un gals!

Ainas no Toronto Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas. Augšējā attēlā no kreisās: Nora Turkēvica stāsta, ko viņa iemācījusies svētdienas skolā, kuru sākusi apmeklēt 3 g. vecumā. Bez tam viņa mācās arī latviešu sestdienas skolā. Vidū: Andra un Inta Bregže vēlas zināt, ko par svētdienas skolu runā skolotāji ar vecākiem. Par to viņām pastāsta (attēlā pa labi) jaunās skolotājas Maija Asare un Daina Brumele.

Raimonda Šteinberga uzņēmumi

Komponisti, mūzikologi, kongress

ISA EKSKURSIJA LATVIJAS MŪZIKAS DZĪVĒ — I

LIELU NOTIKUMU LAIKOS TIEK DAUDZ RAKSTĪTS

Rīgā no 16. līdz 22. oktobrim risinājās Latvijas komponistu savienības VII kongress „par godu Pad. savienības 50. gadadienai". Sakarā ar kongresu Rīgas periodikā bija vesela rinda gan plašāku, gan īsāku rakstu un interviju, kuru autori ir kā paši komponisti un komponistu savienības vadītāji (valdes priekšsēdētājs Ģederts Ramans, valdes atbildīgais sekretārs Olģerts Grāvītis, partijas organizācijas sekretārs Pauls Dambis), tā arī žurnālisti un mūzikologi jeb mūzikas zinātnieki.

Protams, no rakstiem nav iespējams spriest par komponistu darbu kvalitāti, jo ko gan mūzikas izpratnei dod „dežūrfrazes" kā: „Mēs visi esam viens prātis, ka padomju mūzikālajai kultūrai vienmēr pamatos būs partejiskuma un tautiskuma principi. Mūsu spēks — mūsu spēka apvienojumā. Gluži tāpat kā jebkurā ekonomiskā (!) sfērā." (Komponists Jānis Ivanovs rakstā „Dzīves krāšņā varavīksne"). Vai arī „Mūsu komponistu mūzika kļuvusi vēl partejiskāka, idejiski vēl nozīmīgāka." (Komponistu savienības valdes priekšsēdētājs Ģedarts Ramans VII kongresa referātā.)

Lielie rakstu plūdi tomēr mazliet palīdz iepazīties ar komponentēm, kas rada, veido, virza mūzikas dzīvi pašreiz Latvijā, tas ir, komponistiem, viņu darbu un problēmām.

„LATVIJAS PSR KOMPONISTU SAVIENĪBA"

Tā dibināta 1944. gadā, darbojas Pad. savienības komponistu savienības ietvaros un ir „republikas komponistu un mūzikologu brīvprātīga radoša sabiedriska organizācija. Tās galvenais uzdevums — sekmēt republikas komponistu un mūzikologu jaunradi, audzināt savus biedrus idejiski un politiski, veicināt radošo izaugsmi un profesionālo meistarību."

Tālāk oficiālajos paskaidrojumos teikts, ka „mūzikas mākslas svarīgākās problēmas tiek risinātas komponistu savienības plēnumos, teorētiskās konferencēs un kongresos. „To norise" pēc oficiālās informācijas, „plaši atspoguļo latviešu padomju mūzikas kultūras attīstību."

Komponistu savienības rīkotie kongresi notiek apmēram pa 3 līdz 4 gadiem reizi. Savienības ietvaros darbojas arī „Mūzikas zinātnes sekcija" un pie tās no 1962. līdz 1967. gadam pastāvējusi arī Jauno komponistu apvienība, kuras likvidācija oficiālajās ziņās nav izskaidrota.

Komponistu apvienība kopā ar rakstnieku, mākslinieku, architektu un kinematografistu apvienību un teātŗa biedrību piedalās nedēļas laikraksta Literātūra un māksla un žurnāla Māksla izdošanā.

Pad. komponistu savienības valdes priekšsēdētājiem bijuši Jēkabs Mediņš, Jānis Ivanovs, Ādolfs Skulte, Marģeris Zariņš un 1927. gadā dzimušais pazīstamā latviešu ģeografa dēls Ģederts Ramans. Valdes atbildīgais sekretārs pēdējos četrus gadus bijis 1926. gadā dzimušais Olģerts Grāvītis, bet partijas organizācijas sekretārs — 1936. gadā dzimušais Pauls Dambis. Piebilstams, ka ne visi komponisti ir Komponistu savienības biedri.

KOMPONISTU DALĪŠANA DAŽĀDĀS PAAUDZĒS

Nedebatējot par to, cik racionāla ir dažādu profesionālu grupu dalīšana paaudzēs, šādu dalīšanu tomēr pārskatāmības labad var akceptēt, kaut arī „robežakmeņi" dažkārt ir visai nestabili un viegli pārstatāmi uz vienu vai otru pusi.

Pie vecākās paaudzes komponistiem Latvijā varētu pieskaitīt visus pirms pirmā pasaules kara dzimušos, kas vairāk vai mazāk bija pazīstami jau neatkarīgās Latvijas laikā. Daļa no tiem starp 1945. gadu un šodienu miruši, piemēram, P. Barisons (mirs 1947. gadā), Alfr. Kalniņš (1951.), Jāzeps Mediņš (1947..), Jēkabs Mediņš, E Melngailis (1954.), Jēkabs Graubiņš (1961.), Marija Gubene (1947. — viņai, kas bija pirmā akadēmiski izglītotā latviešu sieviete — mūziķe, šogad apritēja 100 gadu dzimšanas diena), Pāvils Jurjāns (1948.), Paula Līcīte (1966.), E. Ūdris (1958.), Jānis Vītoliņš (1955.), Burchards Sosārs (1953.).

Aktīvi vecākās paaudzes mūziķi pašreiz ir, piemēram, Ādolfs Skulte, Marģeris Zariņš, Arvīds Žilinskis, Jānis Ozoliņš, Lūcija Garūta , Jānis Ķepītis, Nils Grīnfelds (dzimis 1907. gadā Latvijā, audzis un skolojies Krievijā, Rīgā ieradies 1944. gadā).

KO DĒVĒT PAR JAUNO PAAUDZI

Mūzikologs Jānis Torgāns Latvijas periodikā rakstā „Jauno mūzika" izsakās: „Apzīmējums 'jaunais mākslinieks' šobrīd ir ļoti strīdīgs. Par galējo robežu var pieņemt internacionālo 36 gadu robežu."

„Priekšstatu par mūsu jauno komponistu kontingentu," saka Jānis Torgāns, „var sniegt šāds iedalījums: pirmajā grupā (tas ir, mazliet zem 35 gadiem — ref), kuras spilgtākais pārstāvis ir Imants Kalniņš (dzimis 1941. gadā — ref.), ietilptu Māra Aivare, Vilis Bendorfs, Maija Einfelde, Agris Engelmanis, Agris Engelmanis, Heinrichs Galickis, Maija Ķēniņa, Kārlis Tanne, Lolita Vambute un citi (piemēram, arī Jānis Rijnieks — ref.).

„Otra grupa" turpina jauno paaudzi dalīt Jānis Torgāns, „nesenie konservātorijas absolventi, no kuriem vislielāko interesi izraisa Pēteris Plakidis. Tajā jāieskaita Tamāra Dadaševa, Juris Karlsons, Georgs Pelēcis, Ruta Skudra - Vintule u. c."

„Trešajā grupā," raksta Jānis Torgāns, „jānosauc tie, kuriem vēl nav diploma, bet kuŗi jau reizēm pieteic sevi arī plašākos ūdeņos: radio, kino, atklātos koncertos. Tie ir Mārtiņš Brauns, Aivars Kalējs, Zigmunds Lorencs, Ungars Savickis, Vilnis Šmidbergs un citi. Perspektīvākais šajā grupā — Imants Zemzars."

„Šis sadalījums," atzīst Jānis Torgāns, „protams, ir ļoti nosacīts (īpaši robeža starp otru un trešo grupu), taču tas atklāj vecuma starpību un secību, kādā autori parādās mūzikas dzīves orbitā."

VIDĒPĀ PAAUDZE

Vidū starp vecākajiem un jaunākajiem tad nu paliek, protams, vidējā paaudze, par kuŗu Ģederts Ramans, kas pats pieder pie šīs paaudzes, raksta: „50-to gadu beigās ienāca Valters Kaminskis (dzimis 1929. gadā — ref.), Edmunds Goldšteins (1927..), Olģerts Grāvītis, Aldonis Kalniņš (1928.), Artūrs Grīnups (1931.), Ringolds Ore (1931.., miris 1968. gadā), Romualds Grīnblats (1930.)." Bez jau minētajiem vidējai paaudzei vēl būtu pieskaitāmi, piemēram ,Jānis Līcītis (dzimis 1913., beidzis Vītola kompozicijas klasi 1940. gadā, (Elga Īgenberga, Indulis Dālmanis (1922.), V. Meļeškins (1923.), Romualds Jermaks (1931.), Pauls Dambis (1936.), Romualds Kalsons (1936.), Raimonds Pauls (1936.), Gunārs Ordelovskis (1927.), Viktors Sams (1919.), Nikolajs Zolotonoss (1914. — Rīgā), V. Salaks, Induliš Kalniņš (1918.) un citi.

Šī, rotams, ir visaktīvākā paaudze. Tā pašreiz ir Komponistu savienības vadībā un to darbi lielāko tiesu aizpilda koncertu programmas.

(Turpinājumā — Deviņu koncertu virkne kongresa ietvaros.)

Vare

IESPĒJA SAMAZINĀT JŪSU 1972. G. PERSONĪGĀ IENĀKUMA NODOKLI!!!!!!

(Income Tax)

Jau šodien varat izmantot **JAUNO „Income Tax Act sec. 146".** Šis likums atļauj jums, **IENĀKUMA NODOKĻA MAKSĀTAJIEM,** noguldīt kārtējus depositus reģistrētā, personiskā pensijas plānā un **ATVILKT** šos noguldījumus no jūs taksējamiem ienākumiem.

Šī ir vienreizēja izdevība krāt nākotnei, izmantojot **KRIETNU PERSONĪGĀ IENĀKUMA NODOKĻA (Income Tax) IETAUPĪJUMU!**

Piezvanat man, vai iesūtat sekojošo kuponu, parādīšu jums, kā patiesi ietaupīt uz ienākuma nodokļa (Income Tax) rēķina!

Mārtiņš Grimba

Birojā: 364-8153 Mājās 757-8669

MUTUAL OF NEW YORK

2 Carlton St., Suite 1311, Toronto 2, Ontario

Vārds, uzvārds .....

Adrese: .....

Dzimšanas gads ..... **Telefons** .....

DR. G. M. GIRDAUSKAS

(ārste ādas slimībās)

paziņo adreses maiņu:

Apt. 401

2299 Dundas Street West

Toronto 154, Ontario.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto)
Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.

m a k s ā

5% par noguldījumiem,

5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, Reizē ar naudas **noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

VĒRTĪGI SVĒTKU SAIŅI UZ LATVIJU

Viss samaksāts, ātra piegāde.

IMITĒTIE ĀDAS KAŽOKI $108.00
Pasūtiniet šos ļoti vērtīgos un siltos kažokus jūsu piederīgiem. Izvēlaties mink̦a (strīpaino vai vienkāršo), vai karakula.

10 GALVAS LAKATI $54.90
5 vilnas lakati ar lielu vai mazu puķu, kā arī austrumnieciskiem musturiem un 5 zīda lakati, dažādās krāsās.
Ar gaisa pastu $63.40

5 VILNAS LAKATI $96.00
54 x 54 collas, ar bārkstīm, skaistiem puķu musturiem.
Ar gaisa pastu $113.00

SPECIĀLS DĀVANU SAINIS $169.00

Labākās kvalitātes vērtīgi audumi.

3 jardi kungu ziemas mēteļu 100% vilnas drāna, 3 j. dāmu 100% vilnas mēteļu drāna, 3½ jardi kungu 100% vilnas uzvalku drāna, 3 jardi dāmu ziemas 100% vilnas kleitas drāna, 2 dubultpalagi, 2 spilvenu pārvalki, 6 musturoti dvieļi.

SPECIĀLS Nr. 1 ..... $62.00
10 mārc. cūku tauki, 10 m. kviešu milti, 10 m. rīsi, 10 m. cukurs.

Vēl daudz vairāk speciālu saiņu.

Pieprasiet mūsu ilustrēto katalogu.

PASŪTINIET TAGAD
c a u r
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street,
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

Ļ O T I S V A R Ī G I

PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES

Mums ir 23 gadu pieredze šai uzņēmumā un mums ir daudzi tūkstoši apmierinātu klientu.

Tomija Kuika

(19. turpinājums)

„Es braukšu tev līdz. Vecāmāte vēl ir vingra un darbīga. Ja Larisa nevarēs ierasties, mana kaimiņiene izpalīdzēs," Elīza bija satraukta un priecīga par gaidāmo pārmaiņu.

Abas sievietes pagriezās uz mājas pusi. Aija ievēroja dzeni uzlaižamies vecās kļavas galotnē un savā putna neuzmanībā noraujam vienu zeltītu lapu, kas lēni, rudens gaisam virmojot, tuvojās zemei. Cik skaistu Dievs radījis pasauli! Lielo apli ar ziedošu koku vidū! Aija paskatījās rokas pulkstenī. Viņas bija staigājušas divas stundas.

Vecais Grīva vēroja abas sievietes tuvojamies mājai. Aija turēja galvu augstu paceltu, kā karaliene, it kā viņas dzīvē viss būtu ritējis bez jebkādām pārmaiņām. Viņas rūsganā ziemišķādas jaka, pelēkie svārki un baltais šifona lakatiņš, viegli samezglots uz pleca, darīja viņu jaunavīgi daiļu. Grīvas tēvam patika labi ģērbti cilvēki, kaut viņš pats vairs nespēja savai ārienei piegriezt vērību. Elīza savā brūnajā mētelī izskatījās kā sakaltusi rudens lapa, novājējusi un dzīves nogurusi. Viņš apbrīnoja vedeklu, tās pacietību, uzupurēšanos un nepārtrauktu ziedošanos bērniem un vīra vecākiem. Kur vēl otru tādu spēt atrast?

*
**

NO GRĪVAS TĒVA DIENAS GRĀMATAS

Dažreiz man liekas, es esmu mēnessērdzīgs, turpinot šo dienas grāmatu. Agrāk es iedomājos, ka daru to mazbērnu dēļ, agrāk, pirms divdesmit gadiem, jo tad man likās, ka visam, ko es daru, jābūt kādam attaisnojumam. Tagad man jāatzīstas, es rakstu to sevis paša dēļ. Tā it kā distancē lietas un notikumus, sakārtojot tos zināmā proporcijā vai attiecībā. Interesantākā daļa tomēr ir pati rakstīšana, kas mani it kā pārrada un atjauno, attīra manas domas un sirdsapziņu. Elīza to mēdz darīt pie sevis, klusībā. Ar. viņa atzīst, ka pasaule ir it kā „dvēseļu darbnīca". Lai Dievs dod, ka arī Ritvars šīm lietām veltī laiku savā vientulībā un atstātībā. Viņš nekad neizlikās par svēto, bet cilvēkiem nepatīk skatīties pašu vājībās, ko kāds drošsirdis atklāj to kailumā un nepievilcībā. Ja visu tā uzmanīgi pārdomā un izdomā līdz galam, visus šī brīža pasaules notikumus, tad jāatzīstas, ka ikvienam no mums jābūt drošsirdim šodien vispār dzīvot. Pēdējā laikā esmu pieķēris sevi pie domām, ka mātes un Elīzas uzupurēšanās ir pašas par sevi saprotamas lietas, saņemamas bez pūlēm, bez maksas. Bet tagad atklājas, ka esmu bijis vecs, slims muļķis, kas pelnījis pērienu..."

„Tu arvien vēl tepat sēdi! Vai nesāk salt?" Elīza norūpējusies aizbāza segu gar braucamā krēsla sāniem. „Un draudzene arī klēpī," vedekla smējās, raugoties dienas grāmatā ar tumši brūnajiem ādas vākiem.

„Runājot par manu draudzeni, tai dienas skaitītas. Vēl tikai nedaudz lapu atlicis."

Vedekla stāvēja braucamā krēsla kājgalī. „Vai gribi ko labu dzirdēt? „Jaunā draudzene" jau sen tevi gaida tavā drēbju skapī. Es brīnos, ka neesi to vēl atklājis."

Vīratēvs neatbildēja, bet nopietnu skatu vērās vedeklā.

„Aija, saki man, vai tu savā dzīvē esi sastapusi vedeklu, kas upurējusi dzīves labākos gadus..." Vecā vīra balss pacēluma vietā pārtrūka un apklusa. Viņš nezināja, ko teikt, kā apzīmēt savu dēlu. Uztraukts tas spieda braucamā klēsla rokturus, un viņa augums drebēja nepacietībā.

„Vīra vecākiem," Elīza mierīgi nobeidza vecā Grīvas iesākto teikumu.

„Paldies tev, meit, es ar slimību cīnoties esmu kļuvis negants un aizmāršīgs."

„Grīvas tēv, vai arī es drīkstētu uz pāris nedēļām aizņemties šo labo gariņu?" Aijas acis savilkās šķelmīgā smaidā.

„Šī ir tā priecīgākā ziņa, ko pēdējos divdesmit gados esmu saņēmis!"

Katrs vaibsts Grīvas sejā staroja laimē. „Brauc, meit, atvelc elpu, ļauj sevi palutināt! Apriecājies, atpūties!" Un viņa veselā roka sniedzās pēc Elīzas.

Grīvam kādreiz bija trīs dēli un meita. Divi savas jaunās dzīvības atdeva par tēvzemi, meitu lielinieki pazudināja Sibirijas tundrā. Mātes un tēva pārbagāto mīlestību saņēma jaunākais no dēliem, pastarītis Ritvars. Zēna gados izcils sportā. Vidusskolā nododas mūzikai un iestājas konservātorijā, vijoles klasē. Vēlāk, lai apmierinātu arī tēva prasības, kļūst par inženieri. Apdāvināts, mīļš un paklausīgs dēls, ko nepaņēma ne karš, ne lielinieki, bet samaitāja vide, nelietīgi draugi, kas Ritvara labsirdību un atklātību izmantoja savā labā, padarot to par blēdi. „Par daudz mēs viņu lutinājām, nesagatavojām dzīves smagajiem brīžiem un pārbaudījumiem," Grīva pie sevis domāja. „Un tomēr mana vecā sirds saka, ka tur vajadzēja būt kam vairāk, kādam sāpīgam notikumam Ritvara dzīvē, ko viņa jūtīgais raksturs nespēja citādi pārdzīvot kā mēģinot sevi mākslīgi padarīt par lielāko neģēli, sieviešu vajātāju un beidzot blēdi. „Labi, ka cietums apturēja šo bezjēdzīgo pašiznīcināšanās skrējienu. Grīva juta, ka ne tikai lapas viņa dienas grāmatā, bet arī viņa dienas šai saulē skaitītas, tāpēc vēl jo vairāk vecais vīrs vēlējās sastapt savu vienīgo dzīvu palikušo dēlu.

„Paldies tev," Elīza noliecās, lai noskūpstītu vīratēvu, un Grīva juta no vedeklas plūstam līdzjūtību, sirsnīgu mīlestību un patiesu vēlēšanos visas lietas par labu griezt.

*
**

Instruktors Brauns un Raitis vakaros cītīgi strādāja pie plāniem vasarnīcas apdares nobeigšanai. Laura un Ivete bija sadraudzējušās. Viņas apstaigāja jaunu un lietotu mēbeļu veikalus, aplēšot telpu iekārtas izdevumus. Nedēļas nogalē visi četri nolēma, ka vasarnīcā jāieliek nepieciešamā izolācija, lai tā būtu lietojama arī ziemā. Miljonārs Velss nezināja par Aijas un Brauna saderināšanos, kā arī to, ka Vizuma kundzes nebija mājās. Pirmdienas rītā, pēc atgriešanās no Rietumindijas salām, viņš Aijai nosūtīja divus dučus tējas rožu līdz ar ielūgumu vakariņās.

„Nu mēs esam tintē!" Ivete iesaucās, kad Raitis viņai piezvanīja. „Piezvani Velsam un pasaki, ka māte ir Savienotajās Valstīs un būs mājās trešdien."

„Tev taisnība," jauneklis negribīgi piebalsoja, „bet tu nevari iedomāties, kā šis cilvēks mani uztrauc. Vai tu nedomā, ka tā ir zināmā mērā tāda kā „ierīvēšana degunā", ka viņš mani izpircis no cietuma? Ja mātei manis dēļ vēl arī šāda niekošanās jāiztur, tad es labāk eju atpakaļ tuptūzī un gaidu tiesas dienu."

Ivete klusēja.

„Tu nekā nesaki? Tev nekā nav ko teikt?" Raitis kļuva nepacietīgs.

„Tu ļoti labi zini, ka Velss uzaicināja tavu māti piedalīties šai braucienā. Nedomāju, ka tā ir niekošanās. Velsam tava māte patīk, viņš ir vientuļš un nezina par mātes saderināšanos. Vai tu domā, ka tikai mums, jaunajiem, ir tiesības uz dzīvi? Tava māte ziedojusi tev visus savus labākos gadus!"

(Turpinājums sekos)

Aivars Ruņģis

Kāpēc tāds misticisms ap Rīgas apciemojumu?

(VĒROTĀJA PIEZĪMES)

Tūliņ pēc otra pasaules latviešu jaunatnes kongresa Anglijā šāgada augustā neliela jaunatnes tūristu grupa devusies Rīgas apciemojumā. Tur to, tāpat kā lielāko daļu latviešu tūristu, aprūpējis Pad. savienības ceļojumu birojs Intūrists un Komiteja kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs. Tūristu grupai bijušas diskusijas par politiskiem un saimnieciskiem jautājumiem ar Latvijas komūnistiskās jaunatnes apvienības debatētāju grupu.

Tūristu grupā piedalījies arī Amerikas latviešu jaunatnes apvienības valdes priekšsēža vietnieks Aivars Osvalds. Bet tas ir vienīgais vārds, kas līdz šim atklājies periodikā. Pārējā informācija palikusi tīta misticisma miglā. Varam lasīt, piemēram, ka viens grupas dalībnieks izraidīts no Maskavas, ka viena dalībniece, kas apmeklējusi Jelgavu, izraidīta no Rīgas, ka kāds grupas dalībnieks izteicies šādi un tādi, ka grupa apmeklējusi kādu paraugkolchozu, ka noskatījusies arī kādu baleta izrādi.

Manuprāt, ja šāds brauciens ir ziņa, kas interesanta un svarīga lasītājiem, tad būtu jāreportē, kas, kad, kāpēc, kā aizbrauca uz Latviju, bija Rīgā.

Ja šī ziņa tāda, par ko var stāstīt tikai, ka „kāds kādam kaut ko kaut kur teica", ka „kādu par kaut ko no kaut kurienes izraidīja", tad patiešam jāprasa, kāpēc tāda brēka ap nelielas jauniešu tūristu grupiņas uzturēšanos Rīgā?

VAI LATVIEŠU DRAUDZES „FEDERĒSIES"?

Vai nu negribēdami lietot tīru latviešu valodu, vai arī mēģinādami rūgtu patiesību padarīt pievilcīgāku eksotiskā iesaiņojumā, vairs nerunājam par latviešu luterticīgo draudžu apvienošanos, bet gan par „federāciju radīšanu uz līdzīgiem pamatiem" vienā otrā pilsētā, kur divas vai trīs latviešu baznīcas. Taču lai nu — apvienošanās vai „federēšanās": debates par to ļoti svarīgas!

Šāgada oktobrī latviešu luterāņu garīdznieki un baznīcas darbinieki ASV vidienā Grand Rapidos debatēja, kā lasāms latviešu periodikā, par to, ka „draudžu stāvoklis var kļūt kritisks jau tuvāko piecu gadu laikā, kad lielākā daļa latviešu mācītāju būs sasnieguši cienījamu vecumu un izbeigs kalpošanu, bet jauno mācītāju mums samērā maz. Tāpat visas parādības rāda, ka draudzes pamazām dilst."

Konferencē skarts jautājums, ka „pilsētās, kurās pastāv vairākas draudzes, jāuzsāk priekšdarbi draudžu federācijas radīšanai uz līdzīgiem pamatiem. Neko nedarīt kopējās nākotnes labā," lasāms periodikā, „ir neatbildīgi, jo visiem jāstrādā kristīgo un nacionālo centienu virzienā. Tāpat uzturēt vienā pilsētā divas vai trīs baznīcas — tā ir līdzekļu izšķērdēšana un spēku skaldīšana."

Vai šī saprātīgā apvienošanās doma, vairāk nekā pēc divdesmit gadu ilgās „līdzekļu izšķērdēšanas un spēku skaldīšanas", gūs praktiskus panākumus, būtu ļoti grūti apgalvot ar — jā. Tā būtu situācija, par kuru vāciešiem savā valodā labs teiciens: zu schoen, um Wahr zu sein! (par skaistu, lai būtu patiesi!) Taču nereti vien uz saprātīgu rīcību vislabāk pamudina zābaks, kas spiež!

Draudžu apvienošanās, draudžu locekļu skaitam sarūkot vai mācītājiem aizejot, sniegtu:

- praktisku iespēju aprūpēt atlikušos draudžu locekļus;
- iespēju bez steigas, un tātad arī bez zaudējumiem, pārdot nevajadzīgos īpašumus;
- iespēju laikus izkārtot to, lai latviešu draudžu īpašumi nenonāktu svešu organizāciju vai pat atsevišķu individu rīcībā, bet paliktu latviešu luterāņiem.

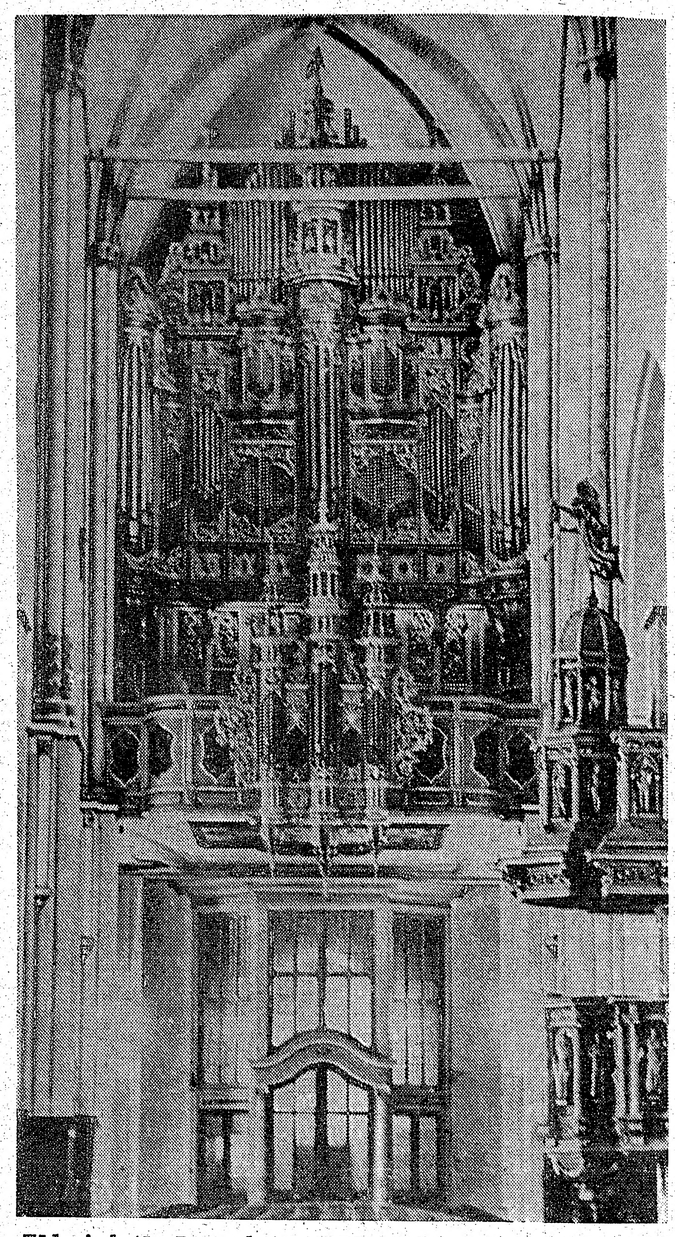

Tāda izskatās Doma baznīca Rīgā šodien, kur tagad ierīkota koncertzāle.

Valsts ar 224 vergu nometnēm

Pad. savienība ne tikai neļauj ārzemniekiem ieskatīties tās vergu nometnēs, bet pat ilgu laiku noliedza to pastāvēšanu. Vēlāk gan atzina to pastāvēšanu, bet pēc Staļina nāves apgalvoja, ka tās likvidētas. Šie meli izraisīja plašus nemierus, sevišķi Kinglras nometnē, ko nežēlīgi apspieda ar tankiem un bumbošanu no lidmašīnām. Rietumu politiķi uzskata par izdevīgāku nepieskarties šai problēmai. Tomēr ir vairāki zinātnieki un rakstnieki, kas raksturojuši šo nometņu dzīves šausmīgos apstākļus. Atcerēsimies Ādolfa Šildes grāmatu Pa deportēto pēdām un angļu valodā The Profits of Slavery. Chruščova „atkušņa laikā" iespieda A. Solžeņicina grāmatu Viena diena Denisoviča dzīvē.

Plašāku pārskatu par Pad. savienības vergu nometnēm varam atrast Dāvida J. Dallina grāmatā The changing World of Soviet Russia (New Haven: Yale University Press, London: Geoffrey Cumberledge, Oxford University Press, 1944., 1947., 1956. g.). Šī grāmata izaugusi no agrāk publicētās grāmatas The Real Soviet Russia, kas jau galīgi izpārdota. D. J. Dallina grāmatā minēta plaša bibliografija par šo jautājumu. Teksta autors sevišķi piemin B. Jakovļeva un Aburcova grāmatu Kontsentratsionnyie Lageri SSSR. (Munich, Institute for the Study of the History and Culture of the USSR, 1955).

Tagad īsumā apskatīsim Dallina grāmatas VI nodaļu, kur uzskatāmi notēloti vergu nometņu dzīves apstākļi (127. — 168. lpp.). Pārsteidz šo nometņu ārkārtīgi lielais skaits: Eiropas Krievijas ziemeļu joslā — 43, Centrālajā daļā un Uralu rajonā — 61, Dienvidu un Dienvidaustrumu daļā vēl 12, tātad, kopā 116 nometnes, Ziemeļsibirijā — 20, Dienvidsibirijā — 35, Centrālāzijā — 19 un Tālos austrumos 34, tā tad kopā 108 nometnes.

Jau 1956. g. šo nometņu tīkls aptvēra 224 vergu nometnes. Ir iespējams, ka nodibinātas vēl dažas jaunas. Par šo nometņu iemītnieku skaitu valda dažādi uzskati. Pa lielākai daļai to skaitu vērtē no 15 — 20 miljoniem, faktiski gan šis skaits ir daudz lielāks. Cara laikos krievu „katorgā" bija izsūtīti 1900. — 1905. g. 15.000, 1910. g. — 28,742, 1913. g. — 32,757, to starpā tikai 5000 politisko ieslodzīto. Komūnistu pirmā vergu nometne dibināta 1923. g. Solovku salā, Baltā jūrā, Arktikas novadā. Tur bija novietoti 6000 cietumnieku. 1929. g. jau bija izveidota Ziemeļu nometņu administrācija, kas pārzināja 7 vergu nometnes ar 662.257 ieslodzītiem. Šīm nometnēm bija maza saimnieciska nozīme, jo iemītniekus nodarbināja tikai zvejniecībā un kokrūpniecībā.

1929. — 1930. g. strauji pieauga deportācijas. Tas bija straujās industriālizācijas un kollektīvizācijas laikmets. Jau 1928. g. padomju tautas komisāri publicēja dekrētus, kas paredzēja šodus pret naidīgo šķiru elementiem. 1929. g. novembrī radikāli grozīja sodu sistēmu, atceļot apcietināšanu un ieslodzīšanu kā soda mēru, bet pastiprināja novietošanu labošanas darba iestādēs. Tātad izsūtīšana bija domāta kā pāraudzināšanas līdzeklis. Sekas bija strauja izsūtīšanu attīstība; 1932. g. publicēja likumu par „valsts īpašuma aizsardzību". Tas bija galvenā kārtā vērsts pret zemniekiem, kas negribēja pievienoties kollektīvām saimniecībām. Kā sods bija paredzēts vai nu nāves sods, vai brīvības zaudēšana vismaz uz 10 gadiem. Vergu skaits toreiz vēl bija mazs, bet strauji pieauga. 1928. g. tas bija tikai 30.000, 1930. g. jau 650.000, bet 1934. - 35. g. tas jau sasniedza vienu miljonu.

Pirmajā piecgades plānā bija paredzēts izveidot grandiozu kanāli, kas savienotu Balto jūru ar Baltijas jūru. Šo darbu uzticēja čekas vadītājam Jāgodam (likvidēja 1938. g.). Viņa rīcība pie šī kanāļa rakšanas nodarbināja 300.000 ieslodzīto no vergu darbu nometnēm. Šos darbus uzsāka 1931. g. un pabeidza 1933. — 1934. g. Šis kanālis izveidots gar Somijas robežu. Kāds franču inženieris, kuram izdevās izbēgt caur Somiju, vēlāk franču žurnālā Etudes šādi notēlo šos smagos darbus:

„Vairāk nekā 200.000 gūstekņu bija nodarbināti pie šī projekta iedzīvināšanas. Vairāk nekā 50.000 mira jau pusotra gada laikā. Strādāja 11 stundas. Nebija paredzētas ne svētdienas, ne kādas citas atpūtas dienas. Darba pārtraukšana notika, tikai pārceļot no vienas darba vietas uz citu nometni. Darba normas bija ļoti augstas, bet uztura normas ļoti zemas. Tie, kas spēja izpildīt paredzēto darba normu, saņēma 800 gramu (29 unces) meizes dienā, bet kas spēja paveikt tikai pusi no paredzētās normas, 300 gramu (11unces). Bez maizes vēl izsniedza ūdeņainu viru un sālītu zivi kā vienīgo uzturu. Lielāko darba daļu veica ar rokām, bez kādiem mechaniskiem rīkiem. Lai gan Karēlijā valdīja šusmīgs aukstums, gūstekņiem bija aizliegts organizēt ugunskurus. „Jūs varat sasildīties strādājot," viņiem teica. Gūstekņi nosauca šo nometni par ‚Elli uz ledus'. Es pats redzēju cilvēkus, kas bija nosaluši ar cirvi vai zāģi rokās. 20 — 30 cilvēku dienā nosala ziemā. Atbildība par disciplīnu bija uzlikta vienībai: ja kāds aizbēga, pārējos sodīja ar to, ka pagarināja viņu sodu laiku. Tos bēgļus, ko sagūstīja, nošāva."

No saimnieciskā viedokļa šis projekts bija sekmīgs. Tas bija 142 jūdzes garš kanālis, paveikts paredzētā laikā. Tas izmaksāja tikai 95 miljonus, ievērojot vergu darba izmantošanu. To nosauca par Staļina kanāli. Atklāšanas svinības jūsmīgi aprakstīja. Pēc Staļina kanāļa pabeigšanas izveidoja arī Maskavas - Volgas kanālu, ko sāka 1933. g. un pabeidza 1937. g., nodarbinot apm. 200.000 gūstekņu.. Apm. tai pašā laikā (1932. — 33. g.) sāka iedzīvināt citus grandiozus projektus: izveidoja ķīmisko rūpniecību pie Berezinas upes, uzsāka darbus pie Sibirijas - Turkestānas dzelzceļa. Izveidoja arī jaunu rūpniecības bazi Kuzņeckas rajonā Rietumsibirijā. Tur iedzīvotāju skaits strauji pieauga 8 gadu laikā no 128.000 līdz 770.000. Radās vergu darbu nometņu tīkls ap Archangeļsku, Vologdu, Oloņecku un Kemi rajonā. Uzsāka dzelceļa veidošanu no Kotlas uz Vorkutu.

30-to gadu sākumā atrada zeltu Ziemeļaustrumu Sibirijā. Jau 1932. g. februārī tvaikonis „Sachaļina.. ieradās Nogajevas jūras līcī. Te ārkārtīgos klimatiskos apstākļos izveidoja Magadānas pilsētu, kas kļuva par „Daļstroj" galvaspilsētu.

(Turpinājums 19. lp.)

Jaunas bērnu lugas Ziemsvētkiem

TĀLIE STARI, JĀŅA UN AUSTRAS BALKU JAUNATNES LUGAS. VSF 1972,

Ir ļoti slavējama parādība, ka mūsu jaunatnes garīgā centra Gaŗezers vadītāji domā arī par visas mūsu trimdas jaunatnes audzināšanu. Par to liecina fakts, ka sakarā ar Gaŗezera rosīgo darbību nodibinājies Vasaras skolu fonds (VSF), ko vada prof. R. Markus un kas iesācis vērtīgu jaunatnes grāmatu publicēšanu. Jau iznākušas divas ļoti vērtīgas grāmatas: Kapt. Kontrovskis — Kādiem mums jābūt, vadonis morālā audzināšanā — un Tālie stari, Jāņa un Austras Balku jaunatnes lugas.

Mēs varam būt priecīgi un pateicīgi Jānim un Austrai Balkiem par viņu sacerētām 3 lugām jaunatnei: J. Balka — Apburtais sils un A. Balkas — Pazudusī zvaigzne un Debesu atslēga. Pirmā ir itin plaša (81 lpp.), otra — īss viencēliens (15 lpp.) un trešā 2 cēlienos (46 lpp.).

Pirmās lugas galvenais saturs var izlikties pārāk pazīstams: 2 kaimiņi, Valdens un Silājs pretendē uz vienu un to pašu purvu, kuŗu apkārtnē dēvē par „apburto silu", naidojas jau 50 gadus, bet Valdenu Ailas un Viļņa Silāja dedzīgā mīlestība beigās panāk izlīgumu.

Kaimiņu naidošanās bija itin bieža parādība dzīvē un notēlota arī literātūrā. Atcerēsimies kaut vai Ilonas Leimanes Vilkaču mantinieci vai slaveno Ķenča lūgšanu brāļu Kaudzīšu Mērnieku laikos, kur Ķencis grib pievienot savai zemei savā kaimiņa Pāvula zemes daļu ar mērnieka palīdzību.

Jānis Balks šo pazīstamo tematu risina itin drāmatiskā fonā. Vecais Valdens iepotējis naidu pret Silājiem arī savām meitām, bet seviški savam dēlam Egonam. Skolā notiek skolēnu komitejas vecākā vēlēšanas. Ir divi kandidāti: Vilnis Silājs un Egons Valdens. Te gan jāpiezīmē, ka lugas darbība saistīta ar Silgrandes vidusskolu. Kā liekas, te domāta kāda brīvās Latvijas vidusskola, bet toreiz skolēnu komitejas nebija paredzētas. Vienīgi cik atceros, Rīgas pilsētas IV vidusskolā ievēlēti skolēnu pārstāvji piedalījās dažās paidagoģiskās apspriedēs, lai iepazīstinātu skolotāju saimi ar audzēkņu viedokli.

Arī latviešu trimdas skolās pagaidām nav paredzētas skolēnu padomes. Nesen gan iznākušajā paidagoģisko rakstu krājumā Mājai un skolai prof. Edgara Kāpostiņa redakcijā plaši pazīstamais paidagogs Hermanis Kreicers ieteic ieviest šo ideju trimdas skolās. Toties ASV skolās šādas vēlēšanas notiek nereti ļoti drāmatiski, jo to nolūks ir iepazīstināt audzēkņus ar politiskās cīņas metodēm.

Arī šai lugā vēlēšanas notēlotas ļoti spilgti: Viļņa Silāja domu biedri okupējuši mūzikas klasi, kur Ainars krāso plakātus, bet Gundars uzņēmies vēlēšanu cīņas vadību. Baumo, ka Egons vēlēšanu dienā jāsot uz zirga un būšot arī ragu mūzika. Tātad arī latviešu trimdas skolu audzēkni, sevišķi ASV, var viegli iejusties šai situācijā. Bet piepeši skolā izplatās ziņa, ka Vilnis Silājs nozadzis Egonam 20 latu. Lai gan viņš noteikti apgalvo, ka nav vainīgs, bet kā lai to pierāda? Viņš ir tā sarūgtināts, ka grib jau pārcelties uz citu skolu, bet tad jau visi domātu, ka viņš patiesi ir bijis vainīgs. Citi skolēni domā, ka Vilnim vajadzētu Egonu piekaut. Viņš turpretī saka: „Bet ko mēs panāksim izkaudamies? Tikai nodauzītus degunus un izskrāpētas acis. Un ko pierādīsim? Nekā?" (29. lpp.) Kad Egons nosauc Vilni par glēvuli un jautā, vai viņam būtu drosme doties uz purvu, lai cīnītos pret „nezvēru", viņš šo izaicinājumu arī pieņem.

Otrs cēliens tad nu norisinās „apburtā silā". Jau 1. cēliena beigās Valdenu Aila saka Vilnim: „Neej, Vilni, lūdzu neej! Es gribētu ar tevi kopā cīnīties par tavām idejām. Ko iesākšu bez tevis?" (34. lpp.). 2. cēlienā redzams, ka viņa aizgājusi Vilni meklēt un arī atrod viņu. „Apburtā silā "notiek zaķu sanāksme un apspriede. Vēlāk lapsa grib apēst mazo zaķēnu — Bumbulīti par to, ka tas izbradājis zaķu kāpostus un apgraužis burkānus. Vilnis padzen lapsu. Bumbulītis pārsteigts, jo zvēru valstī par cilvēku ir izveidojies citāds uzskats, ko izsaka lapsa, ka cilvēks ir „baigs un briesmīgs kukainis, kas lec uz divām kājām kā stabiem, grābj ar rokām tevi aiz skausta, uzkaisa sāli un piparus un tad tevi klunks, klunks, norij" (43. lpp.).

Notiek sastapšanās arī ar „nezvēru", kas īstenībā ir vecā Valdena brālis, ko tas padzinis, jo viņš gribējis precēt Silāju Ani. Viņa vēlāk noslīkusi akacī, bet viņš noskrandojies klejo pa purvu. 3. cēliens norisinās Valdenu mājā. Tur Valdenu Alita ir noskumusi par to, ka neviens viņu nav apsveicis viņas dzimumdienā. Ierodas Bāliņš kas jūsmo par viņu, bet bez dāvanas, jo paredzēto velti — ļoti skaistu vāzi — kaķis saplēsis. Ar jaunas dāvanas solījumu viņam izdodas izvilināt no Alitas noslēpumu, ka Egons pats izņēmis naudu no savas grāmatas un ielicis to Viļņa somā.

Ierodas vecais Silājs ar bisi, lai atriebtos Valdeniem, ka viņi iedzinuši Vilni purvā. Viņš nevienu nenošauj, bet pieprasa, lai Egons nāk līdz uz purvu meklēt Vilni. Kad no Bāliņa Valdeni dabū zināt, ka arī Aila ir purvā, tad visi sāk posties uz purvu, bet drīz ierodas Vilnis un Aila un luga izbeidzas ar laimīgu izlīgumu. Visi brīnās, kāpēc agrāk nebija radusies doma, ka purvu taču var sadalīt uz pusēm. Šai lugā daudz drāmatisma un tā ir labi izdevusies. Ieskanas arī itin modernas idejas. Vilnis ir nodibinājis „raķešu klubu", kur interesējas par lidojumiem uz mēnesi.

Austras Balkas luga Pazudusī zvaigzne ir Ziemsvētku pasaka, kas norisinās debesjumā un mežā ziemā. Tur figūrē gan zvaigznes, gan eņģeļi, rūķi un dejo sniegpārsliņas un lāstekas. Tur notēlota Ziemeļzvaigznes pazušana un vēlāk atgriešanās. Te ir zināms parallēlisms ar Raiņa poēmu Daugava. Tur Mazganīte un Bārenīte cei saskatīt debesīs Latvijas zvaigzni, bet to neatrod, un tāpēc Ganīte grib sūdzēties pašai Saulei. Poemas beigās Saule, kas modina latvjus, un Mēness, kas zin guldīt latvjus, neatrod vairs latvjus, apstājas tecēt un meklē un meklē.

Poēma noslēdzas ar optimistisku izskaņu šādos vārdos: „Meklējot uzvandīs visu pasaules virsu,/ Salauzīs debesis, samidīs zemi,/ Izsvaidīs zvaigznes pa visu klāju Atradīs, saliedēs, sadziedēs, dzīvinās./ Izvadīs laudīs Latviju jaunotu, Izvadīs laudīs Latviju jaunotu —/ Sidraba plīvuros, rožainos ielokos,/ Jaunu zvaigzni."

Otra Austras Balkas luga saucas Debesu atslēga, arī Ziemsvētku luga 2 cēlienos. Pirmais cēliens norisinās kādā lauku istabā, kur ģimenes gaisotne ir gaužam bēdīga. Šai ģimenē 3 bāra bērni: Dace, Mārīte, Imants un vectētiņš. Ziemsvētku priekšvakars ļoti skumīgs. Mārīte slima guļ gultā, viņu krata drudzis, bet nav naudas ārsta honorāram, jo pēdējā nauda izdota par ādām, ar ko salāpīt pastalas. Piedevām piparkūkas piedegušas. Arī lellei trūkst rociņas un drēbītes saplīsušas. Galvenā nelaime tā, ka nav neviena, kas varētu padot ziņu Ziem-

(Turpinājums 10. lp.)

Gaujas gaidu (14) vienības Mārtiņvakarā godalgotās divas labākās maskas (oriģinālākā un latviskākā). Pa kreisi — Dzērve (Zaiga Frīdenberga) un Gaŗā sieva (Anita Vaivare). Vidū vad. Inta Kalniņa. J. Ligera uzņēmums

Zenta Liepa

DZIEDINĀŠANA

Tumsas vaboli melno
Notraukšu melnajai rūtij.
Pirkstgaliem izglaudīšu
Pagalvja nakti un sāpes.
Atvēršu logus ielaist
Cīruļu balsis un blāzmas.
Rīta dziesma tev būšu
Vārds laipnais,
Klusums un ausma.

DV CV aicinājums

Sakarā ar DV centrālās valdes grāmatas „Latviešu karavīrs otrā pasaules karā" 3. sējuma sagatavošanu izdošanai, DV CV atkārtoti griežas pie bijušo cīņu dalībniekiem ar lūgumu:

❶ Piesūtīt DV CV fotografijas no Latviešu leģiona formēšanas un kauju gaitām, novietojumiem u. t. t. 3. sējumā būs aprakstīta Latviešu Leģiona formēšana, Leģiona pirmās vienības kaujās pie Ļeņingradas, 2. brigādes formēšana, kaujas Volchovā un atiešana no Volchovas uz Opočkas pozicijām. Pagaidām tāpēc arī mūs visvairāk interesē fotografijas no augšminētā perioda.

❷ Tāpat piesūtīt DV CV visus citus dokumentus un aprakstus par latviešu karaspēka daļu formēšanu un kaujas darbību, kā arī rakstiskas personīgās atmiņas un dienas grāmatas.

❸ Ir paredzēts, ka 3. grāmata tiks nodota lasītājiem līdz 1973. gada Ziemsvētkiem. Tāpēc tiek lūgts ar fotografiju un dokumentu piesūtīšanu nekavēties.

Par piesūtīto dokumentu un fotografiju atgriešanu to īpašniekiem DV CV uzņēmas pilnīgu atbildību.

Pēckaŗa laikā mirušo bijušo cīnītāju piederīgie laipni lūgti pārbaudīt, vai mirušais kaŗavīrs nav atstājis kādas fotografijas jeb dokumentus, kuŗi vēl būtu izmantojami turpmākiem aprakstiem par Leģiona kaŗavīru gaitām.

Visi dokumenti un fotografijas sūtāmas uz sekošu adresi: Daugavas Vanagu centrālai valdei, vai An der Lettische Fürsorgeverein „Daugavas Vanagi" e. V. jeb Latvian Relief Society „Daugavas Vanagi", Inc. 4400 Münster i. Westf. Grevener Str. 69—4, Bundesrepublik Deutschland.

Daugavas Vanagu zemju valdes un nodaļas lūgtas šo aicinājumu pārspiest savos apkārtrakstos un sludinājumos.

Nujorkas literāti...

(Turpinājums no 3. lp.)

notēlojis gan suņus, gan kaķus, gan putnus, bet nekad nav runājis par meitenēm. Rakstnieks iepazīstināja ar pāris nodaļām no savas jaunās grāmatas, iepriekš pastāstot par pievēršanos zēnu un piedevām mazas meitenes notēlojumam.

Aina Kraujiete šoreiz nolasīja pati vairākus no saviem dzejoļiem, tikai nezin kāpēc cēliena otrā daļā dažus dzejoļus uzticot Sandras Sējas lasījumam. Dzirdējām par Pīķa dāmu un Mantinieci — trauslo ņujorkieti, kas tomēr jūt sevī savu senču — latviešu zemnieku asinis. Vēl noklausījāmies Bula laiku un Masku spēli.

Jaunais literāts Reinholds Millers, kam literārie darbi vienlīdz labi padodas kā angļu, tā latviešu valodā, klausītājus iepazīstināja ar pāris dzejoļiem — Baltā švīka — reizē ceļš un reizē pasaules aizmirstā krāsa, kas rāda ceļu uz mūsu mājām.

Vientuļā svece — dzejolis parādījies Jaunās Gaitas 87. numurā.

Sandru Sēju Toronto gadījās dzirdēt pirmo reizi. Savā prozas tēlojumā par prieku tā runāja kā par balvu, ko cilvēkam pasniedz. Bez prieka sirds ir tukša.

Otrā stāstā Veļu nakts viesis Sandra Sēja pieskārās mūžvecajam jautājumam par cilvēka vientulību un mīlestību. Tā bija it kā Ziemsvētku ieskaņa — cilvēks un mīlestība.

Par Nikolaju Kalniņu dzirdējām, ka viņš savā mūžā sarakstījis ap 20 lugu, īpaši raidāmlugas Rīgas radiofonam, tomēr vēlāk no šī žanra novērsies, un pazīstam viņu kā stāstnieku. Ciema kukulim bija atvests stāsts Kāzu uzvalks, sižets izraudzīts par kādas sievas nesekmīgo braucienu atpakaļ uz Rīgu pie vīra.

Aija Bramane nolasīja dažus Jāņa Kļaviņa dzejoļus: es esmu zvaigzne, kam baiļes/ bezgala baiļes no tumsas,/ kad gribu saskatīt sauli.

Ikvienam literārā cēliena dalībniekam Anita Kalniņa pēc priekšnesuma pateicās ar sārtu rožu ziedu, bet sarīkojuma vadītāja Inta Purva to saņēma no kopas priekšnieka Modŗa Lorberga rokas. Zinteniece L. Reimane sveicināja savu goda filistru Jāni Širmani — arī ar sārtu rozi.

Varētu teikt — literāti un rozes. Ja vien kādam dzejas cienītājam bija kāre tuvāk iepazīties ar tālajiem ciemiņiem, tas varēja piedalīties kopējās pusdienās pēc sarīkojuma. **Izolde Štarka**

TORONTO ZIŅAS

● TLB sestdienas skolā Lāčplēšu dienas atceres aktu 11. novembrī ievadīja skolas pārzine A. Mārtinsone, uzaicinādama ar klusuma brīdi godināt kritušos varoņus. Viesis — māc. V. Rolle vadīja svētbrīdi un runāja par tautas varonību un Lāčplēšu dienas nozīmi. Pēc kopīgi nodziedātās Dievs, svētī Latviju un skolas himnas skolēni devās klasēs kārtējās mācībās, bet 4. un 6. klases audzēkņi autobusā izbrauca ekskursijā uz Pionieru ciemu. 8. paralēlklašu audzēkņiem bija mutvārdu pārbaudījums Latvijas vēsturē, aizstāvot savu rakstu darbu: Dziesmu svētki. 11. februārī skola rīko bazāru ar skolēnu priekšnesumiem Latviešu namā.

● Sv. Andreja draudzes nozaru vadītāju un darbinieku sanāksmē 6. novembrī Sv. Andreja baznīcas telpās piedalījās 30 dalībnieku. Draudzes priekšnieks R. Roze runāja par draudzes darbību tagad un nākotnē, pēc tam bija pārrunas pie dāmu komitejas klātā kafijas galda. Sidrabenes zemes nomnieku sapulce notiks 20. novembrī Sv. Andreja baznīcas telpās sakarā ar apbūves gabalu ieguvēju nomas līgumiem.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopa organizē deju kursu grupas jauniešiem un pieaugušiem, kuŗus modernās un citās dejās apmācīs deju skolotājs Kennets Fennells un dejotāja Marta Tetere. Kursi par iespējami zemu piedalīšanās maksu notiks sestdienu vakaros DV namā (125 Broadview Ave.). Tuvāka informācija iegūstama un piedalīšanās pieteicama līdz 1. decembrim Margaretai Dumpei (tālr. 889-3885) vai Arnim Rozītim (tālr. 921-5826; Hamiltonā — Norai Pulciņai (tālr. 522-6103). Pārējās tuvējās pilsētās sazināties ar DV nodaļu vanadžu kopu priekšniecēm.

● DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš ar bazāru notiks DV namā 2. decembrī no plkst. 10 rītā līdz 9 vakarā un 3. dec. no plkst. 10 rītā līdz pl. 4 pēcp. Kā vienmēr, būs iegūstami latviskie audumi, rotas, keramika, ādas, koka un citi daiļamatniecības izstrādājumi, grāmatas, gleznas un skaņu plates, kosmetikas preperāti, pašceptas piparkūkas, medus, puķes un siltas pusdienas. Ziemsvētku vecītis ar fotografu gaidīs mazos apmeklētājus sestdien no pl. 2 — 4 pēcp. un svētdien no pl. 12 — 2 pēcp.

● Sv. Jāņa draudzes Ziemsvētku tirdziņš 25. nov. no plkst. 10 — 5 pēcp. baznīcas sarīkojumu zālē ar mantu izlozi un bufeti. Būs latviskie ēdieni, piparkūkas un citi cepumi. Bez tam vēl latviešu daiļamatnieku savienības biedru izstrādājumu novietnes, DV grāmatu galds, arī pašas draudzes reliģisko grāmatu klāsts u. c.

● Sv. Jāņa draudzes padomes sēdē 10. novembrī pārrunāja draudzes locekļu, G. Taņņa, G. Kārkliņa un V. Treigūta priekšlikumu par Saulaines saimniecības, nometnes un sarīkojumu organizēšanu nākamajos trīs gados. Noklausoties draudzes padomes locekļa G. Kārkliņa paskaidrojumus, padome ieteica priekšlikuma iesniedzējiem, sadarbībā ar Saulaines pārvaldi, izstrādāt konkrētu priekšlikumu un finanču plānu, lai to varētu apskatīt nākošajā padomes sēdē. Draudzes padome iepazinās arī ar sēdē aicinātā draudzes locekļa Mārtiņa Kalniņa ierosinājumu par ezeriņa izveidošanu dūksnainajā vietā starp vasaras mājiņām un Kritušo karavīru pieminekli, nosusinot pļavu blakus iebraucamam ceļam, izbūvējot aizsprostu un pārteces ūdens novadīšanai uz upi. Šī darba īstenošanai M. Kalniņš jau apzinājis ziedojumus 820 dol. apmērā. Draudzes padome uzdeva Saulaines pārvaldei izstrādāt plānu un aptuvenu maksas aplēsi, lai ar to iepazītos nākošā padomes sēdē, lemtu par projekta pieņemšanu un līdzekļu sagādi, iespējams ar draudzes locekļu ziedojumiem.

● Māc. A. Briedis kristīja Marku Alfredu Grantu, Keneta un Baibas, dzim. Zvaunes dēlu.

● Sunnybrook slimnīcā no triekas sekām 11. novembrī miris 74 g. vecais Ludvigs Alfreds Ozoliņš. Aizgājēju 15. novembrī uz Jorkas latviešu kapiem izvada māc. A. Briedis. Nelaikis bija dzimis Bauskas pagastā un Rīgā bijis sabiedrības Bekona Eksports nodaļas vadītājs. Pirmajā pasaules karā bijis virsnieks - lidotājs: piedalījies arī 2. pasaules karā. Nelaikis atstāj dzīves biedri Mildu un audzu meitu Edīti ar ģimeni Montrealā.

● Toronto latviešu filatelistu kluba 12. novembŗa sanāksmē P. Rudlapas mājā 12 kluba biedri noklausījās Žaņa Grundmaņa referātu par Latvijas medaļu un apbalvojumu krāšanu. Viņš sniedza vēsturisku pārskatu un demonstrēja viņa rīcībā esošos ordeņus un goda zīmes. Nākamā filatelistu sanāksme, pēdējā šajā gadā, notiks 10. decembrī plkst. 2 pēcp. turpat. Paredzēts E. Michelsona referāts: Monetu novērtēšana, kopšana un vērtības kvalitātes noteikšana. Aicināti arī interesenti, kas vēl nebūtu kluba biedri.

● TLB sestdienas skolas 18. novembŗa atceres akts 18. novembrī plkst. 10 rītā Latviešu namā. Svētbrīdi vadīs māc. Ā. Čops. Runās LAK EC priekšsēdis P. Reinhards. Pēc tam skolēnu priekšnesumi un īsi stāstījumi no 8. kl. skolēnu sacensību darba Dziesmu svētki, un sacensību dalībnieku apbalvošana. Skolēniem paredzēts cienasts, tautas dejas un rotaļas.

● Latviešu preses biedrības Kanadas kopas viesis rakstnieks un paidagogs Hermanis Kreicers no Čikagas stāstīs savas atmiņas par ievirzēm un strāvojumiem daiļliterātūrā un presē Latvijas neatkarības gados — trešdien, 29. novembrī, plkst. 8 vakarā publiskā sarīkojumā Latviešu namā. Diskusijas pēc stāstījuma vadīs Imants Sakss. Šī sarīkojuma atkārtojums būs 30. novembrī Hamiltonā, bet 2. decembrī sirmais audzinātājs viesosies Toronto Latviešu pamatskolā.

● Sakarā ar DV Toronto nodaļas gadasvētkiem īpaša DV delegācija: O. Kļavenieks, K. Blumbergs un J. Grīnbergs, ieradās Jorkas latviešu kapos, kur nolika ziedus uz 30 mirušo, pašu un citu DV nodaļu, biedru kapu vietām.

● DV teātŗa Kanadā iestudētās Mārtiņa Zīverta komēdijas Čūska izrādi Daudzkultūru teātŗa apvienības ietvaros 12. novembrī Sv. Lorensa centrā noskatījās ap 350 apmeklētāju, galvenokārt latviešu un citu Baltijas tautu piederīgie. Publika izrādi uzņēma atsaucīgi, ko liecināja aplausi pat spēles laikā. Izrādi noskatījās arī austrāliešu profesors Trevors Fennells, kas sarunājās ar vairākiem apmeklētājiem skaidrā latviešu valodā.

● Mag. L. Vīks svētdien, 12. nov., Latviešu namā runāja par latviskās dzīves ziņu, sākot ar tautas dziesmām, tad aplūkojot tautiskās atmodas laikmetu un arī mūsu gadsimta rakstniekus. Visskaidrāk latviskās dzīves ziņa izpaužas lauku dzīves tēlojumos. Galvenie motīvi — goda prāts, centība, darba mīlestība, sadraudzība. Referents pieskāras arī senlatviešu reliģiskai izjūtai.

● Archibīskaps A. Lūsis kristīja Ramonu Sandru Kalniņu, Volda un Intas, dzim. Hansenas meitu.

● Māc. Ā. Čops kristīja Robertu Aleksandru Gavenu (Gowen), Roberta un Baibas, dzim. Zelmanes dēlu un Lauru Īvaru Sveķi, Imanta un Tanitas, dzim. Mīlmanis, dēlu.

● Toronto latviešu baptistu draudzes koris rīko 17. decembrī plkst. 3 pēcp. „Walmer Road" baznīcā gadskārtēju Ziemsvētku ieskaņu mūzikā. Piedalīsies Maiga Dežardēna (soprāns), Anita Rundāne (ērģeles), stīgu kvartets un Toronto latviešu baptistu draudzes koris diriģ. A. Purva vadībā.

Toronto rosīgi notiek latviešu pensionāru reģistrēšanās, lai izmantotu Kanadas valdības tā saukto „Jauno horizontu" plānu, kam piešķirti 10 milj. dolaru. Augšējā attēlā redzama latviešu pensionāru reģistrēšanās TLB sarīkojuma laikā Latviešu namā, kur paskaidrojumus sniedz jaunās apvienības kasieris un biedrzinis K. Purmals (pie galda vidū). No viņa pa kreisi L. Vīks, pa labi — Otilija Buikus. Aizmugurē Berta Bušmane u. c.

J. Liģera uzņēmums

Alīda Stūrāne

LATVIJAI

Tu visumīļākā no zemēm pasaulē,
Tavs vārds kā elpa tura sirdi dzīvu,
Mūž'dienām iztvaikojot svešā paspārnē.
Tu visumīļākā no zemēm pasaulē,
Tik viena ilgošanās kvēlo dvēselē —
Vēl redzēt tevi plaukstam ziedos — brīvu. —
Tu visumīļākā no zemēm pasaulē,
Tavs vārds kā elpa tura sirdi dzīvu.

Austras Holcmanes koncerts Toronto

Toronto latviešu koncertapvienības šīs sezonas nākošā koncertā Sv. Lorensa centrā 23. novembrī plkst. 8.30 vakarā dziedās Austra Holcmane (soprāns) ar Editi Timermani pie klavierēm.

Pēc Austras Holcmanes pirmā koncerta Anglijas latviešu sabiedrībai 1950-os gados komponists Alberts Jērums recenzijā rakstīja: „...latviešu sabiedrībā visus šos gadus mitinājusies dziedātāja ar gluži neikdienišķiem datumiem".

Nu jau daudz gadus A. Holcmane mīt torontiešu vidū, piedalījusies daudz laicīgos un garīgos koncertos, dziesmu svētku garīgā koncertā, uzstājusies CFRB raidītājā. Bet tā kā viņa nav īpaši centusies „sevi parādīt", tad šis patstāvīgais koncerts daudziem var radīt jaunas iepazīšanās iespējas.

A. Holcmane dziedāšanu sākusi mācīties Latvijā, papildinājusies Vācijā un Anglijā,

Austra Holcmane

6 gadus pie Koventgardena operas solistes Džonas Kross, 10 gadus sastāvējusi Ziemeļanglijas operas ģildē un koncertversijā dziedājusi titullomas operās Aida, Karmena un Hofmaņa stāsti, pēdējā visas trīs — Olimpiju, Džulieti un Antoniju. Piedalījusies Ziemeļanglijas mūzikas festivālos. Trešā koncertapvienības koncertā, 25. janvārī, viesosies pianiste Anda Zirnīte, sezonu pabeidzot 5. maijā ar Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansambļa koncertu Andreja Jansona vadībā.

DV viru koris dzied Otavā

Otavā 4. novembrī viesojās DV vīru koris Kanadā ar uzvedumu Reiz tālu kaujas laukā, ko 14. oktobrī pirmizrādē redzēja Toronto publika, iekarojot Otavas latviešu sirdis. Montrealas latviešiem, kas gribēja braukt uz Otavu, lai redzētu lielisko uzvedumu, sala lietus tomēr izjauca visus labos nodomus. Tikai četri apmeklētāji četrās stundās veica ceļu līdz Otavai.

Par spīti slidenajām ielām, sarīkojumā ieradās ap 150 Otavas latviešu. Tā paša sliktā laika dēļ izrādi iesāka pusstundu vēlāk. No izrādes sākuma līdz beigām skatītāji ar neatslābstošu interesi dzīvoja līdzi pagājušajiem laikiem. Brašajiem tēlotājiem bija jādod daudz piedevu no sava bagātā dziesmu krājuma.

Vakara saviesīgā daļa aizritēja vispārējā omulībā. Cildināmas Otavas vanadzes viņu veiksmē, darbu izkārtošanā un viesu uzņemšanā. Imanta Ķipja mūzika bija labākā un piemērotākā šim sarīkojumam, uzturot īsti latvisku noskaņu visu vakaru.

Apmeklētāju vidū bija arī daudz jauniešu, ar vidējo un vecāko paaudzi pārsvarā. Žēl to tautiešu, kas kaut kādu iemeslu dēļ šinī sarīkojumā neieradās, viņi ar to daudz zaudēja. Nebaidoties no sliktajiem laika apstākļiem, sarīkojumā bija ieradies arī 82 g. vecais bijušais strēlnieks F. Silkalns un tāpat vecā nodaļas vanadze K. Viņķe.

Reti kad vienā reizē cilvēks varēja no sirds tā smiet un raudāt kā šajā sarīkojumā. Jācer, ka DV vīru koris turpinās iedzīvināt vārdos un dziesmās pagājušo laiku lielos notikumus un tā daudziem iesildīs atsalušās sirdis un ikdienā nomākto latvisko dvēseli. Paldies DV vīru koŗa Kanadā dalībniekiem par viņu lielo uzņēmību, veicot šo lielo iestudējumu, tāpat liela pateicība pienākas arī vietējai DV nodaļai, kas izkārtojusi šo sarīkojumu Otavas latviešiem.

Daļa uzveduma dalībnieku pēc sarīkojuma devās mājup uz Toronto, bet palikušie vēl ilgi kavējās kopējās valodās pie sirsnīgajiem naktsmāju devējiem.

Kanaks Otavā

NEATBILDĒTI JAUTĀJUMI

RĪGĀ UZŅEMTO FILMU DEMONSTRĒŠANA IZRAISA DEBATES

Čikagas latviešu organizāciju apvienības delegātu rudens sapulci, piedaloties pārējiem prezidija locekļiem un 14 delegātiem, vadīja priekšsēdis R. Kiršteins, protokolēja sekretārs R. Ārums. Preses pārstāvji sapulcē nebija aicināti. Priekšsēdis R. Kiršteins ziņoja par piedalīšanos apspiesto tautu demonstrācijā, katoļu apvienības Dzintars jubilejā un ar to saistītās katoļu dienās un DV dienās Milvokos. Tālāk R. Kiršteins ziņoja, ka saņēmis „diktātorisku vēstuli" no LPB priekšnieka V. Irbes, sakarā ar okupētajā Latvijā uzņemto filmu izrādēm, uz kuru nebūtu atbildējis, ja būtu zinājis, ka Čikagas un Milvoku preses kopa nesastāv Latviešu preses biedrībā. Pēdējais izraisīja debates, kurās piedalījās Čikagas latviešu biedrības valdes priekšsēdis V. Vīksniņš un vīru koŗa Daugavieši priekšnieks K. Vanags, jautādami, kādēļ ALAs divām filmām pievienotas vēl divas šim gadījumam nepiemērotas filmas; tāpat arī V. Krāslaviešа uzstāšanās varējusi nebūt, jo Jaunsudrabiņš jau runā pats par sevi, un viņa darbu pietiktu pārpilnam aizpildīt sarīkojumam paredzēto laiku. Labs piemērs tam ir citos latviešu centros izkārtotās šo divu filmu izrādes. Jautājumi tomēr palika neatbildēti, jo nevienā valdes protokolā nebija atrodams lēmums par šādu izkārtojumu, un arī sarīkojumu daļas vadītājs O. Cakars teicās par šādu izkārtojumu nekā nezinot.

Tālāk O. Cakars ziņoja par 18. novembŗa atceres aktu, kuŗš šagad būs apvienots ar garīgo daļu, piedaloties visu draudžu mācītājiem. Svētku runu teiks Ad. Šilde. Tā kā līdzšinējais kasieris A. Bārda darba apstākļu dēļ atteicies, par kasieri, pārējiem nominētiem savu kandidātūru noņemot, ievēlēja R. Spuri. Revizijas komisijā par trešo locekli ievēlēja V. Vīksniņu.

Nākamā delegātu sapulce paredzēta decembrī. **I. Š.**

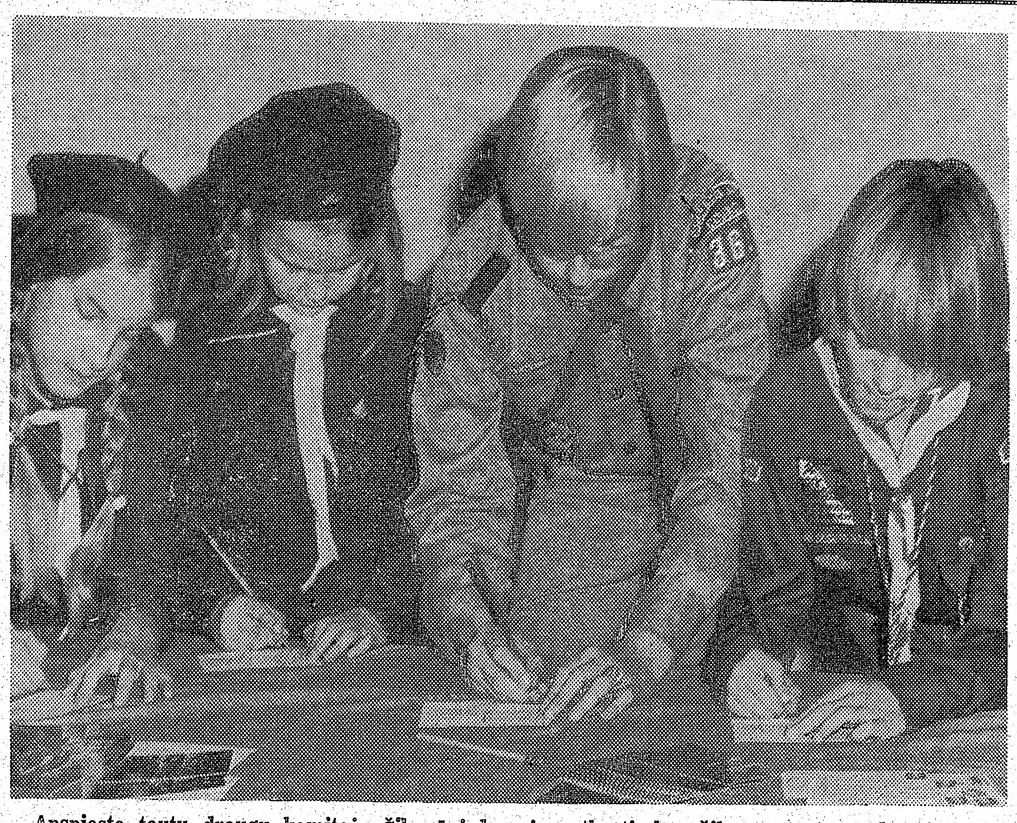

Apspiesto tautu draugu komiteja Čikagā izdevusi pastkarti, kur Čikagas centrā redzami Latvijas karogi. Komiteja ar tās priekšsēdi V. Vīksniņu rūpējas par šo kartīšu izplatīšanu, aicinot Latvijas valsts dibināšanas zīmē atgādināt ASV prezidentam un valdībai latviešu tautas likteni padomju okupācijā. Augšējā attēlā Čikagas gaidas un skauti paraksta kartīti ASV prezidentam Niksonam.

Klīvlendiešu koncerts

Īpatnēju sarīkojumu — koncertu bija noorganizējusi Klīvlendas latviešu apvienotā draudze sava jaunā nama skaistajā 400 vietu zālē. Mācītājs tenors Ivars Gaide izjustā un veiksmīgi izanalizētā priekšnesumā dziedāja četras Volfganga Dārziņa solo balsij un klavierēm aranžētās tautas dziesmas. Dr. Viļņa Cieminа klavieŗu pavadījumi gan mazliet par skaļiem, bet citādi nevainojami, labi nodemonstrējot mūsu tautas dziesmu dižmeistara V. Dārziņa īpatās harmonijas un ritmu kombinācijas. Tieši Dārziņš mūsu tautas dziesmām uzbūris tādus harmoniskos goda tērpus, kuŗi visādās nokrāsās un sīkākos notonējumos ieplūdina telpā to īpato, vienreizīgā skaistumā zaigojošo, vārdos nepasakāmo tautas dziesmas senatnīgo smaržu, kuŗa bieži vien lāga nedodas rokā pat augstas kvalifikācijas komponistiem.

Par ļoti enerģisko un daudzējādā ziņā veiksmīgo mācītāju Ivaru Gaidi vēl atzīmējams, ka viņš ir arī profesionālas izglītības dziedonis — tenors, beidzis Čikagā konservatoriju, pēc tam studējis teoloģiju. Gluži tāpat arī Dr. Vilnis Cieminš, kas strādā par ārstu, bet mūzikā darbojas tikai „starp citu": vada draudzes jaukto kori, dod retumis kādu klavieŗu vai ērģeļu solo, viskomplicētāko nošu rakstu lasa tūliņ no lapas, uzkomponē pa klavieŗu sonātai, uzraksta diezgan laikmetīgā stilā kādu skaistu koŗa dziesmu. Ar uzslavām beidzis slavenajā Oberlinas konservatorijā klavieŗu un kompozicijas fakultāti. Fainomenāli apdāvināts, gandrīz vai neticamu atmiņu: nesen prof. T. Keniņa klavieŗu sonātu iestudēja vienā vienīgā nedēļas nogalē un koncertā spēlēja — no galvas! Par to galīgi pārsteigts bija pats klātesošais sonātas autors, apbrīnodams ne vien Cieminа techniku, bet arī lielisko sonātas interpretāciju.

Šoreiz koncerta vidus daļā Cieminam bija „jāiespēlē" nupat novembrī draudzes zālei nopirktais jaunais Baldvin firmas koncertflīģelis. (Lai priecājas Edite Timermane-Ozola: viņai pie šī Baldvina pasēdēt iznāks 26. novembrī!)

Neizdevīgā kārtā Cieminš bija izvēlējies tādu mūziku, kuŗa viņam „lāga neguļ": Jāņa Mediņa piekto un sesto Dainu un Āriju. Priekšnesums neapvaldīti skaļš, ass, forsēti tempi un dinamiskās gradācijas. Ārijā bija dzirdami arī daži tādi akordi, kuŗus Mediņš nav vis rakstījis. Dārgajam Baldvinam ir arī brīnišķīgi maiga, dziedoša skaņa, bet Cieminа priekšnesums klausītājiem parādīja tikai „medaļas vienu pusi".

Koncerta trešajā daļā Bērzkalna, Jansona un Graubiņa harmonizētās tautas dziesmas atskaņoja 12 meiteņu ansamblis Aija, kuŗu bez diriģēšanas (kāpēc tāda kautrīga attūrība?) vada Ausma Pirktiņa. Aija pirms nedaudziem gadiem radās no svētdienas skolas absolventēm. Tagad viņas ir jau studentes vai vidusskolu pēdējo klašu audzēknes. Salīdzinot ar agrākiem gadiem, balsis ievērojami attīstījušās, vienība kļuvusi skanīgāka. Skaistas nokrāsas, ļoti tīri un augsti soprāni, stabili, zemi alti, intonācijā „bezgrēku" vidus balsis. Tiek iestudētas gan trīs, gan četrbalsu dziesmas, arī ar instrumentu (kokļu) pavadījumiem. Lielākais vadītājas Ausmas Pirktiņas nopelns ir nevainojami tīrā intonācija un dzīvīgie, katras dziesmas teksta notonējumam atbilstošie tempi. Skaņu gradācijas ziņā pašlaik vēl izjūtama it kā kautrīga, piesardzīga attūrība. Klusinātie un mezzoforte dziedājumi skan tiešām jauki, bet dažreiz, kur tas vajadzīgs, patiktos dzirdēt arī vairāk spēka, plašāku skanēšanu. Bet šis iztrūkums sistēmatiski, gads gadā, sāk aizpildīties. Nav šaubu, ka šai klīvlendiešu iemīļotai jaunatnes vienībai nākotnē atvērsies vēl daudzi vārti.

Pēc koncerta klātesošos uzrunāja profesors Trevots Fennells, kuŗš latviešu valodu iemācījies tik labi, ka pat privātās sarunās nav iespējams konstatēt, ka viņš nebūtu latvietis. Viņa zīmīgā, interesantā īsreferāta trāpīgākā doma — varbūt nevajadzētu turēt viņu par „mazliet jukušu" tāpēc, ka tagad viņš latviešiem māca latviešu valodu, bet drīzāk gan tos, kas savu tēvu valodu mazāk ciena un kopj nekā viņš — sveštautietis.

Pēc profesora uzrunas un neapklusināmiem aplausiem sekoja draudzes dāmu sagatavotās 10 dolaru pusdienas. Lielā zāle pārpildīta stāvgrūdām. Ienākumi jaunā nama iekšpuses galīgai nobeigšanai, kā parasts, nevis simtos, bet — tūkstošos. **J. Kalnietis**

Miris bij. ASV kongresa loceklis J. Kerstens

Milvokos 72 g. vecumā 30. oktobrī miris baltiešu draugs un brīvības centienu atbalstītājs bij. ASV kongresa loceklis C. J. Kerstens (Charles P. Kersten, R-Wis.), kas 1953./54. g. vadīja speciālu ASV Kongresa komiteju, kas izmeklēja varmācīgo Baltijas valstu okupāciju un nelikumīgo iekļaušanu Pad. savienībā.

Kerstena komiteja savā laikā veica plašus izmeklēšanas darbus par komūnistu agresiju ne tikai Baltijas valstīs, bet arī citās tagad apspiestās tautās Eiropā un citās vietās. Komiteja savāca daudz pierādījumu un vērtīgus izmeklēšanas materiālus, nopratinot toreiz daudzus svarīgus aculieciniekus, kas tagad arī vairs nav dzīvajo vidū.

Kongresa loceklim Kerstenam šis svētīgais darbs dārgi maksāja, jo nākošās vēlēšanās Milvokos zaudēja Kongresa locekļa vietu savā iecirknī, jo vēlētāji pārmeta viņam pārāk lielu nodošanos ārpolītikas jautājumiem, neievērojot sava iecirkņa vēlētāju un iedzīvotāju vajadzības un prasības.

Pēc Kongresa locekļa mandāta zaudēšanas Kerstens kļuva par prezidenta Eizenhauvera speciālu padomnieku ārpolītikas un aukstā kaŗa jautājumos, kā arī darbojās par advokātu Milvokos.

Nelaikis Kerstens saviem latviešu draugiem, dāvinot savu ģīmetni, mēdza vienmēr parakstīt: „Labākie novēlējumi brīvajai Latvijai.

B. Albats

Laipns lūgums pagodināt ar savu klātieni

Baibas Kundrates - Bērziņas

GLEZNU IZSTĀDES ATKLĀŠANU

HAMILTONĀ

š. g. 17. novembrī plkst. 7.30 vakarā

Hamiltonas latviešu b-bas namā, 16 Queen St. N.

Izstāde atvērta arī 18. un 19. novembrī no plkst. 2 pēcp. līdz 9 vakarā

Hamiltonas Daugavas vanadžu kopa

DV ASV priekšnieks Jāzeps Utināns jubilārs

Jāzeps Utināns pieder pie tiem Latvijas neatkarības laika paaudzes pārstāvjiem, kuŗi ar Latvijas skolas iegūto apziņu turpinājuši savu kalpojumu latviešu tautai un tās brīvībai visu savu mūžu. 18. novembrī viņam aprit 65 dzīves gadi.

Jāzeps Utināns dzimis 1907. gadā Preiļu pagastā, lauksaimnieka ģimenē. Izglītību ieguvis Aglonas ģimnazijā, pēc absolvēšanas nobeidzis skolotāju kursus, iegūdams skolotāja tiesības. Vairākus gadus strādājis par skolotāju. Studējis matēmatiku un dabas zinības Latvijas universitātē un studiju laikā strādājis par slimo kasu revidentu. Bijis vairāku Rīgas laikrakstu līdzstrādnieks.

Kaŗa dienestu Latvijas armijā kalpojis Jātnieku pulkā, iegūstot virsnieka vietnieka dienesta pakāpi. Latviešu leģionā cīņās pie Cesvaines smagi ievainots, zaudējot kreiso roku. Bijis dalībnieks pie Daugavas Vanagu organizācijas dibināšanas Cēdelgemā, kur pirmajā Daugavas Vanagu valdē ievēlēts par sekretāru. Vācijā bijis Daugavas Vanagu deleģēts pārstāvis Latviešu centrālā padomē un Daugavas Vanagu angļu zonas valdes loceklis. Kopš iecelošanas ASV, strādājot

Jāzeps Utināns

nakts maiņā, veicis dažādus pienākumus Daugavas Vanagu organizācijā. Sākot ar 1956. gadu ir DV ASV valdes loceklis, pildot aprūpes nozares vadītāja pienākumus. DV centrālās valdes loceklis kopš 1966. gada. 1970. gadā ievēlēts par DV ASV priekšnieku un kopš tā paša gada ir Centrālās valdes prezidija loceklis.

Par nopelniem DV organizācijas darbā apbalvots ar atzinības rakstu un krūšu nozīmi zeltā. Viņa dzīvesbiedre ārste un meita Anita ir aktīvas līdzdalībnieces DV organizācijā. Meita Anita Utinane, kuŗa pirms dažiem gadiem ieguva universitātes gradu socioloģijā, ir speciāla referente pie DV organizācijas jaunatnes lietās.

Jubilārs ir korporācijas Lacuania filistrs. **J. Šķirmants**

Uz vienprātības bazes

LPB KANADAS KOPAS PAPLAŠINĀTĀ VALDES SĒDE

Latviešu preses biedrības Kanadas kopas paplašinātā valdes sēdē 6. novembrī Latviešu namā Toronto klāt bija arī LPB centrālās valdes priekšsēdis Viktors Irbe, kas nedēļas nogalē bija ieradies no Ņujorkas, lai piedalītos Toronto kopas rīkotā Preses ballē un otrā dienā sekojošā rakstnieku cēlienā. Sakarā ar pēdējā laikā pašu literātu sākto polemiku presē par Vankuveras dziesmu svētkos notikušo literāro sarīkojumu, kuŗā ar savu darbu lasījumiem netika pielaists dzejnieks Olafs Stumbrs, kas nav Preses biedrības biedrs, tā rodoties dalītiem ieskatiem, kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs, kas sēdi vadīja, aicināja Viktoru Irbi izteikties.

V. Irbe visumā atkārtoja jau savus iepriekš izteiktos ieskatus vairākos rakstos un vēstulēs laikrakstā Latvija Amerikā, pasvītrājot, ka literāros sarīkojumos, kuŗus kārto preses biedrība vai to dara dziesmu svētku rīcības komitejas uzdevumā svētku programmas ietvaros, aicināmi tikai preses biedrības biedri. „Ja kāds nevēlas būt biedrs preses biedrībā, kāpēc gan viņš grib uzstāties preses biedrības vārdā?" jautāja centrālās valdes priekšsēdis. Viņš pārmeta Indrai Gubiņai to rakstnieku un dzejnieku vārdu minēšanu savā publicētajā vēstulē Latvija Amerikā 25. okt. numurā, „kuŗi nav LPB biedri". Bija arī jautājums, kāda nozīme minēt literātu vārdus, kas nesastāv preses biedrībā? (R. Norītis) Rakstniece paskaidroja, ka viņa vēlējusies savā vēstulē atbildēt uz kāda anonima rakstītāja jautājumu, kāpēc Olafs Stumbrs neiestājas preses biedrībā, jo „kā redzams, to, kas LPB nesastāv, ir diezgan daudz". V. Irbe aizrādīja, ka šajā „nebiedru" sarakstā ieskaitīti arī LPB biedri un pat kāda goda biedre.

Ap stundu gaŗā izklāstā LPB priekšnieks V. Irbe informēja ar preses biedrības centrālās valdes un kopu darbību, pakavējoties arī pie 24. starptautiskās grāmatu mesas Frankfurtē, Rietumvācijā, no 28. septembŗa līdz 3. oktobrim, kuŗā bija arī latviešu novietne, ko bija izkārtojusi Rietumvācijas preses kopa. Nākamgad risināsies dziesmu svētki Vācijā un dažas nedēļas vēlāk Klīvlendā, kuŗu programmā ietilpināti arī literārie sarīkojumi, Klīvlendā pat divi, ar kopēju literātu tikšanos. Pirmajam sarīkojumam būs brīvs temats, bet otrs ar motīvu: Dziesma un Latvija. Par šiem sarīkojumiem ar dziesmu svētku komiteju bijušas jau trīs sarunas, bet vēl nav sastādīts vārdiskais saraksts par literātiem, kas savus darbus lasīs. Zināms, ka ieradīsies Andrejs Eglītis no Zviedrijas.

No Francijas saņemtas ziņas par Ilonas Leimanes veselības stkvokļa pasliktināšanos. Latviešu preses biedrība rakstnieci atbolsta ar rēgulāriem naudas sūtījumiem, piedaloties arī Kanadas preses kopai, kuŗas kasieris O. Liepa arī šajā valdes sēdē nodeva centrālās valdes priekšsēdim V. Irbem čeku par 50 dol. Ilonas Leimanes atbalstam. Kasieris savukārt izteica gandarījumu par latviešu sabiedrības atsaucību abiem Kanadas preses kopas sarīkojumiem — preses ballei un rakstnieku cēlienam, ierodoties tajos kuplā skaitā. Paredzams, ka abi sarīkojumi dos arī zināmu atlikumu preses biedrības mērķu sekmēšanai, kas noskaidrosies, kad ienākumi būs saskaņoti ar izdevumiem.

LPB Kanadas preses kopas paplašinātā valdes sēdē piedalījās arī Latvija Amerikā Publishing Limited valdes priekšsēdis A. Budrēvics un red. K. Sidars, kā arī biedrības goda biedre Biruta Senkēviča un Sandra Sēja no Ņujorkas, kas iepriekšējā dienā lasīja savus darbus preses kopas literārajā sarīkojumā Latviešu namā. Vispārējais noskaņojums bija, ka neauglīgie publiski strīdi, kādi pēdējā laikā izpaudušies dažu ASV un Kanadas latviešu literātu vidū, būtu izbeidzami.

rd

Preses darbinieki un literāti draudzīgā saimē pēc rakstnieku cēliena Toronto latviešu namā. Pie galda labajā pusē — Reinholds Millers, LPB Kanadas kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs ar dzīves biedri, Biruta Senkēviča, Zenta Liepa; pa kreisi — Latvija Amerikā red. K. Sidars, V. Sidare u. c.
J. Liģera uzņēmums

Nova Odesa pirmajos 25 gados

Prof. A. Brūvers savā grāmatā Latvieši palmu zemē skicējis Brazilijas latviešu baptistu vēsturi Tomēr viņš galvenā kārtā pakavējies pie tā posma izceļotājiem, kas nodibināja Vārpas koloniju. Turpretī Nova Odesa tikai pieminēta. Varbūt tas izskaidrojams ar to, ka par Nova Odesu jau agrāk publicēta grāmata — Nova Odesas latviešu baptistu draudze 25 gados, 1906. — 1931., ko sarakstījis R. Vāvers un publicējusi Nova Odesas latviešu baptistu draudze. Tā kā šī grāmata jau kļuvusi par bibliografisku retumu, tad gribu ar tās saturu īsumā iepazīstināt mūsu trimdas sabiedrības plašākās aprindas.

Šīs grāmatas autors Roberts Vāvers bijis rosīgs jaunatnes darbinieks: vadījis jauniešu dubultkvartetu un ar saviem ierosinājumiem palīdzējis jauniešiem izveidot viņu dzīvi bagātāku un interesantāku. Viņam bijušas arī dzejnieka dāvanas, par ko liecina viņa plašais prologs grāmatas sākumā, kur draudzes dzīve notēlota dzejā (5. — 8. lpp.). Grāmatas ievadā minēti arī pirmie latviešu izceļotāji uz Braziliju 1889. gadā. Sakarā ar prof. K. Baloža un Dr. P. Zāliša jūsmīgajiem rakstiem par Braziliju, 1889. g. Sv. Katrinas pavalstī ieroda pirmie latviešu izceļotāji. To vidū bija arī divi Rīgas baptisti: J. Arums un viņa dzīvesbiedre. Vēlāk tur ieradās arī citi baptisti no Rīgas, Daugavpils un Novgorodas latviešu kolonijām un tā Brazilijā nodibinājās vecākā latviešu kolonija Rio Nova. Jauneklis Jūlijs Malvess, izlasījis laikrakstos par Sanpaulas pavalsti, devās uz turieni. Viņš apmetās galvaspilsētā un tur atrada ierēdņa vietu mežkopības ministrijā. Ar ministra Dr. K. Boteljo (Botelho) gādību nodibināja šādas lauksaimniecības kolonijas: Nova Odesu, Žoržu Tibirisu un Nova Eiropu.

Nova Odesa dabūjusi savu nosaukumu tāpēc, ka tur mēģināja novietot ebrējus, kas bija ieceļojuši no Odesas pilsētas Dienvidkrievijā, bet viņi drīz vien pārcēlās uz pilsētām. J. Malvess sarakstījās ar Sv. Katrīnas latviešiem, sevišķi ar Richardu Iņķi, kas kopā ar Krišu Liekniņu, Robertu Pēterlevicu, Ernestu Arājumu un Jāni Lapiņu devās uz Sanpaulo pavalsti „izlūkos". Viņi te ieradās 1906. g. februārī. Sanpaulo un Nova Odesa viņiem iepatikās. Viņiem sekoja citi latvieši.

Tā kā lielākā viņu daļa bija baptisti, tad radās doma par draudzes dibināšanu. Pirmos 4 mēnešus viņi pulcējās Roberta Pēterlevica mājiņā, bet 26. decembrī nodibināja draudzi ar 48 locekļiem. Par draudzes priekšnieku ievēlēja Ansi Arājumu, ar viņa palīgiem Ernestu Arājumu un K. Maču. Šai latviešu kolonijai sākuma posmā bija jāpārvar dažādas grūtības. Galvenā nelaime bija tā, ka draudzei trūka pastāvīga dievvārdu sludinātāja. Līdz pat 1921. g. šo pienākumu pildīja Ansis Arājums, kas jau šādu amatu bija uzņēmies Novgorodā un Sv. Katrīnās. Tā kā viņam bija pašam sava saimniecība, tad nevarēja pilnīgi nodoties draudzes darbam.

Īsāku laiku šai kolonijā par sludinātāju darbojās Richards Iņķis, bet viņš aizbrauca uz ASV, lai studētu Ročestras baptistu teoloģijas seminārā. Par viņa vietnieku īsu laiku darbojās Fricis Leimanis. 1912. gadā no Latvijas ieradās Jānis Iņķis, kas piedalījās kā Latvijas baptistu pārstāvis vispasaules baptistu kongresā Filadelfijā. Viņš darbojās Nova Odesā no septembŗa līdz jaunajam gadam. 1912. g. vēl viesojās kā sludinātājs Kārlis Leimanis un 1913. g. Vilis Leimanis. 1915. g. atgriezās R. Iņķis, tomēr viņš nepalika ilgi, jo bija kategoriski pret raķešu spridzināšanu gaisā, kā arī pret degvīna un tabakas pārdošanu veikalā. Pēc tam viņš nodevās misijas darbam un vēlāk pārcēlās uz Riodežaneiru, kur kļuva par sludinātāju semināra skolotāju.

Pēc 1921. g. par sludinātājiem darbojās citi, kā piem., Fricis Strēlnieks, Ēvalds Uzars un Andrejs Liekniņš. Bija radusies doma aicināt par sludinātāju J. A. Freiju no Latvijas, bet draudze nespēja samaksāt ceļa izdevumus. Pēc tam notika sarakstīšanās ar Jāni Iņķi Latvijā, kas organizēja plašu latviešu baptistu izceļošanu uz Braziliju. Viņš arī ieradās Nova Odesā 1921. g., bet palika tur tikai uz vienu gadu, kļūstot par vadoni jaunajiem ieceļotājiem. Tie brauca pa Sorokabanas dzelzceļu uz Šapezales mazo piestātni un no turienes devās mežā, kur sasniedza Zivjupi. Te nodibinājās Vārpas kolonija, ko vadīja Jānis Iņķis.

Tā kā apstākļi šai kolonijā sākuma posmā bija ļoti grūti, tad no Vārpas daudz ieceļotāju pārnāca uz Nova Odesu To atspoguļo šāda statistika: ja 1966. g. šai kolonijā bija 48 locekļi, tad 1922. g. šis skaits bija pieaudzis līdz 196, bet 1923. g. jau 309. Jubilejas gadā — 1931. koloni-

(Turpinājums 15. lp.)

Jaunas bērnu lugas . . .

(Turpinājums no 7. lp.)

svētku vecītim, jo vectēvam kājas vecas un sāp arī mugura. Tad vectētiņš, maizīti griezdams, saka: „Ak bērni, ja man būtu debesu atslēga, tad mums vairs nekā netrūktu. Kas to atrod, tam nav nekādu bēdu. Tikai vēlas, un viss piepildās" (10. lpp.. Katrai lugai sava lpp. numerācija).

Kad bērni jautā, kur un kā tā atrodama, vectēvs paskaidro: „Neviens to nezina, bet viņa pati uzrodoties tādam, kas citu dēļ uzupurējas, vienmēr runā patiesību, ir paklausīgs un laipns" (10. lpp.).

Otrs cēliens norisinās mežā. Imants un Dace aizgājuši cirst Ziemsvētku eglīti. Te viņi ļoti labi izturas pret meža dzīvniekiem. Mežā ieradies arī kaķis Immulis un suns Duksis. Suns pasarga bērnus no vilka, Imanta necērt kādu eglīti tāpēc, ka zaķis saka, ka apakšā esot viņa istaba. Viņš necērt arī citu eglīti, jo vāvere saka, ka tai esot ļoti gardi ķiekuri. Lapsa solās parādīt sevišķi skaistu eglīti, bet ievilina Daci akacī, bet pati pazūd. Parādās purva lācis, kas nicinoši izsakās par Ziemsvētkiem un Pestītāju. Daci grūti izvilkt no akača, jo viņu kniebj purva milzu vēzis. Ar lielām pūlēm Imantam tomēr izdodas izvilkt Daci, kas ir slapja un kuŗai drēbes vienās driskās

Imants ātri nocērt kādu eglīti un kopā ar māsu grib dotieš mājās. Piepeši tālumā ataust viegla gaisma. Viņi ierauga kādu kūtiņu. Redzami Betlēmes gani, ka iet uz kūtiņu. Dzirdama arī eņģeļu dziedāšana. Redzami arī gudrie no Austrumzemes, kas arī iet uz kūtiņu Piepeši vairs nav ne ganu, ne gudro, nedz arī lopu kūtiņā. Tikai kūtiņas priekšā redzama apgaismota silīte. Imants pieiet pie silītes un atrod spožu atslēgu, kas mirdz „vienā zeltā". Parādās eņģelis, kas nomierina satrauktos bērnus. Pēc kāda laika viņš parādās atkal un paskaidro, ka tā ir debesu atslēga: „Tā jums palīdzēs bēdās še zemes virsū un atvērs arī reiz mūžības pērļotos vārtus" (39 lpp.).

Dace iegūst jaunu siltu mēteli, Imants — jaunu cepuri. Atslēga arī rāda ceļu uz mājām. Drīz vien viņi ir mājās, kur istaba spīd ļoti gaiša. Izskrien Mārīte, kas pastāsta, ka pie viņiem ieradies Ziemsvētku vecītis un atnesis jaunu lelli un jaunas drēbītes, bet galvenais ir tas, ka viņai vairs neekas nekaitot. Iznāk arī vectētiņš, kuŗam arī mugura vairs nesāp Viņš saka: „Laikam jau būsit to man vēlējuši, skaisto atslēgu rokā turot. Bērni, šī atslēga ir dvēseles spēks. Tā ir ti-cība! Ti-cī-ba!" (45. lpp.) „Un kas ticot, tam debesis atveras! (45. lpp.) Atskan zvani, Ziemsvētku zvani un visi steidzas uz dievnamu.

Grāmatas dzejiskais nosaukums Tāli stari atgādina slavenā vācu filozofa Imanuēla Kanta atzinumu, ka esot 2 lietas, ko viņš visvairāk apbrīnojot: zvaigžņotās debesis virs mums un morālais likums mūsos.

Grāmata izdota ļoti glīti, to illustrējis Jānis Balks Novēlēsim, lai šīs lugas ne tikai tiktu izrādītas mūsu skolās, bet tās iztirzātu arī klasēs. Grāmatas ir liels ieguvums mūsu itin trūcīgajā bērnu grāmatu klāstā.

N. Vīksniņš

u namā.
Modris
erikā red.
ņēmums

Mācītāju maiņa divās lielākās Toronto latviešu draudzēs

Toronto Sv. Jāņa ev. lut. draudzē, kuŗas gans ir archibīskaps Arnolds Lūsis, un Sv. Andreja draudzē, ko apkopj māc. Ādolfs Čops, tuvākā nākotnē sagaidāma mācītāju maiņa. Archibīskaps iesniedzis draudzes padomei rakstu, kuŗā paziņojis par aiziešanu no draudzes darba sakarā ar viņa gadu nastu un darba slodzi, abus amatus pildot, un lūdzis draudzi stāties pie jauna mācītāja izraudzīšanas, bet māc. Ā. Čops jau aizvadītā vasarā savu dzīves gadu dēļ ierosinājis draudzes padomi raudzīties pēc jauna mācītāja, izsakot vēlēšanos aiziet pelnītajā atpūtā.

Archibīskaps Lūsis savu izšķiršanos paziņoja savas draudzes padomei ar rakstu, kuŗu pārrunāja paplašinātā padomes sēdē 10. novembrī, piedaloties gandrīz visiem padomes un revīzijas komisijas locekļiem. Draudzes padome vienprātīgi aicināja archibīskapu turpināt darbību Sv. Jāņa draudzē, cik to viņa pienākumi kopbaznīcas darbā atļauj, līdz cita draudzes mācītāja izraudzīšanai. Archibīskapa atteikšanās no draudzes mācītāja pienākumiem draudzei nenāca negaidīti, jo viņš pēc ievēlēšanas archibīskapa amatā jau atkārtoti aicināja kā padomē, tā draudzes sapulcēs meklēt citu draudzes ganu, lai visu savu laiku varētu veltīt kopbaznīcas darbam. Sv. Jāņa draudzē jau uzaicināti viesotiešs vairāki mūsu jaunās paaudzes mācītāji, lai draudzei dotu iespēju iepazīties un noklausīties viņu spredikus. Par Sv. Jāņa draudzes mācītāju Arnolds Lūsis nokalpojis jau 24 gadus.

Sakarā ar māc. Ā. Čopa aiziešanu atpūtā, kas varētu notikt nākamgad, draudzes padomes prezidijs ievadīja sarunas ar mācītāju Juri Cālīti, kas apkalpo draudzi Arubas salā pie Venecuelas krastiem un 7. oktobrī bija ieradies Toronto. Kopējās pārrunās ar padomes prezidiju un māc. Ā. Čopu, apmainoties ar abpusēju informāciju, māc. J. Cālītis solījās savu atbildi dot mēneša beigās. Ar 30. oktobŗa vēstuli draudzes priekšniekam R. Rozem un mācītājam Ā. Čopam māc. J. Cālītis paziņojis, ka pieņem Sv. Andreja draudzes aicinājumu un pieteic savu kandidātūru šās draudzes mācītāja amatam.

Tālākās pārrunās noskaidrosies māc. J. Cālīša ievēlēšana Sv. Andreja draudzē un mācītāja darba pārņemšanas laiks. Juris Cālītis dzimis 1939. gada 14. decembrī, beidzis universitāti un ordinēts 1966. gadā.

Archibīskaps A. Lūsis izziņojis Baznīcas virsvaldes prezidija sēdi 8. un 9. decembrī Ņujorkā. Prezidijā bez archibīskapa ir vēl goda prezidents P. Eglītis, garīgais viceprezidents prāv. A. Veinbergs, laicīgais viceprezidents Dr. A. Rūsis, sekretārs R. Roze, kasieris V. Gobiņš un juriskonsults sen. A. Rumpēters. **Rd.**

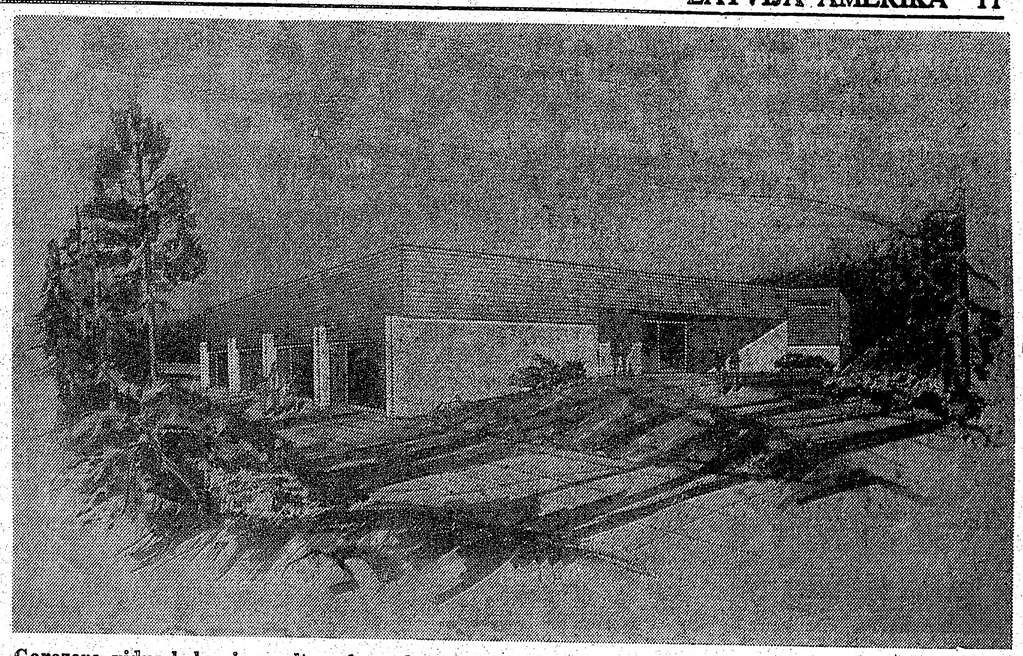

Gaŗezera vidusskolas jaunceltne, kuŗu būvē pēc architektu Gunāra Birkerta un Gunāra Ejupa projekta. Ēkas novietojums izdarīts pēc architekta Andŗa Rozes vispārējā Gaŗezera izveidošanas plāna. Skices un plānu zīmējumus veicis architekts Modris Pudists. Jaunceltni paredz beigt līdz 1973. gada 1. jūlijam.

Brīdis Gaŗezerā

Pēc darbīgās vasaras, kad nometņotāji, vidusskolēni, dažādu kursu kursanti, konferenču dalībnieki un arī pārējie vasarnieki Gaŗezeru atstājuši, rodas iespaids, ka tagad valda klusums. Aina tomēr citāda. Kad Latvija Amerikā līdzstrādnieks ieradās Gaŗezerā, pirmais uzmanību pievērsa nometnes lielais traktors ar ceļu līdzināšanas ierīci, ar kuŗu Gaŗezera saimnieks O. Balodis braukāja pa visiem nometnes ceļiem, lai tie kļūtu gludāki nākošās vasaras staigātājiem un braucējiem.

Pie Gaŗezera vidusskolas jaunbūves pārsteidz vīru steidzīgā darbošanās. Tie padomes priekšsēdis R. Jankavs, valdes priekšsēdis N. Riekstiņš, padomes loceklis Fr. Ritums un administrātors V. Vārsbergs, kuŗi strādā pie jau uzceltā skolas spārna, austrumu pusē, lai no koka gulšņiem izveidotu piemērotas kāpnes uz Vēja kalnu, pārdēstītu kokus un krūmus un izlīdzinātu zemes uzbērumus. Turpat ir arī krāsotājs A. Bašķers, kas krāsojamās koka daļas pārvērš acīm tīkamākas.

„Jāsteidz, jāsteidz, lai saulaino un silto laiku izmantotu ārpuses darbiem, telpās var strādāt arī lietainās dienās, paskaidro krāsotājs.

Jaunās būves rietumu pusē, pie jaunceļamā spārna pamatu likšanas strādā mūrniekmeistars J. Kalniņš ar palīgiem R. Ķeņģi un Kalamazū Latviešu biedrības priekšnieku J. Švernu. Atklājas, ka ar pāris izņēmumiem viņi visi ir amata vīri un strādā kā talcinieki bez atlīdzības. Māc. V. Vārsbergs atrota architektu G. Birkerta un G. Ejupa darinātos jaunbūves plānus un skices. Skatāmies un jūsmojam visi. Cik labi būtu, ja nākošvasar varētu būvi pabeigt!

Padomes priekšsēdis R. Jankavs skeptiski piebilst: „Varēsim darbus veikt tikai tik tālu, cik mūsu rīcībā būs sabiedrības līdzekļu, ja tie neienāks — darbi būs jāpārtrauc." Viņam oponē administrātors V. Vārsbergs: „Jaunieši skolā grib nākt. Mēs nedrīkstam jautāt, vai šādu ieguldījumu varam atļauties. Jājautā gan, vai mēs varam atļauties to nedarīt? Kur gan tik mazs kapitāla ieguldījums nes tik lielus augļus kā jaunatnes audzināšanā Dievam un Latvijai?"

Kā tikt pie būves nobeigšanas, ja nav vajadzīgo 50.000 dolaru. Tas ir jautājums, kas šobrīd liek meklēt atbildi ikvienam Gaŗezera pārvaldes loceklim.

V. Bokis

Aug jauna sportistu saime

Nesen laikrakstā The Globe and Mail bija ievietoti uzņēmumi no izcilākiem vidusskolu sportistiem. Viņu vidū atkal bija vairāki latviešu zēnu vārdi, īpašu vērību izpelnoties Valdim Pālenam. Pirms pāris gadiem viņš guva pirmās un otrās vietas Toronto skolu peldēšanas sacīkstēs, atkārtojot savus panākumus arī Ziemeļamerikas baltiešu un latviešu peldēšanas meistarsacīkstēs. Veicies arī daudzās vieglatlētikas disciplīnās, ko apliecināja izcīnītā uzvara skolā desmitcīņā.

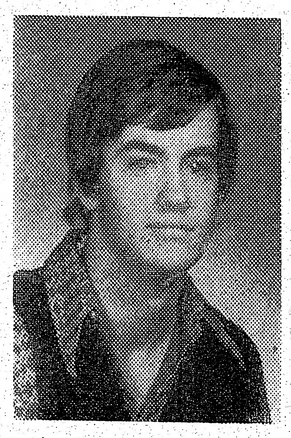

Valdis Pālens

Pirms pāris gadiem V. Pālens noorganizēja savā skolā volejbola vienību, trenēja to un nokļuva divus gadus līdz Etobiko skolu finālam. Sekmējies arī hokejā, futbolā un tenisā, bet pēdējā laikā galveno interesi veltījot basketbolam. Latviešu basketbola meistarsacīkstēs V. Pālens startēja no Toronto latviešu YMCA vienības, kas pagājušā sezonā ieguva Kanadas latviešu meistara godu. Viņa vadītā jaunatnes vienība aizvadītā sezonā dalīja pirmo un otru vietu ar igauņiem internacionālā svētdienas basketbola līgā. Latviešu sporta apvienība Kanadā apbalvoja Valdi Pālenu kā labāko jaunatnes basketbolistu. Viņš darbojās par skolas sporta padomes viceprieksšēdi, bet Latviešu YMCA ir valdes loceklis. V. Pālens audzis sportistu ģimenē — māte Valija pazīstama latviešu basketboliste, bet tēvs Jānis Pālens bijis vairākkārt brīvās Latvijas vieglatlētu izlasē. Jaunākais brālis Andris seko brāļa pēdās un, būdams juniors, iekļuvis skolas senioru volejbola vienībā, spēlē basketbolu, hokeju, futbolu un šogad nokļuvis līdz finālam Toronto skolu „cross country" skrējienā. Izcilo sportistu vidū minēts vēl Pēteris Dadzis, kas guvis labas sekmes basketbolā un sporta organizācijas darbā. Pauls Tomass atzīmēts vairākkārt ar panākumiem vieglatlētikā, basketbolā un volejbolā. Volejbola turnīrā, kuŗā piedalījās 22 vienības, P. Tomass spēlējis sevišķi labi un ierindots „zvaigžņu" vienībā. Dadzis un Tomass startē latviešu meistarsacīkstēs no Latviešu YMCA vienības. **Ž. Z.**

Gara un vārda brīvībai

LPB VĀCIJAS KOPAS APSVEIKUMS NOBELA PRĒMIJAS LAUREĀTAM, STARPTAUTISKĀ PEN KLUBA PREZIDENTAM HEINRICHAM BELLAM

Sakarā ar Nobela prēmijas piešķiršanu literātūrā par 1972. gadu vācu rakstniekam Heinricham Bellam (Böll), kas ir starptautiskā PEN kluba prezidents, Latviešu preses biedrības Vācijas kopa nosūtījusi viņam šādu apsveikumu:

„Sakarā ar jums piešķirto prēmiju literātūrā par 1972. gadu, LPB Vācijas kopa apsveic jūs ar šo augsto apbalvojumu.

Tā piešķiršanu ietekmējusi jūsu darbos izteiktā **nostāja** pret varu un netaisnību. Mēs priecājamies no jums dzirdēt, kā vēlaties aizstāvēt vajātos un apspiestos autorus, ziedojot šim nolūkam Nobela prēmijas naudas vērtību.

Šai sakarā mēs atļaujamies vērst jūsu uzmanību uz faktu, ka mūsu tēvzemē Latvijā, kuŗas brīvība pirms 32 gadiem ar brutālu varu no ārpuses tika iznīcināta un kopš šī laika pasaulē nekas nav uzsākts, lai šo netaisnību izlīdzinātu. 86 rakstnieki, dzejnieki un žurnālisti, no kuŗiem daudzi piederēja PEN klubam, zaudējuši dzīvību, mirstot padomju cietumos un koncentrācijas nometnēs.

Cik daudzi un kuŗi Latvijas pilsoņi — latvieši, žīdi, poļi u. c. — smakuši un vēl tagad smok psīchiātriskās klinikās un speciālklinikās, kā arī dažāda režīma spaidu darbu nometnēs Sibirijā, vārdiski uzzināms Borisa Levicka grāmatā Politiskā opozicija Padomju savienībā 1960. — 1972, no 318. — 320. lp. Šo grāmatu jūs saņemsit līdz ar šo vēstuli.

Latviešu preses biedrība (LPB) trimdā, kuŗai pieder starp 300 un 400 brīvo latviešu dzejnieku, rakstnieku un žurnālistu 4 kontinentos, no kuŗiem daudzi ir arī trimdā pastāvošā Latvijas PEN kluba biedri, no š. g. 2. līdz 4. septembrim bija rīkojusi ASV latviešu preses kongresu, kuŗā tika pieņemta rezolūcija, kas aicina brīvās pasaules presi palīdzēt apspiestiem autoriem Latvijā un citās Baltijas valstīs. Šīs rezolūcijas tekstu mēs pievienojam šim rakstam jūsu informēšanai. Tāpat mēs nosūtām jums apcerējumu par latviešu presi, kas 1972. gadā atskatījās uz 150 pastāvēšanas gadiem.

Mēs ceram, ka jūs izlietosit savu iespaidu un savus plašos sakarus, lai — piešķirot ticamību jūsu principiem — aizstāvētu gara un vārda brīvību un — kur vajadzīgs — apkaŗotu varu un netaisnību.

Lai īstenotu šos augstos, visu cilvēci aptveŗošos ideālus, kas ir nedalāmā cilvēka tiesību daļa, mēs novēlam jums, ļoti godājamais Bella kungs, skaidru, neapmiglotu skatu un neitrālu, objektīvu pieeju!"

Izīrējama nemēbelēta istaba

otrā stāvā
ar virtuves lietošanu.
Zvanīt pēc pl. 6 vakarā
461-2779, Toronto

Meklēju

LEO ĒĶA kungu,

kas 1943. gadā ieceļoja no Zviedrijas, kā arī tos, kas zinātu par viņa likteni.

Lūdzu rakstīt:
I. Ēķis, P. O. Box 383, D.T.S,
OMAHA, Nebr. 68101, USA.

Toronto latviešu skolu, ierodoties rakstnieku cēlienā, apciemoja rakstnieki Jānis Širmanis un Nikolajs Kalniņš, kā arī dzejniece Zenta Liepa. Augšējā attēlā uz galda redzams skolas audzēkņu atnestais grāmatu klāsts, kas gaida uz rakstnieku ierakstiem.

J. Liģera uzņēmums

VALSTS SVĒTKI HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu biedrības izkārtojumā Šeratona viesnīcas Kristalla zālē 11. novembrī bija sarīkots 18. novembŗa atceres akts, kuŗā piedalījās 400 dalībnieku. Zālē Latvijas karogu ienesa skauti, kas stāvēja arī goda sardzē pie karoga. Pēc kopēji nodziedātās Kanadas himnas atceres aktu atklāja Latviešu biedrības valdes priekšsēdis Kārlis Ozols, uzaicinot godināt lāčplēšus un citus brīvības cīņu dalībniekus.

Svētku runu teica rakstniece Biruta Senkēviča, nobeidzot ar Dievs, svētī Latviju. Klātesošos sveica Hamiltonas pilsētas galva Viktors K. Kopps, aicinot latviešus kopt savas tradicijas un reprezentēt savu latvisko identitāti, tad tie būs arī labi kanadieši. Vēl sveica parlamenta loceklis Linkolns Aleksandrs, kā arī lietuviešu un igauņu pārstāvji.

Sarīkojumu vadīja Sarmīte Ozola. Koncertdaļā dziedāja apvienotais koris, piedaloties Hamiltonas latviešu biedrības, Hamiltonas Kristus draudzes un Dainas korim no Toronto diriģentes Almas Skudras - Kārkliņas vadībā, soliste Dace Kārkliņa. Tautas deju kopa Vija nodejoja 5 tautas dejas L. Morusas vadībā. Saviesīgajā daļā spēlēja Runči trimdā.

—s

Plašas LNJAK ieceres nākošajam gadam

LNJAK 11. novembŗa valdes sēdē, kuŗu Valdas Andersones mājā Hamiltonā vadīja Ilze Šmite, pārrunāja apvienības nākošā gada darbības plānu. Visus LNJAK sarīkojumus biedri varēs apmeklēt par pazeminātu ieejas maksu. Šāgada beigās, 23. decembrī, Latviešu namā paredzēta Ziemsvētku balle ar Diždanča piedalīšanos. Sv. Katrīnās 27. janvārī plānots šāsdienas Rīgai veltīts sarīkojums, kuŗā atskaņos Rīgas skaņu plašu mūziku un diapozitīvos rādīs Latvijas galvaspilsētas skatus. Līdzīgs sarīkojums vēl paredzēts 3. martā Motrealā un 12. maijā Londonā (Ont.), iespējams, vēl arī Otavā. Ja izdosies saņemt no Latvijas filmu Mērnieku laiki, izrādīs arī to.

Latviešu namā Toronto 17. februārī paredzēts „Sirsniņu vakars" ar priekšnesumiem prozā un dzejā par mīlestību un īslugas izrādi. Pēc tam balle. Vakaru vadīs Biruta Rubesa. 10. martā Sv. Lorensa centrā Toronto risināsies plašāks sarīkojums — Rīgas vakars, līdzīgs tam, kādi jau citos sarīkojumos Toronto veltīti ventiņiem un citiem Latvijas novadiem. 15. aprīlī iecerēta vakarēšana, tās programmu sastādot vēlāk.

Lieldienās no Minsteres latviešu ģimnazijas sagaida ierodamies koklētājus un mičotājus, kas paredz ar savu uzvedumu viesoties Toronto un arī citos šejienes latviešu centros. Sadarbībā ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienību, 28. aprīlī Toronto igauņu namā risināsies formāla Maija balle ar labvēļu vakariņām. Apvienības valde lūgs citas organizācijas šajā dienā līdzīgus sarīkojumus neparedzēt.

LNJAK plašajā sarīkojumu programmā vēl paredzētas Ābolu dienas, kas iecerētas 16. un 17. jūnijā Sidrabenē ar dažāda veida sarīkojumiem un kopēju programmu, veltītu mūzikai un dzejai. LNJAK arī šovasar piedalīsies Karavānas rīkošanā Toronto. Risināsies arī tradicionālās Draudzības dienas Niagarā. Sagaida arī viesus no Zviedrijas ar Pāvila Johansona piedalīšanos.

Līdzšinējais jauniešu izdevums „6 — K" vairs neiznāks, bet to aizstās paplašināts LNJAK apkārtraksts. Lai rosinātu organizācijas darbību, 18. novembrī organizēs biedru veicinātāju karšu pārdošanu. Daudzajās iecerēs vēl domāts par ceļojošās mākslas izstādes noorganizēšanu un citām aktivitātēm, it sevišķi veicinot jauniešu satikšanos latviešu vidē.

— s

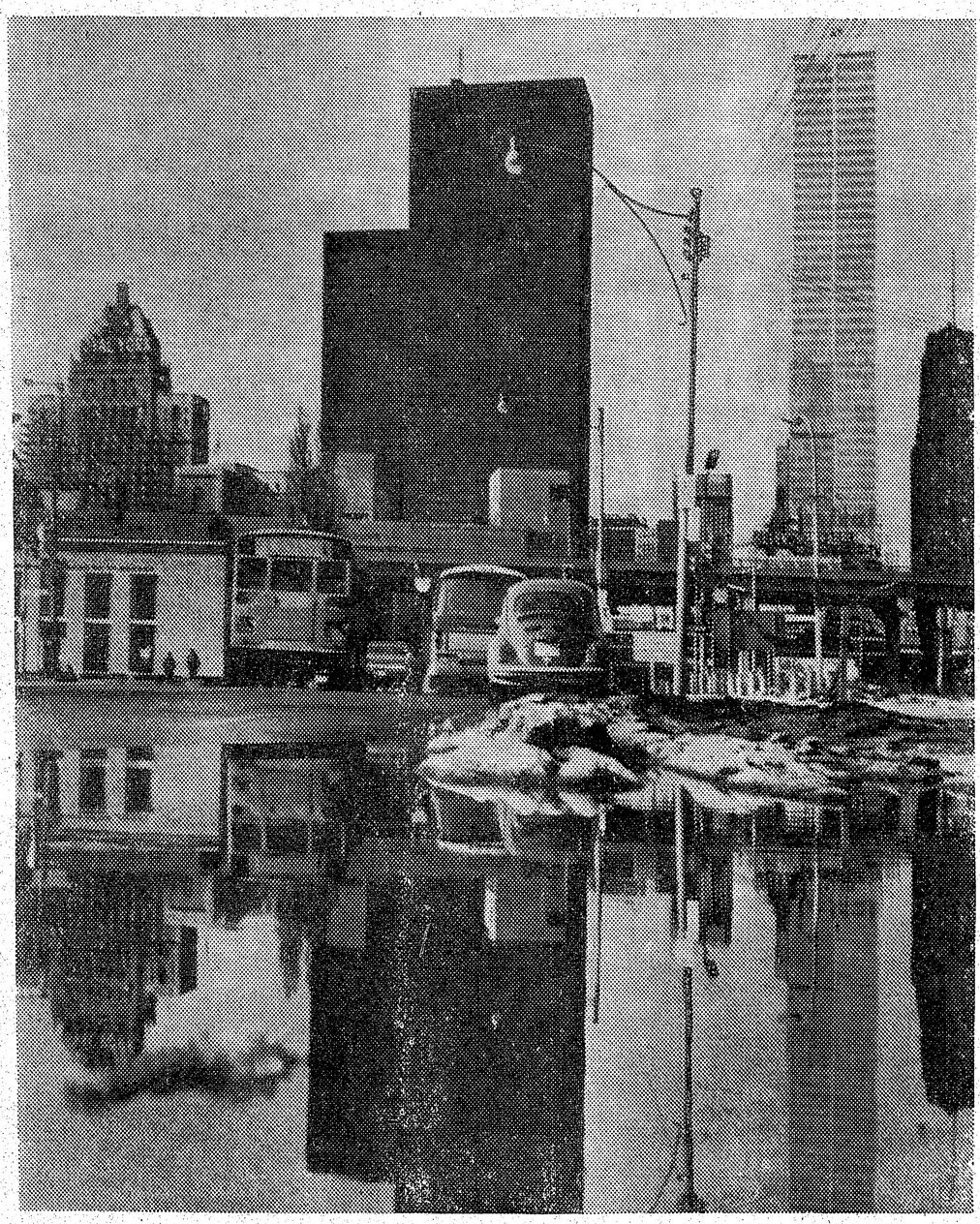

TORONTO ATSPULGI Aleksandra Kalniņa uzņēmums

DV Toronto nodaļas gada svētki

DV Toronto nodaļas gadasvētkus 11. novembrī DV namā ar uzrunu ievadīja nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis, apsveicot ap 120 svētku viesu. Vakara norisi vadot R. Norītim, Anita Bencone skandēja Tonijas Krūkas Daugavas vanadžu veltījumu varoņiem un Leonīda Breikša Cildinājums varoņa mātei. Nodaļas sporta daļas vadītājs J. Treijs apbalvoja Pēteri Zvirgzdgraudu par panākumiem šaušanas sacensībās, bet šacha kluba vadītājs N. Brasliņš pasniedza balvas pagājušā gada meistaram O. Ponem, 2. vietas ieguvējam A. Jaunzemam un 3. vietas ieguvējiem J. Atkauķim un Dz. Melnbārdim.

DV Toronto nodaļas 22. gadasvētkos sveica: Dz. Melnbārdis no DV KV, Marta Ādama (DV Bramptonas nod.), R. Kadiķis (DV sporta klubs), K. Tannis (Kalpaka bataljons un LNAK), R. Roze (Sv. Andreja draudze), J. Treimanis (Tērvetes skautu vien.). Rakstveida apsveikumus bija sūtījušas DV Druvas un Niagaras nodaļa.

Vakara programmu ar vairākām dejām kuplināja Daugaviņas dejotāji Edvīna Kalviņa un Arņa Rozīša vadībā. — s

Austrālijas profesors runā Latviešu ģimnazijā Toronto

Toronto latviešu ģimnazijas audzēkņi mācību laikā no klausījās Austrālijas profesora T. Fennella referātu latviešu valodā. Savas latviešu valodas studijas viņš sācis 1967. g., pašreiz runā tekoši latviski un pats sarakstījis latviešu valodas gramatiku.

Ar humoru referents minēja grūtības, kādas tam bijis jāpiedzīvo, mācoties no sveštautiešiem nepiemērotas gramatikas. Pēc viņa principa māca, izejot no vārda „būt", un tad veido teikumus. Sākumā mācās tikai nominātīva locījumus, labi vēlāk, ap 1000. lp., visas formas. Prof. Fennells pateicās U. Gravam par ALAs materiālo atbalstu, lai šī gramatika taptu.

Visnozīmīgākā valodas apgūšanā ir vingrināšanās runāt, tādēļ profesors izteicās, ka viņa zināšanas regresējot, jo pašreiz esot maz iespēju satikties ar latviešiem. Viņš atzinās, ka latviešu valodas intonācijas gan nevarot atdarināt, tādēļ, klausoties viņa tekošajā valodā tā arī bija vienīgā pazīme, ka runā nelatvietis.

Profesors vēl pieminēja neuzskatīt viņu par „jukušu", ka mācoties latviešu valodu, drīzāk tādi esot tie, kas savu dzimto valodu negribot mācīties.

Lai gan referents apgalvoja, ka pēc dabas esot kautrīgs un labprāt atbildētu uz jautājumiem privātās sarunās, pēc referāta atskanēja ilgi aplausi un jautātāju rokas cēlās viena pēc otras.

Pašreiz prof. Fennells māca Gvelfas universitātē franču valodu; latviešu valodā viņš esot ieinteresējis 4 studentes, tāpēc bēdājās, kur tās savas studijas turpinās, jo viņš janvārī brauc atpakaļ uz Austrāliju. Prof. Fennells atstājis Austrāliju pirms gada, apceļojis Eiropu, arī Skandinaviju un kādu laiku uzturējies arī Rīgā.

— e —

Kļūdas labojums

Latvija Amerikā 8. nov. n-ra pēdējās lappuses attēla parakstā nepareizi iespiests K. Bukasa vārds, neskaidrā raksta dēļ oriģinālā to izlasot par „K. Brikasu".

Pa

(Turpin
par savu b
„Jau no
jiem Kana
esmu guvi
rese Kanad
visu, kas
tautiešu v
Tas ne vie
arī saprota
viešiem jo
un pazīsta
ņiem tie t
rus. Arī s
jumi pāri
pastiprina
dernajā lai
nav tie,
mērā, kā
rāk."

Šo novē
Vispasaules
kongress
jaunieši bij
priekšsēdi.
ar dažādo
jauniešiem
ka pāri jū
viskā apzi
kai starp
viešiem, b
un vecākā
sā LAK EC
jis arī dzī
par Latviju
tinentā ja
„Latvija ta
pā, un Lat
liks cieši
tisko attīst
cik tās paš
lētos to ie
radītā Eirā

Rakstnieki
sē, bet ar
galda pēc
pa, Indra
holds Mill

Pacelsim savu balsi

(Turpinājums no 1. lp.)

par savu braucienu izteicās:

„Jau no maniem iepriekšējiem Kanadas apmeklējumiem, esmu guvis iespaidu, ka interese Kanadā par Eiropu un par visu, kas Eiropā notiek, mūsu tautiešu vidū joprojam liela. Tas ne vien iepriecina, bet ir arī saprotams, jo Kanadas latviešiem joprojām radi, draugi un pazīstami ir Eiropā, ar kuŗiem tie turpina uzturēt sakarus. Arī savstarpējie apciemojumi pāri Atlantijas okeanam pastiprina izjūtu, ka mūsu modernajā laikmetā attālumi vairs nav tie, kas mūs šķir tādā mērā, kā tas varbūt bija agrāk."

Šo novērojumu apstiprinājis Vispasaules latviešu jaunatnes kongress Anglijā, kuŗu atklāt jaunieši bija aicinājuši LAK EC priekšsēdi. Tieši sastapšanās ar dažādo zemju un kontinentu jauniešiem devusi pārliecību, ka pāri jūdžu tukstošiem latviskā apziņa cēlusi tiltu ne tikai starp jaunās paaudzes latviešiem, bet arī starp vidējās un vecākās. Jaunatnes kongresā LAK EC priekšsēdis novērojis arī dzīvu jauniešu interesi par Latviju, vienalga kādā kontinentā jaunieši tagad dzīvo. „Latvija taču ir un paliek Eiropā, un Latvijas likteņi ir un paliks cieši saistīti ar starptautisko attīstību Eiropā, lai arī cik tās pašreizējie okupanti vēlētos to iesaistīt kādā ar varu radītā Eirāziskā kompleksā, ko uzturēt tādu, kāds tas ir, var tikai ar krievu varu," kā iemeslu interesei par notikumiem Eiropā min P. Reinhards.

Kanadā un ASV šis rudens politiskā ziņā ir ļoti nozīmīgs: „Kad pienāks 18. novembris, svarīgās vēlēšanas Ziemeļamerikas kontinentā, kas droši vien arī Kanadā radīja saprotamu saviļņojumu, būs beigušās, un mūsu valsts dibināšanas atceres dienā mūsu domas no jauna pievērsīsies Latvijai, kuŗas likteņi pašreizējā gadu simtenī prasījuši no mūsu tautas tik nesamērīgi lielus asins upuŗus. Cerēsim, ka daudzinātā Eiropas drošības konference, kuŗā šoreiz piedalīsies arī Kanadas valstīs pārstāvji, atzīs, ka ar varas aktiem nekad mieru un drošību nav varēts panākt vai uzturēt, bet ka to var dibināt tikai uz cilvēku brīvības un universālo tiesību ievērošanas principiem, kā tas tik svinīgi deklarēts svarīgās chartās.

Ikviena latvieša spēkos ir pacelt savu balsi, lai šie cilvēku tiesību principi tiktu beidzot īstenoti arī mūsu tēvzemē Latvijā.

Nekautrēsimies to darīt apzinīgi un skaidri, lai dzird to visi, kā draugi, tā ienaidnieki!"

Ņujorkā LAK EC priekšsēdis piedalīsies arī PBLA sēdē, kas viņam dos iespēju pārrunāt politiskās problēmas visas pasaules latviešu pārstāvju vidū.

A. L.

Dianas Jablokovas-Vorpas (attēla vidū) audzēknes sagatavojas baleta priekšnesumiem Preses ballē Casa Loma pilī Toronto.
Vernera Ciņa uzņēmums

Rakstnieki un dzejnieki asina savus gara ieročus ne vien presē, bet arī personiskā satiksmē, kā tas redzams pie pusdienu galda pēc rakstnieku cēliena Toronto, no kreisās: Osvalds Liepa, Indra Gubiņa un Nikolajs Kalniņš. Apakšējā attēlā Reinholds Millers un Aina Zemdega.
J. Liģera uzņēmumi

MEKLĒ PUSMŪŽA VĪRIETI
aptīrīšanas darbiem Y.M.C.A.,
275 Broadview Avenue, Toronto 8,
Zvenīt: G. Kārkliņš, tel. 461-8123

Sarīkojumu Kalendārs

18. nov. pl. 7 vak. Ītona auditorijā Latvijas valstssvētku 54 g. atcere.

23. nov. pl. 8.30, St. Lawrence centrā, Town Hall zālē, 2 latv. koncertapv. koncerts — soprāns A. Holcmane.

25. nov. Sv. Jāņa draudzes gadskārtējais Ziemas svētku tirdziņš no pl. 10 rītā līdz pl. 5 pēc pusd. Sv. Jāņa bazn., 200 Balmoral Ave.

25. novembrī pl. 5 pēcp. TLB skolas Lolitas brīnumputna uzrāde Sv. Andreja baznīcas zālē.

25. nov. pl. 7.30 Latviešu namā Toronto latviešu kat. vienības gadskārtējais sarīkojums ar loteriju.,

26. novembrī plkst. 3 pēcp. Latviešu namā prof. L. Latkovska referāts: Ģimenes saglabāšana dzimtenē un svešumā.

29. nov. plkst. 8 vak. Hermaņa Kreicera referāts Latviešu namā: Ievirzes un strāvojumi daiļliterātūrā un presē Latvijas neatkarības gados.

30. novembrī, plkst. 8 vakarā Latviešu namā Pārdomu vakars par tematu „Astronauti Bībelē." Mācītāja R. Ekšteina priekšlasījums.

2. un 3. decembrī — DV Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš — 125 Broadview Ave. Toronto. Atvērts sestdien no pl. 10 — 9 vak., svētdien no pl. 10 — 4 pēcp.

9. dec. pl. 7 vakarā Sv. Jāņa bazn., 200 Balmoral Ave., Dainas koŗa koncerts Ziemas svētku ieskaņai. Soliste Dace Kārkliņa.

3. febr., pl. 7 vak. — Columbus zālē — Apvienoto vīru koŗu — Viesturs un Junda koncerts ar sekojošu deju.

HAMILTONA

9. dec. pl. 19.00, 16 Queen St. N. latviešu kaŗa veterānu - strēlnieku b-ba rīko Ziemas svētku kauju atceres vakaru. Līdz ņemami groziņi.

ST. CATHARINES

3. decembrī, pl. 3 p.p. Franču baznīcas zālē, 101 Garnett ielā, Sv. Katrīnas vanadžu kopas tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš.

Neklātienes sacensības dziesmu svētkos Ķelnē

ANSAMBĻU SACENSĪBAS VARĒS PIEDALĪTIES ARĪ JAUNIEŠI NO AIZJŪRAS

Trešo Eiropas latviešu dziesmu svētku mūzikas noz. izsludinājusi neklātienes mūzikas sacensības latviešu bērnu un jauniešu vokālajiem un instrumentālajiem ansambļiem, sākot ar 2 dalībniekiem. Viens solists un pavadītājs vai instrumentālists, abi dzimuši 1948. gada 1. janvārī vai vēlāk atbilst sacensību noteikumiem. Katram ansamblim jāieskaņo skaņu lentē (ātrums 9,5 vai 19 cm/sek..) divi sacensību darbi, no tiem vismaz viens latviešu, ar augstākais 10 min. kopēju spēles laiku.

Attiecīgā skaņu lente jānosūta mūzikas nozares sekretārei M. A. Zariņai Anglijā (106 Hanover Road, London, N. W. 10,), lai to saņemtu vēlākais 1973. gada 1. martā. Sūtījumam jāpievieno sacensības dalībnieka vārds, adrese un dzimšanas dati.

Sacensībās vairs nevar piedalīties jaunieši, kas dzimuši pirms 1948. gada 1. janvāŗa.

Nosacīto vecumu var pārsniegt vienīgi ansambļu diriģenti un pavadītāji, ja ir vismaz divi citi ansambļa dalībnieki paredzētajā vecumā.

Sacensību dalībnieku nozares: 1. dziedātāji bez pavadījuma; 2. viens vai vairāki dziedātāji ar pavadījumu (skat vecuma noteikumus iepriekš); 3. instrumentālisti ar koklēm.

Vecuma iedalījums (pavadītāja vai diriģenta vecumu ieskaitot): 1. caurmēra vecums līdz 10 gadiem; 2. no 10 — 15 gadiem; 3. virs 15 gadiem.

Sacensību uzvarētāji varēs uzstāties 3. Eiropas latviešu Dziesmu svētku jaunatnes rītā. Uzvarētāju grupu skaitu izvēlēsies atkarībā no kopīgā sarīkojumu laika. Ja varbūtēji uzvarētāji no aizjūras dārgā ceļa dēļ paši nevar ierasties, žūrijas komisija var izlemt atskaņot uzvarētāju skaņu ierakstu, ja tam būs nepieciešamā techniskā kvalitāte.

Lēti pārdodami
dažādu novadu tautas tērpi
Zvanīt Toronto
535-3725

Aina Kraujiete (pa kreisi) un Sandra Sēja no Ņujorkas, lasot savus dzejoļus rakstnieku cēlienā Toronto.
J. Liģera uzņēmums

Sakarā ar Latvijas dibināšanas dienas 18. novembŗa atceri

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS

dod iespēju izdevīgi un labi apdrošināt veselību un dzīvību

KĀ ARĪ PAPILDUS VISIEM VESELĪBAS UN CITIEM APDROŠINĀJUMIEM PAR ĀRSTĒŠANĀS LAIKU SLIMNĪCĀ UN, NEGADĪJUMA DĒĻ. PAR ĀRSTĒŠANĀS LAIKU PĒC SLIMNĪCAS ATSTĀŠANAS

IEGŪT ĪPAŠU IENĀKUMU LIDZ $150.00 NEDĒĻĀ

APRDOŠINĀJUMOS JĀPIESAKĀS LĪDZ 20. DECEMBRIM. APDROŠINĀJUMS BŪS SPĒKĀ AR PIETEIKUMA SAŅEMŠANAS DIENU BEZ PARASTĀ 6 — 18 MĒNEŠU UZGAIDES LAIKA, JA SLIMĪBA IESTĀTOS VAI NEGADĪJUMS NOTIKTU PĒC UZŅEMŠANAS ATTIECĪGĀ APDROŠINĀJUMĀ.

Neviens iepriekš nevar pateikt, kad slimība vai nelaime uzbruks, vienīgi dzīves rūgtā patiesība liecina, ka slimības, tāpat kā nelaimes gadījumi, nāk negaidīti un ātri, uzbrūkot arī veselam un stipram. Tāpēc ikkatram ar lielu nopietnību jau laikus jāsagatavojas uzbrukuma atvairīšanai.

Lai cik šķietami labs arī kādam būtu veselības apdrošinājums, tad tomēr slimošanas gadījumos nenovēršami rodas neparedzēti ārstēšanās un arī citi izdevumi. Pie tam tas notiek tad, kad darbs uz laiku jāatstāj, parasti ar algas zaudējumu.

ŠĀDĀS NEBALTĀS DIENĀS ĻOTI IESPAIDIGI IEDARBOJAS AMERIKAS LATVIEŠU PALIDZIBAS FONDA

Darba nespējas pabalsta apdrošinājuma plāns,

KAS TAJĀ APDROŠINĀTIEM PAR SLIMNĪCĀ ĀRSTĒŠANĀS LAIKU, BET ĀRSTĒJOTIES NEGADĪJUMA DĒĻ — ARĪ PĒC SLIMNĪCAS ATSTĀŠANAS IZMAKSĀ PAPILDUS VISIEM VESELĪBU UN CITIEM APDROŠINĀJUMIEM, ATKARĪBĀ NO APDROŠINĀJUMA GRUPAS,

$50.-, $100.- VAI $150.- NEDĒĻĀ

un kopā par visiem gadijumiem lidz

$5,000.-, $10,000.- UN $15,000.-

KO APDROŠINĀTAIS VAR IZLIETOT, KĀ VIEN VĒLAS.

Darba nespējas pabalsta plāna apdrošinājums tajā uzņemtam dalībniekam ir it kā īpašs „BANKAS KONTS". Līdz ar uzņemšanu plānā dalībnieks iegūst maksimālu apdrošinājumu atkarībā no grupas, kuŗā tas ieskaitīts, par $5,000.-, $10,000.- vai $15,000.-. Ar to atklāts plāna dalībnieka „VESELĪBAS BANKAS KONTS" ar attiecīgu summu. Ja dalībnieku nepieciešams ievietot slimnīcā, vai tas, ciešot negadījumā, ārstējas ambulatoriski, tad viņam izmaksājamo apdrošinājuma summu atskaita no dalībnieka kontā esošās summas.

PLĀNA APDROŠINĀJUMĀ UZŅEM AR 16 GADIEM LĪDZ NEIEROBEŽOTAM VECUMAM, NEATKARĪGI NO TĀ, VAI DALĪBNIEKS STRĀDĀ ALGOTĀ DARBĀ VAI NE.

FONDA DZIVIBAS APDROŠINĀJUMU KASE

(Uzņem līdz 70 gadu vecumam)

TĀS DALĪBNIEKA NĀVES GADĪJUMĀ *IZMAKSĀ MIRUŠĀ PIEDERĪGIEM*, ATKARĪBĀ NO APDROŠINĀJUMA GRUPĀM, KUŖĀ TAS SASTĀVĒJIS, ***lidz $2,500.-, bet zaudējot dzivibu negadijumā — lidz $5,000.-.***

kas pieteiksies fonda apdrošinājumos līdz š. g. 20. decembrim

BAUDĪS APDROŠINĀJUMA TIESĪBAS AR PIETEIKUMA SAŅEMŠANAS DIENU BEZ UZGAIDES LAIKA, JA SLIMĪBA IESTĀSIES VAI NELAIMES GADĪJUMS NOTIKTU PĒC IESKAITĪŠANAS APDROŠINĀJUMĀ. TIEM NEBŪS ARĪ FONDA IESTĀŠANĀS MAKSA, BET PAR APDROŠINĀJUMA LAIKU LĪDZ Š. G. 31. DECEMBRIM JĀMAKSĀ TIKAI $ 1.-. SĀKOT AR NĀKOŠĀ GADA 1. JANVĀRI, BŪS JĀMAKSĀ PARASTĀ DALĪBNIEKU MĒNEŠMAKSA, KĀDA NOTEIKTA ATTIECĪGAI APDROŠINĀJUMA GRUPAI.

TUVĀKU INFORMĀCIJU PAR APDROŠINĀJUMIEM UN MAKSĀJUMA LIKMĒM, KĀ ARĪ PIETEIKŠANĀS VEIDLAPAS PIEPRASIET FONDA PILNVARNIEKAM KANADĀ:

P. PLĪSIS
69 Elwood Blvd.
Toronto 305, Ontario

A. BĒRZIŅŠ
814 Carroll
LaSalle, P. Q.

VAI FONDA BIROJAM AR ŠEIT IESPIESTO KUPONU

Tuvākas informācijas un apdrošinājumu pieteikumu veidlapu piepraśījuma kupons.

LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC. P. O. Box 8857, PHILADELPHIA, PA. 19117

Lūdzu piesūtīt man tuvāku informāciju par izmaksājamām summām un dalībnieku maksājumu likmēm, kā arī apdrošinājumu pieteikumu veidlapas no sekojošām kasēm un plāniem. (Katrai personai sākot ar 18 gadu vecumu jāizpilda sava veidlapa).

SLIMĪBAS UN NEGADĪJUMU DARBA NESPĒJAS PABALSTA .....
(Apdrošināto vecums) (Veidlapu skaits)

VESELĪBAS APDROŠINĀJUMA ....
(Apdrošināto vecums) (Veidlapu skaits)

DZĪVĪBAS APDROŠINĀJUMA ....
(Apdrošināto vecums) (Veidlapu skaits)

Mr., Mrs., Miss ....
(Uzvārds un vārds)

....
(Adrese)

Nova Odesa pirmajos..

(Turpinājums no 10. lp.)

jas iedzīvotāju kopskaits sasniedzis 439.

Grāmatā pieminētas vairākas personas, kas daudz palīdzējušas veidot kolonijas sabiedriski kultūrālo dzīvi. Tā, piemēram, Ernests Arājums vadījis sapulces, darbojies vairākās komitejās un vadījis bībeles stundas. Arī Fricis Strēlnieks rosīgi darbojies dažādos draudzes darbos. Viņš bijis viens no labākajiem dievvārdu sapulču vadītājiem un apmēram gadu bijis arī Sv. vakarēdiena izdalītājs. 1926. g. viņš pārcēlās uz Piratisungas pilsētiņas apkārtni un vairs nav varējis darboties agrākajā draudzē.

Draudzes dzīves ritms norisinājies pēc zināma plāna. Draudzes kārtējās dievvārdu sapulces notikušas svētdienas rītos, bet vakaros bijušas paredzētas vai nu jaunatnes sapulces vai koŗa mēģinājumi. Ceturtdienas vakaros ieviesusies kārtēja lūgšanas stunda. Mēneša pirma svētdienā bijis paredzēts Sv. vakarēdiens. Sestdienas vakaros pirms šādas svētdienas draudze pulcējusies uz speciālu lūgšanaş stundu, kuŗas mērķis bijis veicināt vairāk garīgas atmodas draudzē un apkārtnē. Notika arī ārkārtas sanāksmes ar pamatīgāku iedziļināšanos svētajos rakstos, vai arī ievadīja iesvētīšanas mācībā. Tās rīkoja vai nu svētdienas skola, vai draudze. Šīs kolonijas draudze piederēja pie Sanpaulo draudžu savienības.

Draudze sarīkoja 2 konferences — 1912. un 1925. g., atbalstīja arī ārzemju un iekšzemes misijas darbu. Tā centās uzturēt sakarus ar citām latviešu baptistu draudzēm. Tā, piem., Fricis Strēlnieks pārstāvējis šo draudzi Ižujas draudzes jubilejā 1920. g. Uzturēti arī sakari ar Latvijas baptistu draudzēm un financiāli atbalstīta lūgšanas namu celšana. Draudze abonēja Latvijas baptistu izdevumus, kā arī izdevniecības Palma izdevumus. Draudzei ilgi nebija sava baznīcas nama. Kopš dibināšanas viņi pulcējās „Vecās muižas" (Fazenda Velha) šķūnī.

Pēc 2 gadiem no Latvijas ieradās Jānis un Anlīze Kārkli, kas nopirka krietnu zemes gabalu ar visām Fazenda Velha ēkām. Sākumā viņi deva telpas par brīvu, bet sākot ar 1910. g. bija jāsāk maksāt īre. Tur draudze mitinājās 8 gadus un 5 mēnešus. Kad telpas kļuva par šaurām, 1914. g salaida 2 telpas kopā, izņemot starpsienu. 1915. g. sāka domāt par savas baznīcas celšanu. Nopirka zemes gabalu. 1918. g. 26. decembrī draudze varēja nosvinēt dubultus svētkus — gadskārtējos kolonijas dibināšanas un baznīcas iesvētīšanas svētkus. 1924. g. uzcēla arī sludinātāja māju, bet 1931. g. arī dažas saimniecības ēkas — pirti, veļas mazgātuvi, klēti, maiznīcu.

Grāmatā plaši notēlotas garīgāş dzīves dažādās nozares. Draudzes korim pamatā bija no Sv. Katrīnām pārnākušais koris. To vadīja Ernests Arājums, vēlāk pārmaiņus ar Vili Liekniņu. Kopš 1923. g. kori sāka vadīt Hermanis Janaitis, kas agrāk vadīja Vārpas korī. Bija arī laba solīste Emīlija Pēterlevica, dzim. Jansone. Vēlāk kori vēl vadījuši Voldemārs Janaitis un Kārlis Burze. Koris viesojies arī apkārtnes pilsētās. Nodibinājās arī orķestris. 1912. g. nodibinājās mūzikas biedrība Baritons un orķestris Kārļa Burzes vadībā strauji uzplauka, bet 1924. g. to likvidēja, jo bija radušāş lielas nesaskaņas.

Jau pašā kolonijaş sākumā nodibināja arī svētdienas skolu. Par tās vadītāju izraudzīja Ansi Strautmani, kas to vadīja 3 gadus, pieaicinot arī palīgus. Tad skolu vēl vadīja Edvarts Inķis un pēc viņa Fricis Strēlnieks. No 1920. — 1927. g. skolu vadīja Ernests Sproģis, kas nodibināja arī jauniešu klases un rīkoja ekskursijas. 1928. g. skolu vada Edvards Liekniņš, bet 1929. — Roberts Vāvers, kas piešķir godalgas skolēniem un skolotājiem. 1930. g. skolu sāk vadīt Hermanis Janaitis, kad sāk mācīt arī vācu valodu un mācīšanā izmantot arī illustrātīvo materiālu. Draudzes darbību veicinājusi arī dāmu komiteja („māşu biedrība"), kas nodibinājās 1910 g. Sākumā darbojās 23, vēlāk — 1930. g. — 38 māsas.

Sevišķi plašu pārskatu par draudzes jaunatnes biedrību sagatavojis V. Janaitis, to iedalot pat 5 atsevišķos posmos. To nodibināja 1907. g. 12. augustā Richards Inķis, bet viņš drīz aizbrauca. Bija grūti atrast vietnieku. Uzplaukumu ievadīja Edvarts Inķis, bet sevišķi sludinātājs Fricis Leimanis. Biedrība uzplauka, kad 1915. g. ievēlētais priekšnieks Augusts Pelūžs atteicās un biedrības vadību uzņēmās Olga Strēlniece. Šai laikā uzcēla baznīcas ēku, pie kuŗas ar sajūsmu strādāja jaunatne. Ceturtā posmā (1821. — 1927.) biedrībā ieplūda latvieši no Vārpas. Uzplauka dziedāšana un nodibinājās dubultkvartets un koris. Pēdējā posmā darbība sašaurinājās, jo daudz bija tādu, kas atgriezās Vārpā vai aizplūda uz pilsētām.

Šai grāmatā ļoti vērtīgas ir sludinātāja J. Inka atmiņas, kuŗas var interesēt ne tikai baptistu aprindas, bet tām piešķiŗama plašāka kultūrvēsturiska nozīme. Jau viņa tēvs Jēkabs bijis sludinātājş Novgorodas latviešu kolonijās: Lubīnes, Nikolai Dačas, Ļubolādes un citās. Vairojās šo koloniju ģimenes: Pēterlevici, Puķeş Arājumi, Krepliņi, Inķi, Pelūži, Liekniņi, Grundmaņi, Dīneri un vēl citas no Novgorodas apriņķa bija iecelojušas uz Sv. Katrīnas koloniju. Viņu vecāki kā baptisti bija izceļojuši no Lielezeres uz Novgorodas apriņķi. Bijušie Zemgales bezzemnieki un muižu kalpi bija pateicīgi Dievam par zemes iegūšanu. Arī pats Jānis Inķis 1892. gadā bija devieş uz Novgorodas latviešu kolonijām, kur viņa vecāki bija pārcēlušies no Piltenes un uzcēluši ģimenes māju uz Uzkājas upītes krasta. 1898. g. viņš kopā ar tēvu ieradās Sv. Katrīnā. 1899 gadā viņš varēja priecīgi apsveikt līdz ar pulciņu iecelotāju no Novgorodas arī savus pārējoş tuviniekus. Šai kolonijā Dīneru ģimenes jaunceltās mājas vēl nepabeigtais stāvs kalpoja draudzei kā sapulceş vieta. Svētkos bija ieradies arī vecais Arums, kas kopā ar dzīvesbiedri bija priekšteči visiem Brazilijā iecelojušiem baptistiem, jo viņi ieradās ar pašu pirmo Dr. K. Baloža vadīto iecelotāju pulku. Tie komplektējās no Rīgas cementfabrikas strādniekiem, kas izceloja 1890. g. No šejienes savukārt daudz bija tādu, kas izceloja uz Nova Odesu. Te kolonisti dzīvoja nelielās ķieģeļu mājiņās ar dakstiņu jumtiem, jo koka materiāls bija dārgs.

Grāmatā daudz ilustrātīvā materiāla: gan atsevišķu darbinieku ģīmetnes, gan grupu uzņēmumi. Ir ievietotas arī jaunsacerētās baznīcas dziesmas.

N. V.

Agrākā Studentu virtuve Raiņa un Brīvības bulvāŗa stūrī, tagad: „Ēdnīca — Stolovaja", kā to liecina uzraksts virs ieejas. No ieejas pa kreisi — padomju propagandas literātūras pārdevēja.
Latviešu nacionālā fonda archīvs

Ķeriet zagli, ķeriet zagli!

CĪŅA PRET NEATKARĪGĀS LATVIJAS VALSTS IETEKMI TAUTĀ

1965. gadā izdotajā referātu krājumā „Kaut šķirti, tomēr nešķiŗami", bija publicēts šāds vērojums: Latvijas pāvaldes aparāta „nedrošības sajūta nenāk un netop radīta tik daudz no ārpuses, no „ārzemju propagandas", „diversantiem", kā arī „kūdītājiem", „buržuāziskiem salašņām" un līdzīgi (kā tas vaŗētu likties, vadoties pēc Latvijas preses un radio apgalvojumiem), bet no tāş nepārtrauktās ietekmes, ko tautā atstājuši neatkarīgās Latvijas gadi. Šo ietekmi Latvijas pārvaldes aparāts lūko atkārtoti un neatlaidīgi mazināt. Katru pasākumu, katru veikumu (latviešu tauta patiešām pārcietusi milzīgus grūtumus, atjaunojusi kaŗā paralizētu saimniecību un joprojām tiek saimnieciski izmantota, izlaupīta) nesalīdzina vai nepakārto nekam citam kā „buržuāziskās" (neatkarīgās) Latvijas valsts pasākumu un veikumu pārspēšanai. Kāpēc šāda argumentācija pret „kaut ko, kā vairs nav?" — prasīts referātu krājumā un piebilsts: „Nemaz nejautājot, vai šādai statistikai un argumentācijai pamats un loģiska kopsakarība."

Jaunākajā neatkarīgās Latvijas ietekmes apkaŗošanas rakstā „Ko vēsture atgādina", kas publicēts Padomju Jaunatnē, redakcija norāda, „ja mēs šeit uzskaitītu visu to, kas paveikts Padomju Latvijas laukos, tam vajadzētu veselu sējumu skaitļu un salīdzinājumu." Bet nobeigumā, lai minētu visus sasniegumus, laikraksta redakcija pamatskolnieciskā mentālitātē jau izsaucas, ka „tam vajadzīgi grāmatu sējumi."

Šai pašā rakstā neatkarīgās Latvijas valsts tiek identificēta ar autoritārās iekārtas laiku.

Padomju Jaunatnē lasāms: „Vēsturei ir atstāti jurģošanāş dienu apraksti ar visām cilvēka cieņu pazemojošajām gājēju līgšanām — arī šos jēdzienus daudzi tikpat kā nav dzirdējuši. Vairāku desmitu gadu pagātnē aizgājuši tie laiki, kad saimnieka griba bija vienīgais likums kalpiem, puišiem un meitām, — lauku proletāriešiem, kad nepastāvēja nekādas likuma normas, kas praktiski apvaldītu privātīpašnieku rīcības patvaļu. Saimnieks varēja ierobežot pat to valsts iekārtas atbalstīto un atļauto brīvību — baznīcā iešanu, jo svētdienas darba laiks bija steidzamāks. Stūrītis saimes istabā vai virtuves kaktā nereti bija tā vienīgā dzīves platība, ko ierādīja strādniekam. Vajadzēja rēķināties ar to, ka saimniekiem palaikam nebija pa prātam precēts pāris, kur nu vēl kalpu bērni. Nerunāsim jau nemaz par vecuma dienām — sauca tās par pagasta nespējnieku patversmēm jeb tautā par nabagu mājām... Un cik no laukstrādnieku bērniem varēja skoloties, iegūt vidējo izglītību, nerunājot nemaz par augstskolas izglītību, un ar kādām grūtībām!"

„Buržuāziskās Latvijas valdošā kliķe, kuŗas baze un balsts bija lielsaimnieki un kapitālisti, savas pastāvēšanas gados gādāja tikai par savas šķiras interešu apsardzību, lauku darbaļaudis nesaudzīgi ekspluatējot un pazemojot."

„Buržuāziski fašistiskās valdības locekļi un augstākā ierēdniecība turēja sev lauku mājas, muižas, tāpēc arī saprotams, ka lauku preletārināta izmantošanas ierobežošana nebija šo kungu kabatas interesēs. Tukšā klaigāšana un „vadoņa" Ulmaņa stulbi liekulīgās runas par zemkopju īpašo misiju un tautas „vienību", tās „stipruma saknēm" laukos, samaksāta patriarchālisma atdzīvināšanas propaganda bija vērsta pret lauku strādniecības cīņu, tā bija viltīga taktika lauku proletāriāta šķiras apziņas attīstības bremzēšanai un dulķošanai. Jau otrajam pasaules kaŗam sākoties, fašistiskā diktātūra klaji izdeva likumus, kas budžu interesēs būtībā laukstrādniekus piesaistīja privātīpašnieka zemei, liedza darba izvēles brīvību, aizliedza pieņemt darbā pilsētās, rūpniecībā. Pavisam klaji lauku jaunatni piesaistīja pie saimnieku zemes gandrīz kā dzimtbūšanas laikos."

Kas mulsina šī raksta atreferētāju, kuŗš pats kādreiz bija „piesaistīts pie saimnieka zemes gandrīz kā dzimtbūšanas laikos'", ir tas, kāpēc tik neganta argumentācija pret „kaut ko, kā vairs nav"? Kāpēc argumentēt pret neatkarīgo Latvijas valsti, ja tagad ir labāk? Vai tad šodienas „labā, brīvā" dzīve nevarētu būt vislabākais arguments pret agrākajiem laikiem? Laikam tā nav. Laikam nav ne tās „labās dzīves", ne tā argumenta.

Vai viss nav tik vecumvecais gaŗnadža triks ļaužu uzmanības novēršanai, saucot: ķeriet zagli, ķeriet zagli!

Ostrembakis Jevlampjevs

DAN'S Esso Service
66 Bayview Ave. Richmond Hill
Atvērts pirmd. — piektd. 7 — 10
sestd. 7 — 7 Tel. 884-5641
Īpašnieks D. Apenis

ED. TAURINS' Esso Service
663 Kingston Rd., pie Main St,. Toronto, Ont.
Tel. 691-9547
Atvērts pirmd. — sestd. 7 — 7
Īpašnieks Ed. Tauriņš

Aiz polārā loka

Uz savu darba vietu tālajos ziemeļos no Toronto 13. novembrī devās fizioloģijas doktors Andrejs Rode. Tur nokļūt var tikai ar lidmašīnu, un arī visas vajadzīgās mantas jāpārsūta ar lidmašīnu no Otavas. Lai ietaupītu izdevumus, Rode savas mantas bija sakravājis jau ātrāk un ar mašīnu aizvedis uz Otavu, kur tās pārkrāva lidmašīnā. Katras mantu mārciņas pārvešana maksā vienu dolaru.

A. Rode Toronto pavadīja atvaļinājumu pie mātes gleznotājas Valijas Mērnieces. Gatavojoties atceļam, jaunais zinātnieks krāva kastēs visu vajadzīgo bagāžu: grāmatas, dažādas piezīmes un drēbes, bet speciāli bija iesaiņoti instrumenti un ieroči. Tālajā Iglulikas eskimu ciemā jaunajam zinātniekam ir pasūtināts speciāls ziemas kožoks. To gatavo eskimu sievas no briežādām. Vienam kažokam spalva ir uz iekšpusi, bet otram uz ārpusi. Kažoki lietojami abi vienā laikā, tie ir viegli, bet ļoti silti.

Iglulikas ciemā (Hall Beach) atrodas laboratorijas un galvenais izejas punkts ekspedīcijai. A. Rodes uzdevums ir pārraudzīt apkārtējo laboratoriju darbu, tomēr laiku pa laikam ierodas inspekcija arī no galvas pilsētas. Šai laikā tālajos ziemeļos sākas 6 mēnešus garā „mūžīgā nakts". Vasara tur ir tikai 6 nedēļas, kad uzzied mazas sīkas puķītes vai kāda zāles pūciņa.

Ekspedīcijas uzdevums ir pētīt un eksperimentēt ar eskimiem, lai noskaidrotu, kā baltais cilvēks labāk varētu pārdzīvot lielo ziemeļu aukstumu. Laboratorijās noskaidro eskimu asins riņķošanu, sirdsdarbību un veic citus medicīniskus pētījumus.

Garā nakts, kas ilgst mēnešiem, un lielais aukstums tomēr garlaicību nerada. Brīvajā laikā var braukt medībās vai zvejot. Var šaut karibū, roņus, leduslāčus, lapsas vai citus dzīvniekus. Medības notiek siltākajā laikā, un dažreiz laimējas nomedīt ap 20 karibū. Gaļu eskimi ēd, ādas pārdod valdības iestādēm Hadsona līcī, kur atrodas valdības veikals. Par ādām valdība maksā noteiktas cenas. Neģērēta leduslāča āda maksā 300 dolaru, baltās lapsas 25 dol. Zvēru šaušanai vajadzīga atļauja, ko var dabūt tikai tie, kas tur nodzīvojuši vismaz vienu gadu. Zvēru bagātība tomēr nav tik liela kā agrāk. Baltais cilvēks ir tos izšāvis, bieži vien tikai tādēļ, lai iegūtu kādu trofeju. Šī iemesla dēļ tad arī vajadzīgas atļaujas.

Valdība ekspedīcijas dalībniekiem izsniegusi šautenes, motorlaivu un motorragavas — skidū. Uz šīm ragavām nevar tomēr paļauties, jo var sabojāties motors, var pietrūkt degvielas vai notikt cita neparedzēta nelaime kaut kur tālu sniega laukos. Visvairāk var paļauties uz suņiem — haskijiem, kas ir pelēki brūnganā krāsā. Iejūgti ragavās, tie iet visur, kur tos vada. Priekšgalā ir vadītājs suns, kas ir ceļa rādītājs. Ja tas negrib kādā vietā iet vai vilcinās uz to pusi skriet, tad tā zīme, ka tuvumā kādas briesmas.

Koki tālajos ziemeļos neaug. Rode tāpēc no Otavas bija izsūtījis kokus ragavu gatavošanai. No okeana izskalots koka gabals ir liels dārgums. Rodem Iglulikā ir iegādāti 8 mazi eskimu sunīši, ko apmācīs ragavu vilkšanā.

Ziemā tur ir polārā nakts, kad valda krēsla, jo baltais sniegs nospiež nakts melnumu. Tomēr vasarā ir tāds gaismas spilgtums, ka bez saules acenēm nav iespējams dzīvot.

Eskimi parasti ēd jēlu gaļu, kaut gan bērniem un jaunajai paaudzei garšo cepti cepeši. Maiznīcu te nav, maizi cep skurstenī. Ja nav izdevīga vēja, maize necepas, iznāk „plecka". Hadsonas līcī var dabūt pirkt eskimu plāceni, kaut gan to maz pērk. Eskimi maizi ēd maz. Baltais cilvēks te ievedis savu kultūru un savus ražojumus. Eskimiem ļoti garšo balto cilvēku gatavotā šokolāde vai baltmaize. Gada laikā eskimi nopērk 8000 tāfelītes šokolādes. Agrāk eskimi bija slaidi, bet balto garšīgie ražojumi ir radījuši aptaukošanos, un līdz ar to radušās dažādas balto cilvēku slimības.

Eskimu Iglulikas ciemā valda demokratijas principi, un likumus vai lēmumus pieņem ar ciema iedzīvotāju balsu vairākumu. Iglulikā nevar iegādāties reibinātājus dzērienus: eskims, tāpat kā indiānis, nevar panest alkohola ietekmi un sadzēries izdara dažādas muļķības. Tikai nedaudzi no viņiem šādos gadījumos spēj pietiekami savaldīgi uzvesties. Tos dažreiz aicina ekspedīcijas rīkotās sanāksmēs. Ja kāds vēlas iegādāties stipros dzērienus, tam jābrauc uz Frobišē līci, kur tos var dabūt, bet cena krietni augsta.

Vakaros dzīve eskimu ciemā ir vientuļa. Būtu vēlams, ja kāds baltais te iedomātos ierīkot kādu sanākšanas vietu, kur varētu dabūt siltu viru vai karstu dzērienu. Andrejs Rode tālajos ziemeļos nebūs vienīgais latvietis. Šinī ekspedīcijā dodas profesors Hjūdžs, pie kuŗa A. Rode universitātē mācījies. Viņš meklējis sekretāri, un Andris viņam šim darbam ieteicis latvieti Ligitu Rozi no Hamiltonas. Viņi ceļojumā dodas apmēram nedēļu vēlāk. Ligitai šis ir pirmais brauciens, tāpēc mazliet citāds, kaut arī uztraukumiem bagāts. Arī viņa iepirkusi siltās drēbes, šo mantu iegādei saņemot aizdevumu.

Andrejs Rode beidzis Toronto universitātes fizioloģijas fakultāti 1968. gadā, bet tagad viņam ir jau 5 zinātniski grādi: BPHE, BA, SPH, MSC, Dr. Viņam publicēti 18 zinātniski darbi vispasaules medicīnas žurnālos.

Viņa māte Valija Mērniece arī bijusi tālajos ziemeļos, kad pirms pāris gadiem Jāņu laikā bija aizbraukusi apciemot savu dēlu.

V. Irbe

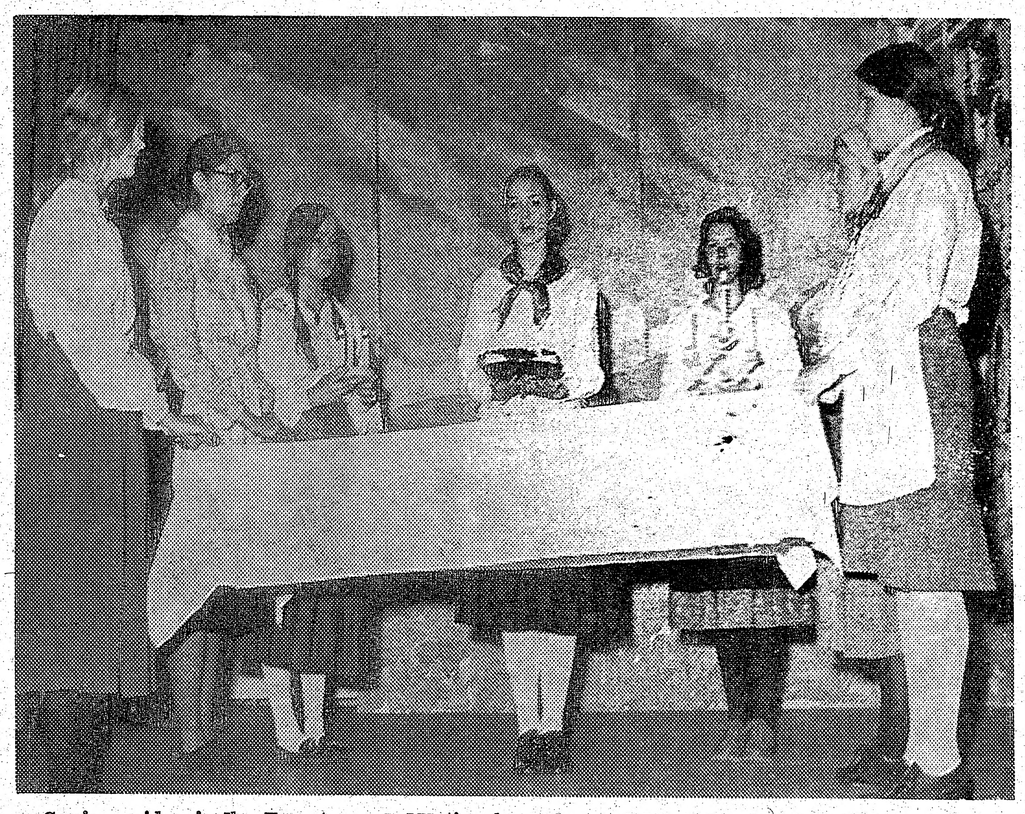

Gaujas gaidu vienība Toronto savā Mārtiņvakarā demonstrēja tautas parašas, lai jaunajai audzei rādītu, kā mūsu senči ar tām nodarbojās, kad lauki bija nokopti un raža savākta klētīs. Augšējā attēlā lielgaidas Dievainēs klāj galdu veļu mielastam, no kreisās: Daina Zilāne, Velta Kupere, Silvija Melli, Dace Budrēvica, Māra Rāviņa, Rasma Stagava un Rasma Caune.
J. Liģera uzņēmums

Veicinās latviešu skolas darbu

TLB SESTDIENAS SKOLAS VECĀKU SAPULCE

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas bērnu vecāku sapulce 6. novembrī Latviešu namā, piedaloties ap 50 personām, uzklausīja skolas vadības ziņojumus un apstiprināja jaunā mācības gada 17.153 dol. budžetu. Par sapulces vadītāju izvēlēja R. Gregoru, sekretāri — G. Blūmu. Sapulci atklāja TLB pārstāvis skolas padomē A. Gribusts.

Skolas pārzine A. Martinsone ziņoja par pagājušo mācības gadu, kas sācies ar 294 skolēniem, skolu beidza 39 absolventi Šogad skola sāka mācības ar 251 skolēnu, strādā 18 skolotāji, 3 palīgskolotāji, bibliotēkāre, darbvede, kas veic arī kasieres un mantzines pienākumus un pianiste. Darbu sāka divas jaunas skolotājas — A. Mazsīle un A. Liepiņa. Pēc studiju beigšanas skolas darbā atgriezies vēstures maģistrs K. Jansons, kā arī V. Kupere.

Skolā darbojas 13 klases. Trīs klasēs latviešu valodu māca vairākās grupās, lai tādā veidā veicinātu mācību intensitāti. Uz vecāku vēlēšanos 3. klases skolēnu grupa skolotājas A. Liepiņas vadībā mācās latviešu valodu pēc prof. J. Leļa metodes. Pēc kārtējām mācības stundām skolotājas V. Slaviešas vadībā darbojas skolēnu koris un K. Staško un I. Bērziņas vadībā koklētāju grupa.

Šogad paredzēti šādi skolas sarīkojumi: 18. novembŗa akts Latviešu namā sestdien, 18. novembrī, plkst. 10 rītā. Svētku runu teiks Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra priekšsēdis P. Reinhards. Aktā paziņos šāgada absolventu klases sacensību darbu rezultātus Latvijas vēsturē. 25. novembrī Brigaderes Lolitas Brīnumputns izrādes atkārtojums. 7. janvārī Ziemsvētku sarīkojums Masoņu zālē (Davenport un Yonge St.). Izrādīs A. Balikas Debess atslēgu, 6. kl. skolēnu izpildījumā un skolotājas B. Kūlas režijā. 11. februārī skolas bazārs, 6. maijā Ģimenes dienas sarīkojums. 26. maijā Latviešu namā izlaiduma akts jaunākām, bet 2. jūnijā vecākām klasēm. Bez tam skola atzīmēs Draudzīgā aicinājuma atceri un Kalpaka dienu. Saņemti pirmie lielākie ziedojumi no A. Vintera ģimenes 50 dol. TLB — 500 dol. un J. Popeļa glezna loterijai.

Vecāku padomes priekšsēdis Dr. V. Gulēns ziņoja, ka pagājušā mācības gadā ievēlētā speciālā komisija Anitas Liepiņas un Solveigas Miezītes vadībā izdarījusi aptauju rakstveidā par bērnu un vecāku uzskatiem, kas modinājusi lielu interesi, jo saņemtas jau 160 atbildes. Komisija lūdza pagarināt pilnvaras informācijas darba turpināšanai.

Kases ziņojumu sniedza skolas darbvede M. Lejiņa, bet revīzijas komisijas — G. Upatnieks. Apstiprināja skolas budžetu ar 17.153 dol. ieņēmumos, no tiem 8000 maksājamā skolas nauda, 4703 dol. skolas telpu īres fondā, 2000 dol. bazāra atlikums, 1500 dol. dāvinājumi un ziedojumi skolai, 650 dol. skolas sarīkojumu atlikums, 300 dol. no dažādiem avotiem. Izdevumi: skolas īres maksai 1572 dol., skolas darbinieku atalgojumi 12.016 dol.; mācības līdzekļiem paredzēti 250 dol. un bibliotēkai — 150 dol., kas kopā ar pārējiem izdevumiem sastāda 14.768 dol., rezerves fondā paliekot 2384 dol.

Par statūtu komisijas darbību ziņoja G. Liepiņš. Statūti jau izstrādāti un tos pirmajā lasījumā apskatīs skolas padomē, kur varēs apspriest eventuālos grozījumus pēc kam iesniegs klašu pārstāvjiem, lai visi vecāki varētu iepazīties un nākt ar saviem priekšlikumiem un papildinājumiem. Sekos vēlreizēja caurskate, lai otrā lasījumā statūtus pieņemtu vecāku kopsapulcē.

Sapulce īpašā rezolūcijā uzdeva vecāku padomei kopā ar skolas pārzini un skolotājiem izveidot komisiju, kas šajā mācības gadā izstrādātu plānu, lai iesaistītu tajā bērnu vecākus, kas vēlētos piedalīties aktīvā skolas darbā. Mācības gada beigās komisija nāks ar saviem atzinumiem, lai tos īstenotu 1973./74. māc. gadā. Uzdeva vecāku padomei, par kuŗas jauno priekšsēdi ievēlēja R. Grigoru, izraudzīt komisijas sastāvu, kas apmeklēs latviešu ģimenes, kuŗu bērni neiet latviešu skolā, lai noskaidrotu skolas neapmeklēšanas iemeslus.

—re

„Vecie tēvi" ari Kalamazū

Harija Celma sakārtotajā un sagatavotajā dziesmu un deju raibā spēlē „Zaļumballe" bija iesaistīti 48 dalībnieki. „Ja pēc tik daudz svešumā pavadītiem gadiem šodien Kalamazū varam sagatavot priekšnesumu, kurā piedalās vēl līdz šim nesasniegts dalībnieku skaits un viņu vidū tik daudz jaunatnes, tad tas ir atzīstams cildinājums šī darba darītājiem un pierādījums vietējai latviešu saimei, ka latviskā pašdarbībā nejūtam pagurumu," atklājot Kalamazū latviešu ev. lut. draudzes rīkotos gadskārtējos rudens svētkus, teica šīs draudzes priekšneks K. Brūveris, apsveicot kuplo apmeklētāju saimi — ap 350.

Uzvedums atgādināja laiku, „kad mūsu vectēvi vēl jauni bija': Arkādijas parku un Agenskalna patērētāju biedrības rudens svētkus, kur sastapās dažādu šķiru ļaudis, sākot ar bagātā zeltkaļa atraitni un krodzinieku un beidzot ar čigāniem un „nabagmājas" iemītniecēm. Bija jauni, precību gados un jau mūža beigās, katrs ar savām raksturīgākajām iezīmēm. Viņu likstas, kas ietērptas nekad nerimstošajās tenkās, risinājās jo spraigā un saskaņotā ritmā, ļaujot skatītājam izsekot šo ļaužu darbībai, kura ne vien aizņēma visu skatuvi, bet izvirzījās arī zāles priekšplānā, reizēm tēlotājiem atrodoties pat starp skatītāju rindām. Starp dialogu un grupu sarunām it bieži atskanēja solo vai duetu dziedājumi. Uzvedums beidzās ar priekšnesumu — „Āgenskalna patērētāju biedrības vīru koŗa" (13 dziedātāji) dziedāšanu, diriģējot Teofilam Štimmgābelem (Jānim Kalniņam) un pēc tam parasto balli, kurā piedalījās visi uzveduma dalībnieki. Veco laiku krāšņie tērpi un skatuves gleznojumi, arī Harija Celma paša veikti, piešķīra izrādei jo spožu un acij tīkamu ielogu, kuru vēl jo vairāk izcēla gaismotājs Arvīds Bārzdelis.

Uzzveduma sagatavošanā vēl piedalījās Mirdza Paudrupe un Anita Znatnāja. Mūzikālo daļu pārzināja un klavieŗu pavadījumus veica brīvmākslinieks Arnolds Kalnājs. Kuplo tēlotāju saimi uz skatuves cildināja draudzes dāmu komitejas priekšniece F. Zemitāne. Draudzes rudens svētki beidzās ar kopējām vakariņām un mantu izlozi. Deju mūziku spēlēja A. Doniņa ķapella. Sarīkojums deva dāmu komitejas kasei 1700 dolaru.

V. Bokis

Leitnants

Ludvigs Ozoliņš

dzimis 1897. g. 24. novembrī Bauskas apriņķa Vecmuižas pagastā,

miris 1972. gada 11. novembrī Toronto.

Per aspera ad astra.

Latviešu virsnieku apvienība Kanadā

Čikagas tautību tirdziņā. Augšējā attēlā pa kreisi — „Miss Latvija" (Baiba Inka), pa labi — latvisko ēdienu novietne; pie galda M. Ozoliņa, R. Eglīte un Kr. Barona skolas audzēknes.
Andŗa Lamberta uzņēmums

Brīvības cīnītāju atcere Dienvidkalifornijā

Dienvidkalifornijas DV apvienības 4. novembrī Holivudas sieviešu kluba telpās rīkoto Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieku un lāčplēšu atceres vakaru atklāja apvienības priekšsēdis E. Leimanis. Latviešu brīvības cīnītāju piemiņai veltīto svētbrīdi vadīja mācītājs A. Grietēns. Pasniedzot apvienības kasierim Valdim Grīnvaldam DV centrālās valdes piešķirto DV nozīmi zeltā, apvienības priekšnieks norādīja, ka apbalvotais DV organizācijā darbojies jau turpat 25 gadus un ir viens no tiem robežsargiem, kas 1940. gadā pārdzīvojis liktenīgo krievu iebrukumu Maslenku mītnē. V. Grīnvalds savu līdzšinējo DV nozīmi nodeva vienam no apvienības jaunākajiem biedriem — Kārlim Dakterim. DV centrālās valdes atzinības rakstus saņēma apvienības informācijas nozares vadītājs K. Kalējs.

Svētku runu teica docents Dr. med. Arvēds Alksnis. Izsekojot Latvijas valsts neatkarības idejai no tās īstenošanas brīvības cīņās līdz mūsu dienām, runātājs norādīja, ka Latvijas brīvības idejiskā uguns neapdzisa pat grūtajos bēgļu un gūstekņu nometņu laikos, kad dzima Daugavas Vanagu organizācija, kuŗas augstākais mērķis ir Latvijas brīvības atjaunošana. Runas beigās Dr. A. Alksnis pauda pārliecību, ka latviešu jaunatne nesīs šo ideju tālāk, neatlaidīgi prasot brīvību savai tautai.

Pēc vakariņām, ko bija gatavojušas apvienības vanadzes savas priekšnieces V. Leimanes vadībā, sekoja balle un mantu loterijas ar sevišķi bagātu laimestu klāstu. Sarīkojums bija ļoti labi apmeklēts; izrādījās, ka jauniešiem rezervēto vietu skaitam vajadzēja būt vismaz divreiz lielākam nekā to bija paredzējuši rīkotāji.

K. K.

NUJORKA

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes izlozē 4. novembrī galveno laimestu 500 dolaru krājzīmi laimēja gleznotājs A. Krūkliņš Ņudžersijā. Pārējie bija gleznu laimētāji: māc. J. Meisters Milvokos prof. A. Annusa gleznu Saule jūrmalā, pensionāru nometnes dalībnieki Jāņa Annusa Klusums Sicīlijā, K. Graudups Pensilvēnijā K. Černoka Nakts parāde, M. Čivžele Bronksā J. Audriņa Mazā sirmā kumeliņa. B. Šneiders Greitnekā ieguva B. Klaipa pasteli. Izlozēja arī kristalla priekšmetus un pāris citas gleznas. Atlikums pāri par 4000 dolaru, ko izlieto pensionāru atpūtas mājas jaunceltnei draudzes īpašumā Katskiļu kalnos.

● Ap 40 skatītāju bija filmu izrādē par J. Jaunsudrabiņu un V. Toni 5. novembrī DV namā. Pirms izrādes par Jāņa Jaunsudrabiņa dzīvi un darbu runāja Nora Valtere, bet par V. Toni — prof. A. Annus.

● Ņujorkas DV apvienības biedri nobalsojuši par jauno DV priekšnieku. Visvairāk balsis saņēmis pašu apvienības biedrs A. Puķīte — 150, J. Utināns 32, J. Frišvalds 9 un J. Baltiņš 5, bet divas balsis nederīgas. Vēlēšanās piedalījušies 198 no 292 biedriem. Par vanadžu priekšnieci M. Ķeņģi balsojuši 33, 1 atturoties, un 5 nederīgas.

Vk

Čikagas tautību tirdziņš

Kā katru gadu, arī šogad Čikagas tautību tirdziņā piedalījās latvieši. Novietņu tehnisko iekārtojumu un vadību uzņēmās Kr. Barona latviešu skola bij. prezidija priekšsēža A. Birkena pārraudzībā. Kultūras novietni iekārtoja daiļamatnieki A. Telle un A. Šampiņa, centra dekorējumu uzticot jaunajai mākslinieciei Irisai Šīmanei. Novietne izzīmējās ar gaumīgi atturīgo audumu, keramikas un rotu izstādījumu. Tajā abas dienas dežūrēja un par tirdziņu paskaidroja Kr. Barona latviešu skolas audzēkņi un absolventi. Ēdienu galdu vadīja A. Grīnberga ar palīdzēm, produktus ziedojot Kr. Barona skolas audzēkņu vecākiem. Latviešu novietni šogad pārstāvēja Baiba Inka no Dzelmiešu tautas deju grupas, kas arī piedalījās priekšnesumu virknē, J. Pūliņa un V. Āruma vadībā. Tirdziņu atklāja Čikagas pilsētas galva R. Deilijs (R. Daley). Latviešu novietņu apgrozījums sniedzās pāri par 900 dol., dodot Kr. Barona skolai ap 700 dol. atlikuma.

I. Š.

ASV chronika

KALIFORNIJA

● Ziemeļkalifornijas latviešu draudzi apkalpo divi algoti mācītāji. Ārpus nodevām viens no lielākiem līdzekļu sagādāšanas pasākumiem ir gadskārtējais draudzes bazārs, kas šogad devis draudzes saimniecībai 3308,44 dol. atlikumu. Los Gatosas kopas locekle Vera Skačkova, kuŗai jau gadu nasta pāri septītam desmitam, ziedojusi bazāram 86 rūpīgi izstrādātus priekšautus, divus latviskiem rakstiem izšūtus spilvenus un vienu izšuvuma darbu. Viņa arī iepriekšējos gadus nodevusi bazāram līdzīgus ziedojumus. Sakramento draudzes dāmu pulciņa sagādātais un sarīkojumā izpārdotais pārtikas galds devis bazāram 338,75 dol. Lielāko naudas ziedojumu 50 dol. nodevusi J. E. Vācieša ģimene Sakramento. Par Los Gatosas kopas priekšnieka Imanta Vilciņa ziedoto grozu izlozei ieņemts 72,55 dol.

● Jau daudzus gadus Sanfrancisko un Oklandes novadā notiek vakarēšanas. Regulārās sieviešu ik mēnešu sanāksmēs vērība tiek veltīta arī latviskās dzīves ziņas izkopšanai. Novembŗa mēneša sanāksmē 12. nov. Latviešu draudzes namā Sanfrancisko A. Cēbere vakarētājas iepazīstināja ar latvisko rokdarbu darināšanas mākslu.

● Ziemeļkalifornijas latviešu draudzes mācītājs prāvests A. Ernstsons, atgriežoties no Austrālijas apciemojuma, kur piedalījās jaunās latviešu baznīcas iesvētīšanā, pārvedis divas skaņu filmas. Vienā no tām redzama Austrālijas daba, otrā — zvēru un putnu pasaule, kuŗa šai pasaules daļā ir ļoti atšķirīga. Filmas Ziemeļkalifornijas draudzes rīcībā būs līdz gada beigām.

● Organizāciju rīkotais komponista Jēkaba Graubiņa atceres vakars Sanfrancisko bija pulcinājis plašu komponista cienītāju saimi. Par komponista dzīvi un viņa darbu pastāstīja mūzikas skolotāja Mirdza Vīnerte. Piemiņas vakara dalībnieku vidū bija arī komponista dzīvesbiedre un meita Guna. Sarīkojuma mūzikālā daļā atskaņoja tikai Jēkaba Graubiņa darbus. Piedalījās pianiste Rasma Rekšane, Milda Grimma (soprāns), doc. Edvards Vīnerts (vijole), Guna Graubiņa Simona (soprāns), Alfrēds Grīslis (tenors), Ziemeļkalifornijas sieviešu ansamblis Gunas Graubiņas Simonas vadībā un Daugavas Vanagu kvartets. Pavadījumi — pianista doc. Hugo Štrausa.. J. Graubiņa darbu atskaņojumi guva nedalītu atsaucību, sevišķi tie, kuŗi komponēti izsūtījumā. Pēc koncerta viesi kavējās pie tējas galda, daloties atmiņās par Jēkaba Graubiņa dzīvi un darbiem.

A. T.

Draudzes gana jubileja

Bradfordas draudzes mācītājs Zimeļanglijā Ernests Sarkanbārdis 30. oktobrī atskatījās uz 40 mācītāja amatā pavadītiem gadiem. Atceres dievkalpojumā piedalījās arī māc. A. Putce. Sprediķoja jubilārs, izvēloties to pašu svētrunu, kuŗu viņš teicis ordinācijas dienā pirms 40 gadiem Ventspils baznīcā. Mācītājs ar savu ģimeni, draudzes valdes un padomes locekļi, kā arī citi dievlūdzēji, gāja pie dievgalda. Svinīgo dievkalpojumu ar dziesmām kuplināja draudzes loceklis A. Tālbergs. Pēc dievkalpojuma bija draudzes vakars Daugavas Vanagu namā. Bija iepriecinoši redzēt arī daudz jauniešu, kuŗiem bija klāts atsevišķs azaida galds. Draudzes priekšnieks G. Kurmis sveica draudzes ganu amata jubilejā. Lielu piekrišanu izpelnījās mazie deju kopas Saktiņas dejotāji K. Uskaļa vadībā. Ar vairākām dziesmām vēl iepriecināja diriģenta A. Pommera vadītā vīru koŗa Daugava balsis. Cienastu galdu bija klājušas draudzes dāmu komitejas darbinieces savas priekšnieces E. Kalniņas vadībā, kas bija sarīkojušas arī laimestu izlozi.

A. P.

Latviešu laikraksts skolas darbam

SKOLOTĀJU UN SKOLU DARBINIEKU SANĀKSME ANGLIJĀ

Latviešu nacionālās padomes izglītības nozare jau ilgus gadus rīka skolu darbinieku sanāksmes, kur pulcējas Anglijas latviešu skolu skolotāji, interesenti un bērnu vecāki. Šīs sanāksmes notiek ik pa divi gadiem, pārmaiņus — Anglijas dienvidos un ziemeļos. Šogad kārta bija Londonas latviešu skolai izkārtot sanāksmes programmu un tehniskos priekšdarbus.

Sanāksmē 28. oktobrī DVF namā Londonā pulcējās 16 skolotāji no 6 skolām, kam pievienojās apm. 20 latviskās izglītības jautājumos ieinteresētie dalībnieki, bērnu vecāki un arī trīs ciemiņi no Vācijas: LCP Izglītības daļas vadītājs prāv. M. Lizdiks, Minsteres ģimnazijas skolotājs A. Spoģis un Frankfurtes latviešu papildskolas vadītāja I. Nolle.

Sanāksmi atklāja LNPL Izglītības nozares vadītājs A. Grigulis, aicinādams Latvijas lietvedi T. V. Ozoliņu teikt uzrunu. Lietvedis norādīja uz skolu darbinieku ļoti lielo nozīmi latviskajā audzināšanā un latviešu valodas izkopšanā trimdas apstākļos. Viņš mudināja piegriezt lielāku vērību latviešu literātūrai, latviešu grāmatu lasīšanai un pār visu — latviešu valodas lietošanai ģimenē un sabiedrībā.

Kā pirmo sanāksmes dalībnieki noklausījās baltu filoloģes Terēzes Lazdiņas referātu par skaņu aparātu un lenšu lietošanu latviešu valodas mācīšanā. Viņas praktiskie piemēri latviešu valodas mācībā ar skaņu lentes palīdzību bija reizē interesanti un ierosinoši. Šo metodi ar labām sekmēm tagad jo plaši lieto valodu mācībā.

Otru referātu par Latvijas vēstures mācību lasīja Londonas latviešu skolas vēstures skolotāja Austra Liepiņa, kas minētajā skolā darbojas jau 17 gadus. Savu referātu viņa balstīja uz pieredzi un novērojumiem skolas darbā. Vēstures mācība paveŗ ļoti daudzas iespējas bērnu latviskajā audzināšanā un izglītībā, kas noteikti izmantojamas vairāk nekā to dara trimdas skolas šodien. Vēstures mācība nedrīkst apstāties pie Latvijas neatkarības zaudēšanas laika; Latvijas vēsture turpinās arī tagad. Latviešu tauta dzīvo un Latvijas vēsturē aizvien vēl veŗas jaunas lapas puses, kaut arī tās pauž tautas ciešanas un beztiesīgumu.

Pārrunās pašreizējo skolu mācību programmu atzina trimdas skolām nepiemērotu plašā satura dēļ. Ierosināja, lai LAK EC izglītības daļa šo programmu pārstrādā.

Sanāksmes otru dienu sāka ar Londonas latviešu skolas pārzines M. Ūdres vadītu svētbrīdi. Par trimdas skolu stāvokli Vācijā plašu ziņojumu sniedza LCP izglītības daļas vadītājs prāvests M. Lizdiks. Visumā apstākļi Vācijā ir līdzīgi citu trimdas zemju apstākļiem. Iespējams tikai, ka Vācijas latviešu starpā ir vairāk jauktu tautību laulību bērni. Par Minsteres latviešu ģimnaziju stāstīja A. Spoģis.

Pēc pārrunām sekoja divu Anglijas latviešu skolu jaunākās paaudzes darbinieku referāti. A. Ozoliņš referēja par tematu — Vecāku trimda — bērnu dzimtā zeme un jautāja, vai visiem tiem, kas devās trimdā, bija patiesi tas jādara? Pēc viņa domām, ja viena daļa būtu palikusi dzimtenē, tā varbūt būtu riskējusi ar savu dzīvību, bet stiprinājusi tautas daļu dzimtenē. Referents arī vēlējās, lai jaunatnei dotu vairāk informācijas par notikumiem Latvijā šodien, un lai, izvērtējot Latvijas neatkarības laika vēsturi, to darītu pēc iespējas objektīvi. Otra referente, Dzidra Purmale, runāja par tematu — Mūsu bērni — mūsu valoda, un ieteica lielāku vērību piegriezt mūsu periodikas izdevumiem un laikrakstiem. Ar tiem bērnus varētu iepazīstināt jau skolā, lasot nelielus izvilkumus, kas tos interesētu. Arī šī referente uzsvēra latviskās apziņas ieaudzināšanu bērnos kā vienu no galvenajiem latviešu skolu uzdevumiem. Tāpat viņa pievienojās uzskatam, ka bērni un jaunatne jāiepazīstina ar apstākļiem šodienas Latvijā un jāveicina mūsu jaunatnes iepazīšanās ar mūsu dzimteni apciemojumu vai vēstuļu sakaru veidā.

Abi referāti radīja ļoti dzīvas pārrunas. Uzskatu dažādība bija ļoti liela. Dažs pat apgalvoja, ka nemaz neesot vajadzīga latviešu valodas zināšana, galvenais esot, ja šī latviskā apziņa esot sirdī(!). Šim uzskatam vairums oponēja, atzīstot, ka valoda ir vienīgais, kas vieno un saista mūsu tautas locekļus, kas tagad izkaisīti visā pasaulē.

Sekoja ziņojumi par Anglijas latviešu skolām. A.L.

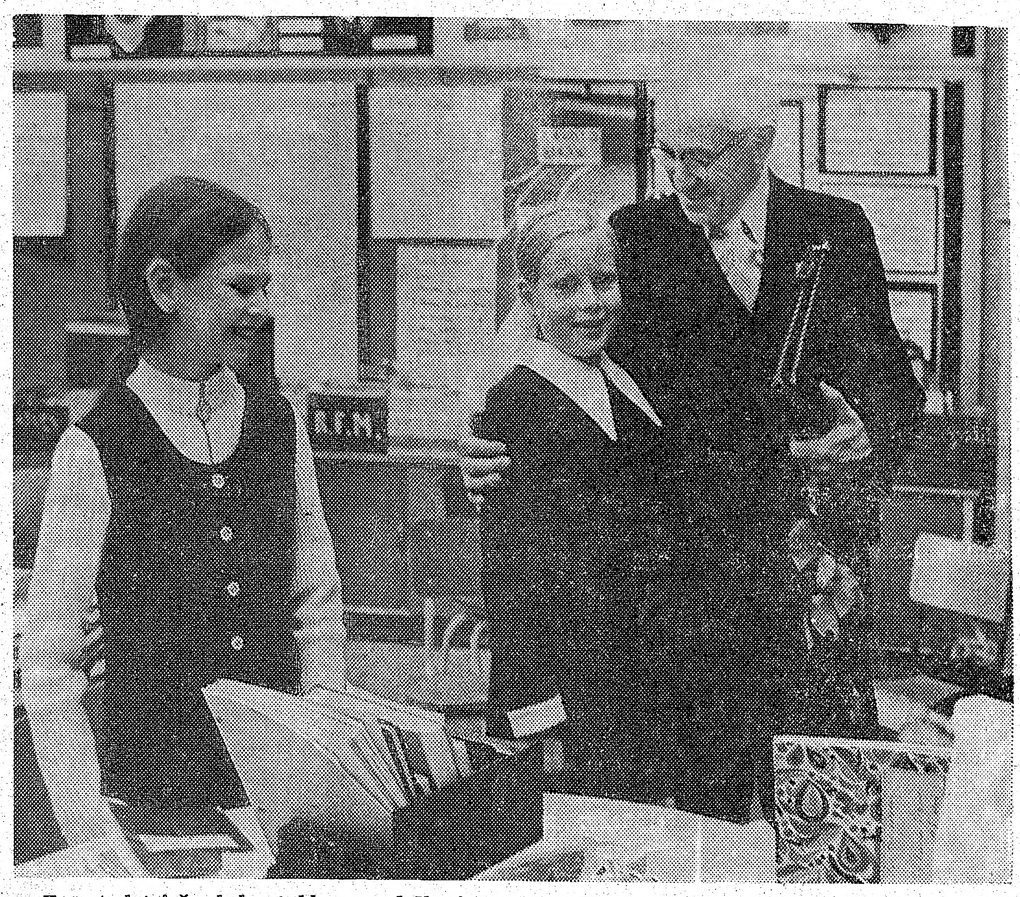

Toronto latviešu skolas 4. klases audzēknei Gundegai Kellei bija liels prieks vaigā redzēt pazīstamo jaunatnes rakstnieku Jāni Širmani, kas viesojoties Toronto apmeklēja šo skolu. Pa kreisi Sandra Liepkalna. J. Liģera uzņēmums

Neparasta rosība Latvijas ostās

PIENĀK ĀRZEMĒS IEPIRKTĀ LABĪBA

Kuģi ar labību sarindoju šies ārpus Rīgas jūŗas ostas un gaida, lai tiktu vaļā no kravas, kas nodēvēta par „Kravu Nr. 1", tā novembŗa sākumā ziņoja AP aģentūra. „Kāpēc?" jautājis Pad. savienības jūrniecības laikraksts „Vodnī Transport". — „Vienkārši," teikuši Rīgas ostas strādnieki, „bieži vien nav kur labību novietot."

Latvijas ministru padomes darba resoru izmantošanas komitejas vadībā, savukārt lasāms 1. novembŗa Cīņā,, „organizē ostu strādnieku nosūtīšanu darbā uz Rīgas un Ventspils jūŗas tirdzniecības ostām." Informācijā teikts, ga „darba līgumus slēdz ar vīriešiem vieniniekiem vecumā no 20 līdz 40 gadiem."

Pad. savienība, kā zināms, sliktu laika apstākļu un nekompetentas vadības dēļ piedzīvoja neražu un bija spiesta iepirkt labību Amerikā. Tagad, kā secina AP aģentūra, Pad. savienībai radušās jaunas galvas sāpes: tā nespēj nogādāt iepirkto labību no savām ostām uz dzirnavām. „Un atkal," secina ziņu aģentūra, „vainīga ir pārvalde".

Pēc informācijas Cīņā var secināt, ka Rīgas un Ventspils jūŗas ostām meklē gadījuma darba strādniekus no Latvijas territorijas. „Strādājošiem," teikts Cīņas sludinājumā, „saskaņā ar darba līgumu, piešķiŗ labi iekārtotu kopmītni, bezmaksas pusdienas un speciālapģērbu, izmaksā vienreizēju neatmaksājamu naudas pabalstu, samaksā ceļa izdevumus no līguma slēgšanas vietas līdz darba vietai, izmaksā dienas naudu par ceļā pavadīto laiku." Vilinošos darba līgumus var parakstīt īpašās vietās Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Valmierā, Ventspilī, Rēzeknē, Daugavpilī un savas dzīves vietas rajonu izpildu komitejās.

Pad. savienības ostās, kā jau informēts, nonāks labība vairāk nekā viens biljons dolaru vērtībā, ieskaitot 20 miljonu tonnu kviešu no Savienotajām Valstīm.

Vai iepriekš pieminētās Pad. savienības „galvas sāpes" neizvērtīsies chroniskā slimībā, pāragri secināt. Vadoties pēc AP aģentūras informācijas, preču pārkravātāji Rīgas ostā žēlojušies, ka dzelzceļu pārvalde oktobŗa pirmajā pusē nodevusi viņu rīcībā tikai 41% no vagoniem, kas būtu nepieciešami ārzemju labības transportam.

Un vagoni, kas viņiem padoti, piemetinājuši ostas strādnieki, bijuši nepiemēroti — tiem bijis labības pārvadāšanai nederīgs segums.

Tai pašā laikā, kamēr kuģi ar labību Rīgas ostās gaidījuši uz vagoniem, Rīgā notiek Pad. savienības 50. gadadienai veltīta izstāde, kuŗā rādīts, kā „padomju tautu lielā draudzība palīdzējusi gūt spožos panākumus, ar kuŗiem tagad lepojas padomju Latvija."

Izstādīto materiālu vidū esot fotografija, kuŗā, kā ziņo Padomju Jaunatne, „redzam preču vagonu, uz kuŗa ar krītu uzrakstīts: „UPSR, Poltava. Latvija — Rīga'." Fotografijā esot redzams vagons ar labību, ko Pad. savienība 1947. gadā — „aizdevusi" Latvijai...

Lai cik kuriozs ir šāds „vēstures materiāls" un cik viegli tādus izgatavot, būtu interesanti uzzināt, kādus uzrakstus tagad nes preču vagoni ar labību no Rīgas, Latvijā uz Pad. savienību? Un — vai kāds šos vagonus fiksē vēstures materiāliem?

ars

Gaujas (14) gaidu vienības Mārtiņvakarā Toronto. Augšējā attēlā programmas vadītājas — teicējas Anita Zobena (pa kreisi) un Inta Kalniņa. J. Liģera uzņēmums

Sveicam mūsu klientus Latvijas valsts svētkos!

Sveicam tautiešus

Latvijas neatkarības dienā!

GREENWOOD PRINTERS Ltd.

ALEKSANDRS GUGĀNS

AG KOTAS

Zeltkalis
25 Moccasin Trail
Don Mills, Ont.
Tel. 444-4033

LAIMON'S AUTO SERVICE

603 Gerrard St. East, Toronto 8, Ont.

tālr. 466-0540

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.

Zivju pārstrādāšanas uzņēmums

43 MULOCK ST. TORONTO 9, ONT.
Tālr. 766-6007 *Berta un Jēkabs Miškins*

BROADVIEW DELICATESSEN

105 Danforth Ave., pie Broadview Ave.
Toronto 6, Ont.

Tel. 465-9905
Ausma Miķelsone

Guildcraft Floors

702 WESTON RD., TORONTO, ONT.

Telefons 769-4154

PAVASARA KONDITOREJA

361 Roncesvalles Ave., Toronto3

Tel. 531-7353 *S. Čukuls*

Valsts ar 224 vergu...

(Turpinājums 6. lp.)

No Vladivostokas nosūtīja vienu kuģi pēc otra ar gūstekņiem. Katrs kuģis mēroja šo ceļu 12 — 15 reizes gadā ar vairākiem gūstekņu tūkstošiem. Te gūstekņu skaits itin drīz sasniedza vienu miljonu, kas ne tikai meklēja zeltu, bet arī veidoja ceļus, lidostas un nodarbojās ar zveju un koku apstrādāšanu. Ievērojams centrs te izveidojās Nogajevas pilsētā. Cilvēki te mira kā mušas. Neviens par to nedābūja zināt, jo gūstekņiem bija pilnīgi aizliegta jebkāda sarakstīšanās. Tur gūstekņi bija it kā dzīvi aprakti.

2. pasaules kara laikā (1941. — 1945. g.) vergu darbu nometņu iedzīvotāju skaits stipri saruka. Dažus gūstekņus apžēloja un ieskaitīja sarkanarmijā, dažās nometnēs iestājās bads sakarā ar transporta sabrukumu. 1941. g., sakarā ar ģenerāļa Sikorska un Staļina satikšanos, poļus atbrīvoja no nometnēm. Toties kara laikā deportēja Volgas vāciešus, Krimas tatārus pilnīgi, bet vēlāk daļēji arī Baltijas valstu iedzīvotājus. Deportēja arī Vlasova armiju, japāņu kara gūstekņus no Mandžūrijas.

Vergu nometņu dzīves apstākļi ļoti līdzīgi. Kāds bijušais gūsteknis šādi apraksta dzīvi vergu nometnē pie Oņegas upes 1930. gadā:

„Es biju nosūtīts uz vergu nometni pie Oņegas upes. Es tur atradu apm. 35.000 gūstekņu. Maize ir viņu uztura pamats, bet tās daudzums atkarīgs no viņu darba ražīguma. Katrs saņem siltu ēdienu 2 reizes dienā: starp 4 — 5 rītā un 8 — 9 vakarā. Dienas laikā nesaņem it nekā, izņemot karstu ūdeni. Cukurs nav pazīstams. Arī augļus un saknes mums neizsniedz. Pirms kara maizes norma bija ap 900 gramu, kara laikā to reducēja uz 650 gramiem. Darba drēbes neizsniedz, tāpat matračus, segas un spilvenus. Mēs parasti gulējām uz barakas grīdas vai uz netīrām nārām. Jāstrādā ar paša drēbēm. Tās saplīst jau pēc 2 — 3 nedēļām. Tātad gūstekņi strādā puskaili, temperatūra ļoti zema (25 gradi zem nulles pēc Celsija). Gūstekņiem nav iespējas nomazgāties, viņi arī neskuj bārdas."

Notikušas arī vairākas gūstekņu sacelšanās, sevišķi Kolimas rajonā, bet nežēlīgi apspiestas. 800 gūstekņu nosala Pečoras tundrā ziemas laikā 1941. — 1942. g. Kādi 1800 gūstekņi un 110 sargi gājuši bojā gūstekņu dzelzceļa sadursmē 1941. g. februārī. Kāda liellaiva ar gūstekņiem noslīkusi Baltā jūrā, zaudētas 7000 dzīvības. Kopš 1948. g. vergu nometnēs izdarīti daži uzlabojumi. Ap 1950. — 51. g. uzturs uzlabojies, darba diena ilgst 10 stundas, agrāko 12 — 13 stundu vietā. Uzceltas dažas jaunas barakas, daudz tīrākas. Administrācijas attieksmes ar gūstekņiem nedaudz uzlabojušās. Kriminālisti norobežoti no politiskajiem. Tomēr jāšaubās, vai šie uzlabojumi iedzīvināti visās nometnēs.

Uz šīm reformām varēja mudināt tīri saimnieciski apsvērumi. Armijā pēc kara palika 3 — 5 miljoni vīriešu. Sāka trūkt vīriešu darba spēka. Bez tam kopš 1947—1948. g. Rietumus sasniedza ziņas par vergu nometnēm. Apvienotās nācijas pieprasīja to izmeklēšanu 1951. g. Kad 1953. g. Staļins mira (viņu likvidēja Berija un Maļenkovs), nometnēs radās satraukums. Notika streiki Vorkutā, Noriļskā, Karagandā un Kolimā. Tos gan apspieda, tomēr izsludināja dažas reformas, kas gan vairāk attiecās uz kriminālistiem. 1955. g. Rietumu tūristi pieprasīja atļauju apmeklēt Vorkutas nometni. To noraidīja. Tomēr tur izdarīja dažus uzlabojumus. Tie gūstekņi, kas veica izcilu darbu, saņēma soda samazināšanas solījumu. Sāka izsniegt gūstekņiem atļaujas apmeklēt Vorkutas pilsētu. Tiem gūstekņiem, kas jau nostrādājuši trīs ceturtdaļas no sava soda laika, atļāva dzīvot ārpus nometnes, gan nometnes administrācijas uzraudzībā. Administrācija saprot gūstekņu ilgas un saka: „Mēs labi saprotam jūs — jūs gribat brīvību, bet mēs lūdzam arī mūs saprast — mums vajadzīgas ogles."

J. S.

Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas pateicība

Kopš Raiņa un Aspazijas pieminekļa atklāšanas Kastaņolā š. g. septembrī esmu saņēmis daudzas vēstules gan kā RAPK pr-dis, gan personīgi ar apsveikumiem, atzinību un pateicību par paveikto darbu ar nacionālu nozīmi.

Nevarēdams visiem personīgi atbildēt, ar šo izsaku gan RAPK vārdā, gan personīgi sirsnīgu latvisku paldies visiem, kas izteikuši labus vārdus un atzinību par pieminekļa uzcelšanu mūsu literātūras klasiķiem un Latvijas brīvības cīnītājiem — Rainim un Aspazijai.

Lai pie šī gadījuma man būtu atļauts pieminēt ar pateicību arī visus tos tautiešus un tās trimdas organizācijas, kas ar saviem ziedojumiem un citādi atbalstījuši tik nozīmīgās nacionālās ierosmes īstenošanos.

Sevišķu pateicību esmu izteicis Kastaņolas pašvaldībai, kas piešķīra piemērotu vietu pieminekļa novietošanai un pat piedalījās pieminekļa celšanā ar granīta bloku 4800 Šv. franku vērtībā, tā sedzot gandrīz vienu piektdaļu no pieminekļa līdzšinējās izmaksas, apm. 26.000 Šv. franku kopsummā. Šo Kastaņolas rīcību vēlāk pilnīgi akceptēja Luganas pilsēta, kurā Kastaņola tika iekļauta.

Šādam izkārtojumam latviešu ierosmes un RAPK darbības atbalstīšanai no šveiciešu puses un arī tiešai līdzdalībai pieminekļa celšanā šinī gadījumā bija tā svarīgā nozīme, ka Šveices pilsētu, Kastaņolas un Lugānas pašvaldību solidarizēšanās ar latviešu trimdinieku pasākumu lielā mērā paralizēja krievu gaŗo roku, kas kopš 1969. gada gan tieši, gan caur aģentiem neatlaidīgi mēģināja pieminekļa uzcelšanu izjaukt, pat griežoties pie Šveices federālās valdības. Šo krievu iejaukšanos Šveices „iekšējās lietās", šīs zemes pilsētu pašvaldību kompetencē, brīvā Šveice drošsirdīgi noraidīja. Par to tai pienākas latviešu sirsnīgākais paldies.

Kārlis Dzelzītis,
RAPK priekšsēdis

A. EGLITIS TV Rentals

161 A Roncesvalles Ave., Toronto 3

tālr. 537-1401

CREST FLORISTS

Nosūtām ziedus arī uz ārzemēm

567 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7

tālr. 487-0491, mājās 223-4484

Elmāra Gulbis

Lotus Florists

Nosūta ziedus arī uz ārzemēm

792 Bathurst St. Toronto. Ont.

TELEFONS 533-3884

Ināra un Arvīds Tīrums

LATVIJA AMERIKĀ

atsevišķi numuri pērkami
HAMILTONĀ
Northland Grocery
173 Glendale Ave., North

Sveicam tautiešus Latvijas 54. dzimšanas dienā!

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Latvian (Toronto) Credit Union Ltd.

491 College Str., Toronto 174, Ontario. Tālr. 924-2551

18. novembra svētkos sveicam latviešus!

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA

247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.

Informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai pieprasiet

TĀLR. 863-1163

SVEICAM TAUTIEŠUS LATVIJAS VALSTS DIBINĀŠANAS ATCERES DIENĀ!

Amber Printers

AND PUBLISHERS LTD.

TORONTO 250, ONT.
TEL. 466-1514

Sveicam tautiešus Latvijas 54. neatkaribas atceres dienā!

Shelburne Auto Body

Main St. P. B. 279

Shelburne, Ont.

Tel. 1-519-925-3445

Hugo Ozoliņš

Smilga Auto Body

111 Strachan Ave.

Toronto 3, Ont.

Telefons 368-2427

Rudolfs Smilga

Daugavas Vanagu klubs

125 Broadview Ave.

Toronto, Ont.

Telefons 465-5225

OLD COUNTRY DELICATESSEN

2800 Dundas St. W., Toronto 165

tālr. 769-8640

Emilija un Georgs Dumpe

ĒRGĻU LIGZDAS
MEDUS

30 Dewson St.
Toronto, Ont.
Telefons 534-0563
S. Vasarājs

A. KRISTAPSONS & CO.

gaļas izstrādājumu veikals un darbnīca

1095 Queen St. E. Toronto 8, tālr. 466-5152

Osvalds Indzers

Savienotajās Valstis

GRAND RAPIDI

Uzbrukumu šinīs dienās piedzīvoja Dziesmu Vairoga koriste T. Valdmane. Atgriežoties no veikala un atslēdzot savas mājas durvis, pie viņas piesteidzies kāds melnais un prasījis informāciju par kādu ielu. Sarunas laikā tas sagrābis T. Valdmanes rokas somiņu un devies uz mašīnu, kas to gaidījusi.

Latviešu biedrības valde informē, ka koncerta abonentu kopas dalībnieku vervēšana vēl vienmēr turpinās, bet kopai nebūs vēlētas valdes. Divus gadus pēc kārtas bija izsludināta sapulce, kuras darba kārtā bija paredzēta jaunas valdes izraudzīšana. Abās reizēs neviens uz sapulci neieradās. Šī iemesla dēļ valde nolika savas pilnvaras. Abonentu pārzināšanu, karšu izplatīšanu un koncertu organizēšanu turpmāk uzņēmusies biedrības sab. kult. nozares vadītāja.

Pēc īsas slimošanas Bladžeta slimnīcā miris Jānis Stagars. Dzimis 5. jūnijā Biržu pag., Jēkabpils apriņķī, kā lauksaimnieka dēls. Piedalījies aizsargu organizācijā. Aizgājējam veltīts aizlūgums notika Egebīnes bēru namā un nākošā dienā viņu izvadīja uz Vūdlavna kapsētu, bēru ceremonijas bēru namā un kapos vadot māc. J. Lazdam. Ziedus no Vienības draudzes nolika un atvadu vārdus teica dr. priekšnieks P. Golts un korporācijas Daugaviete vārdā Maruta Rozenberga.

Par ALAs mūža biedriem Grand Rapidos kļuvuši Voldemārs Ostrovs, Jānis Sproģis un Viktors Puriņš. Jau agrāk mūža biedru kartes ieguvuši Aleksandrs Grīnbergs un Dr. Zigfrīds Zadvinskis.

Kaut arī Vienības draudzes locekļu skaits gadu no gada nedaudz samazinājies, vienai daļai aizejot mūžībā, taču atsaucība pret dažādiem pasākumiem augusi. To liecināja gadskārtējais bazārs, dodot 1000 dol. atlikuma. Draudzes priekšnieks P. Golts paskaidro, ka tas bijis par 11 dol. mazāks, tomēr kāds draudzes loceklis, kas nav varējis bazārā piedalīties, nodevis ziedojumu; tā radusies noapaļota summa. H. Vunģes dāvāto radio aparātu laimējis A. Zušmanis, bet Kr. Jansona putekļu sūcēju Ed. Birznieks.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev-lut. draudzes gadskārtējā bazārā tautas dejas izpildīja deju kopa E. Brūnas vadībā, pēdējā nolasīja arī piemērotu feļetonu. Sarīkojuma norisi vadīja draudzes sab. kult. nozares vadītājs J. Siliņš, runāja draudzes priekšnieks O. Jirgensons un dāmu komitejas priekšniece E. Jansone pateicās programmas izpildītājiem.

Meranā, Italijā, 79 gadu vecumā pēkšņi mirusi bij. grandrapidiete Hildegarde Kraskovska. Viņa no Grand Rapidiem pārcēlās uz Vāciju pag. gadā un dzīvoja pie māsasmeitas Hamburgā. Būdama neapmierināta ar Ziemeļvācijas mitro klimatu, viņa bieži ceļoja, pavadot ilgāku laiku Itālijā. Arī tagad viņa devusies uz turieni, bet pēkšņi mirusi. Nelaikes pelnu urna apglabāta Hamburgas Holsdorfas kapsētā, Vācijā. Aizgājējas mirušo vīru, kas bija guldīts Vūdlavna kapsētā, Grand Rapidos, izraka, kremēja un pelnu urnu E. Kraskovska, dodoties uz Vāciju, ņēma līdz.

V. Z.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudzes dāmu komitejas rīkotais rudens bazārs Losandželosā risinājās ar priekšnesumiem, balli un mantu izlozi. Priekšnesumu virkne sākās ar draudzes mācītāja Elmāra Caunes skeču „Kā Kirbju Pēteris brauca precībās". Pagaŗākā monologā savas aktieŗa spējas demonstrēja Andrejs Šedriks. Nelielajās lomās patika jaunās paaudzes pārstāve Maija Caune un Spodra Lejniece. Ofrs E. Caunes skečs bija gaŗāks monologs aktrises Ilzes Barones - Tauriņas sniegumā. Abiem skečiem dekorācijas bija darinājis Imants Tilgašs. Pērkoniša dejotāji M. Bēdele, M. Caune, S. Raistere, E. Raistere un L. Sprūde iepriecināja skatītājus ar tautas deju. Sarīkojumu vadīja draudzes dāmu komitejas priekšniece Z. Ābele. Apmeklētāju skaits ap 200.

K. K.

ČIKAGA

Latviešu YMCA Čikagā pulciņa sarīkojumu rudens ziediem un ozollapām greznotā Latviešu namā ar uzrunu atklāja pulciņa priekšniece O. Ozoliņa. Programmas daļā ar dziesmām piedalījās brīvmākslinieces Elza Mekša. Izrādīja Veras Daboliņas ludziņu M. Antenas iestudējumā. Bija arī kafijas galds un mantu izloze. Sarīkojuma atlikums palīdzības darbam Latviešu YMCA pulciņš iegājis 20. darbības gadā.

A.

Aleksandrs Grīns

ZEMES ATJAUNOTĀJI

Saīsināta 1. daļa tēlvijās

ar A. Grīna darbu apskati un dažu agrāko izdevumu ilustrāciju reprodukcijām

«Zemes atjaunotāju» tēlviju grāmata krāsās ir iznākusi! Abonentiem jau izsūtīta! Vienreizēja dāvana jauniem un veciem! Pasūtinot apgādā: $10.00; Zkr. 58.00 (ar „moms"). Grāmatnīcās: $12.00; Zkr. 70.59. Lūdzu naudu pārsūtīt tieši, caur pastu vai ar bankas čeku (ne privātu).

«KĀ TO SAUC» ir izpārdota.

Nenokavējiet iegādāties «ZEMES ATJAUNOTĀJUS»!

A T V A S E
SULITELMAV. 18
S- 161 33 BROMMA
SWEDEN

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz

LATVIJU SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS

INTERTRADE EXPRESS CORP.

to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālo rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.

Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.35

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, Fifth Floor

NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi

Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.

Cenas US$

ZHIGULI VAZ 2101	**$3,214.-**
Pasūtot ZHIGULI VAZ līdz 30. novembrim, iegūsiet $50. atlaidi.	
MOSKVITCH 412 IZH	**$3,155.-**
MOSKVITCH 408 IE	**$3,033.-**
ZAPOROZHETS ZAZ 968	**$2,026.**

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.

PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un **mums ir** tūkstošiem apmierinātu **klientu.**

Ja esat nodomājuši iegādāties jaunu 1973. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

Chevrolet - Chevelle - Camaro

Oldsmobile - Chevy II - Vega

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6.

333 LOTTERY

LATVIEŠU LIELLOTERIJA LATVIEŠIEM

Galvenais laimests **$33,333.33**

Kopā laimestos **$52,909.92**

Līdz šim laimējušas sekojošas personas:

21. augustā	Pārdevēji
$3,333.33 N. Bluks Sadberijā	$333.33 V. Bluks Sadberijā
$ 333.33 K. Murdock Sadberijā	$ 33.33 J. MacLean Sadberijā
$ 33.33 M. Krūmājs Orillia	$ 3.33 L. Brīvkalns Orillia
21. oktobrī	Pārdevēji:
$3,333.33 R. Laimiņš Bostonā	$333.33 R. Straumanis ASV
$ 333.33 M. MacDonald Hamilt.	$ 33.33 J. Loze Hamiltonā
$ 33.33 P. Efreman Hamiltonā	$ 3.33 A. Str nge Hamiltonā

kopā laimestos jau izmaksāts **$8139.96.**
Vēl izmaksāsim $44,769.96.

Nākošā izloze 21. dec.	Galvenā izloze 21. martā
$3333.33	$33333.33
$ 333.33	$ 3333.33
$ 33.33	$ 333.33

Tā pati loze piedalās visās izlozēs!

Pievienoju čeku ☐ m.o ☐ uz 333 Lottery nosaukuma,

.....$40.50 par 3 grāmatiņām, Vārds: .....

.....$27.00 par 2 grāmatiņām, Adrese: .....

.....$13.50 par 1 grāmatiņu, ...

.....$ 3.00 par 2 biļetēm.

333 Loterija, 16 Queen St. N., Hamilton 13, vai
P. O. Box 6280, Sta. F, Hamilton, Ontario

Bebris kļuvis par Beaver?

Bebris vēl joprojām ir tas pats vecais latviešu bebrisl Viņš vēl joprojām cej aizsprostus Jūsu drošībai. Tagad turklāt Bebris vēl palīdz Jums nopirkt vai pārdot māju — ar visu dīķi vai bez dīķa. Kā lai iestāsta nelatviešiem, ka Bebris ir bebris? Tāpēc paplašinātajam pasākumam bija jāatrod jauns nosaukums:

BB
BEAVERBROOK
insurance
& REAL ESTATE LTD.

1658 VICTORIA PARK AVENUE
SCARBOROUGH, ONTARIO

Tas pats Bebris! Tie paši pakalpojumi, uz kuriem var vienmēr paļauties — tagad arī nekustamu īpašumu pirkšanā un pārdošanā.

Tas pats telefons:
759-0266

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.35. Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti.

Tukākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

RELIĢISKĀ DZĪVE

18. novembri

Mēs dzīvojam ticībā, ne skatīšanā. 2. Kor. 8.7

Pēc Kristus krusta nāves un augšāmcelšanās mācekļi atcerējās Viņa solījumu otrreiz atgriezties pasaulē un dzīvoja pārliecībā, ka tas notiks jo drīzi; katrā ziņā vēl viņu dzīves laikā. Gadiem aizejot, cerības saruka, un apustuļi bija spiesti Jēzus vārdus izvērtēt no mūžības viedokļa — un līdz ar to savus sapņus ievirzīt reālitāšu robežās. Tāpēc arī apust. Pāvils spiests teikt: mēs dzīvojam ticībā, ne skatīšanā.

Ticībā Dieva taisnībai kristieši dzīvojuši visus nākošos gadsimtus. Lai cik lieli uzbrukumi, lai cik smagas vajāšanas, lai cik bezcerīga likusies nākotne — kristietis dzīvojis ticībā Dieva žēlastībai un taisnības uzvarai.

18. novembris latvietim ir dzimtenē, ir svešumā liek atcerēties 1918. gadu un tam sekojošos brīvības laikus — un salīdzināt tos ar Latvijas brīvībai pašreiz šķietami bezcerīgo situāciju. Bet, lai cik tā šodien liekas drūma, neviens latvietis nav zaudējis un nezaudēs ticību, ka murgu nakts reiz beigsies un ka brīvības diena atausīs jaunā, krāšņā spožumā. Protams, arī mēs dzīvojam tikai ticībā, ne skatīšanā, bet mūsu ticība pamatota Dieva taisnībā. Un Dieva taisnība ir tā, ka zeme pie Baltijas jūras ir mūsu zeme, ko Viņš pats mūsu senčiem devis dzīvot, kopt un mīlēt. Šodien mūsu zemi važās sakalis naidnieks, mūsu tauta smok svešas, naidīgas, melu pilnas ideoloģijas piesārņotā gaisā, bet neviena tirannija nav mūžīga, un nevienas vergu važas nav tik cietas kaltas, ka tās beidzot nesalauztu brīvības alcējs gars. Mēs dzīvojam ticībā, ne skatīšanā, bet mūsu ticība — dziļa, droša, neiznīcināma — ir tā, ka

...pacels Dievs
uz savām rokām
Mūs tad, kad
mūsu diena nāks!

A. V.

Alma Richtere

TAUTAS DZĪVĪBA NENOMIRS

Gadsimtiem tautas šūpuļos auklētais
Tēvzemes dārgums un varoņu gars
Nenogrimst nīcības dzelmē!
Tos paaudžu paaudzes tālāk nes!

Katra paaudze — labības vārpa
Uzdīgst, zaļo, nobriest!
Tautas mūžībai sēkla birst . . .
Tautas dzīvība nenomirst!

Kaut Daugavas dzelme veļus šūpo,
Dzīvības eņģelis krastos lido,
Šūpuļos varoņu dzirkstis mezdams . . .
Tautas dzīvība nenomirst!

Gadsimtiem ievas zied Daugavas krastos,
Gadsimtiem lakstīgala tur zvana,
Gadsimtiem tautas asins ziedi
Sēti Daugavas krastos!

Tagad pasaules tālās malās
Jauna latviešu paaudze dzimst . . .
Arī tur tautas mūžībai sēkla birst . . .
Tautas dzīvība nenomirst!

Bet tautas gadsimtu karoga audējs
Auž karogu visiem vienu:
Tautas mūžībai — tēvzemes brīvībai!
Tautas dzīvība nenomirs!

Dod man klusu stūrīti

Dod man klusu stūrīti, kur es varu dzirdēt putnu dziesmas. Dod man drusku laika, lai es varu skatīt sauli lēcam un rietam. Dod man izdevību izdomāt lietas līdz galam, līdz man jāšķiras no šīs pasaules. Dod man dārzu, kur es varu mācīties dzīvot skaistu dzīvi, kopjot skaistas puķes. Dod man iespēju sekot gada laikiem un priecāties par rudeni, ziemu, pavasari un vasaru, par pumpuriem, par lapām, par ziediem, par augļiem, par sauli un lietu un sniegu, par cilvēkiem, svešiem un pazīstamiem. Dod man veselīgu miegu, ka uzmostos katru jaunu rītu spirgts un priecīgs. Ja viss tas man ir, tad pasaule var man iet secen, un es nekā nebūšu zaudējis.

„Mana žēlastība ir ik rītu jauna, saka jūsu Dievs."

Piedots

Kādā pārpildītā vilcienā brauca viens zēns, kas, izrādījās, bija ļoti uztraukts par kaut ko un stipri nervozēja visu laiku. Viņa blakus sēdētājs, savus laikrakstus izlasījis un žurnālus izšķirstījis, iesāka sarunu ar šo zēnu, kas, likās, negribēja svešniekam uzticēties. Bet vārdu pa vārdam viņš dabūja zināt, ka zēns bija aizbēdzis no mājām, lai pret tēva gribu iestātos armijā, kur tas bija noraidīts savas nepilngadības dēļ. Tātad, zēnam bija rūgta vilšanās pēc saldiem murgiem, kā tas šad un tad mēdz būt jaunībā. Nedaudzie dolari bija iztērēti, un kabata bija tukša, bet tukša bija arī sirds. Viņš bija sūtījis vēstules uz mājām, prasīdams pēc papildus dolariem, bet uz šādām vēstulēm nenāca atbildes.

Trūkums bija sācis viņu mocīt un novirzījis viņa domas uz māju pusi. Viņš bija rakstījis tēvam, ka tādā un tādā dienā viņš braukšot ar vilcienu gaŗām, jo mājas atradās dzelzceļa tuvumā, un lai tēvs izkaŗ baltu lakatu ābelē par zīmi, ka viss ir piedots. Minētā vieta drīz tuvojās, un zēns teica svešniekam, ka viņam esot bail skatīties pa vilciena logu uz tēva mājas pusi.

Svešnieks uzlika roku uz zēna pleca un teica, ka viņš skatīšoties. Vilciens tuvojās mazajai pilsētiņai. Svešnieks uzsita zēnam uz pleca un teica: „Skaties, dēls, katrā ābeles zarā ir pa baltai drānai!"

„Piedots," čukstēja zēns, „es drīkstu iet mājās."

„Es gribu celties un iet . . . un viņš cēlās un gāja," tie ir Jēzus vārdi par pazudušo dēlu. Kāpēc maldīties apkārt? Kāpēc dzīvot mazvērtīgu dzīvi, ja Dievs var padarīt tevi tīru un tavu dzīvi pilnvērtīgu? Nāc mājās, tev ir piedots!

Pārmainīta sirds, pārmainīta vide

Kādam mācītājam draudzē bija ļoti darbīga draudzes locekle, kas bija vienmēr gatava darīt visu, kas draudzē darāms. Bet mācītājs nevarēja saprast, kāpēc viņas vīrs nav redzams nekad dievnamā. Kādu dienu viņš nejauši satiek šo kungu pilsētā un iesāk ar to sarunas, uzslavēdams viņa sievu, cik apdāvināta tā esot, un ka viņam grūti iedomāties savu draudzi bez šīs dāmas. Tad mācītājs saņēma drosmi un prasīja tiešu jautājumu: „Kāpēc jūs neesat draudzes loceklis?"

Arī veikalnieks saņēma visu savu drosmi kopā un pateica, ko viņam patiesībā nevajadzēja stāstīt. „Jā," viņš teica, „nenoliedzami, ka mana sieva ir izdarīga sieva jūsu draudzē... bet... bet jums vajadzētu viņu redzēt un dzirdēt mūsu mājās... cik ātri viņa spēj apskaisties, un tādos brīžos man un mūsu bērniem labāk noiet pie malas... Man, mācītāja kungs, ir grūti pieņemt tādu kristietību, kādu pārstāv mana sieva..."

Šis mācītājs bija vīrs, kas bija apveltīts ar drosmi. Nākošā svētdienā viņš runāja ar minēto sievieti un pastāstīja viņai viņas vīra vārdus. Mācītājs bija sagatavojies, ka arī viņš tagad saņems kādu vētras brāzienu, bet, par lielu brīnumu viņam, sieviete izplūda asarās un atzinās, ka tā esot patiesība. Mācītājs un šī sieviete pielūdza Dievu un izšķīrās.

Dažas dienas vēlāk veikalniekam bija brīvdiena, un viņš gatavojās iet makšķerēt. Makšķeres kātu plecam pārlicis, viņš iegāja dzīvojamā istabā, un pie neuzmanīgas pagriešanās jaunā griestu lampa nokrita šķindēdama uz grīdas un sabira drupās. Vīrs ievilkās sevī, un bērni sāka bailīgām acīm raudzīties apkārt, no kuŗas puses tagad nāks vētra. Kad viss palika klusu, tie sāka domāt, ka māte aizgājusi. Bet ko viņa teiks, kad pārnāks un visu redzēs? Tad piepēši viņi izdzirda klusus soļus nākam pa trepēm lejā un ieraudzīja smaidīgu seju... Un visa ģimene bija redzama nākošā svētdienā dievnamā.

Pārmainīta sirds pārmaina savu apkārtējo pasauli.

Kristīgs latviešu
radio raidījums
PRIEKA VĒSTS
katru svētdienu pl. 2.45 p.p.
no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
Ont., tālrunis: 749-0832

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas
raidījumu 17. gadagājumā
radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no
pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi

Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

19. novembrī, plkst. 11 rītā, Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums. Dziedās draudzes koris.

26. novembrī, plkst. 11 rītā, Mirušo piemiņas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Jauniešu grupas nodarbības plkst. 10 rītā. Svētdienas skola plkst. 10.30. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

19. novembrī pl. 3 pēcp. Latvijas valstssvētku atceres dievkalpojums. Piedalās draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā.

26. novembrī pl. 11 rītā Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Draudzes koris.

Iesvētes mācība sāksies 1. adventes svētdienā, 3. decembrī. Iesvētāmiem jāpiesakās pie mācītāja.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

19. novembrī plkst. 2 pēcp. 18. novembŗa atceres dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

26. novembrī plkst. 2 pēcp. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres dievkalpojums paredzēts sestdien, 18. novembrī, plkst. 6.00 vakarā.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

18. nov. liturģisks dievkalpojums/koncerts plkst. 7 vakarā baznīcā, Otavā. Dziesmu lapiņas.

19. dievkalpojums Otavā nenotiek.

26. nov. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu baznīcā, Otavā, plkst. 2 p.p.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18. Victoria Avenue South.

18. novembrī plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums. Piedalās: draudzes koris dir. A. Kārkliņas vadībā, latviešu organizācijas, gaidas un skauti ar karogiem.

SKYL
REAL ESTA
I JANKO
NEKUSTAM
APDROŠ
AĢEN
OBLIG
ĪPAŠ
NOVĒR
Galven
87 Ronces
TORONT
533-
R.S. KA
apbedīšan
4812 YONG
(Sheppard Ave
Willow
Atrās palīdzī
jūsu ticībā
221-
Estd
Turner &
APBEDĪ
BIRO
RONCESVALL
436 Roncesv
LE3-7
YORK C
2357 Bloo
Parkošana abā
LATVIEŠ
491 College
IZ
TEL
sarīkojumiem
klāj viesī
Tel. 92
UGUNS
AUTO
SLIMĪBAS
NELAI
apdroši
Ilmars Ja
(Skyline Real
87 Roncesv
Toront
tālr. 533

SKYLINE
REAL ESTATE LIMITED
I. JANKOVSKIS, PRES.

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
APDROŠINĀŠANAS AĢENTŪRA
OBLIGĀCIJAS
ĪPAŠUMU NOVĒRTĒŠANA

Galvenais birojs:
87 Roncesvalles Ave
TORONTO 3, Ont.
533-8553

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

● UGUNS
● AUTO
● SLIMĪBAS
● NELAIMES GAD. u. c.
apdrošināšana
Ilmars Jankovskis
(Skyline Real Estate Ltd.)
87 Roncesvalle Ave.
Toronto 3,
tālr. 533-8553.

125 BROADVIEW AVE.
Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
Tel. 465-5225
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz sestd. no pl. 12 dienā — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
● JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
● LIETUS NOVADA CAURULES
● LOGI
● DURVIS
● MARĶĪZES (Awnings)
● JUMTU PĀRKARES (Soffit & fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Grāmatas Ziemsvētku dāvanām

V. Lesiņš — Vajātie, leģ. un nov.	$6.50
N. Kalniņš — Tikai saulei nav ēnu, rom.	$7.50
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, sarkanbaltsarkanā, dzej.	$4.00
D. D. Morjē — Rebeka, rom.	$6.50
J. Babre — Ceļā uz Loreto, dzej.	$4.00
Aspazija — Sēklu trauks, lir. izl.	$1.75
A. Čaks — Zelta ielāps	$1.75
F. Bārda — Zvaigznes un zeme	$1.75
Z. Lazda — Dzīvības lauki	$1.75
J. Jaunsudrabiņš — Saulē	$1.75
K. Skalbe — Klusa gaisma	$1.75
K. Kundziņš — Dieva stunda, dzejas	$3.00
K. Skalbe — Klusa gaisma, lir. izl.	$1.75
J. Jaunsudrabiņš — Saulē, lir. izl.	$1.75
A. Spekke — Rīgas slavināšana	$3.50
The Baltic States	$10.00
Z. Mauriņa — Bērza tāss	$5.00
J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
A. Erss — Muižnieki, rom.	$5.00
L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
A. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$2.50
A. Jansons — Koklēšana	$3.00
A. Eglītis — Es nepievienojos, romāns	$6.50
I. Grebzde — Meitene un puķe, romāns	$6.00
Latviešu kaŗavīrs Otrā pasaules kaŗa laikā, 2. d.	$11.00
J. Rainis — Uguns un nakts, daudzkrāsainām gleznu reprodukcijām	$7.00
A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kaŗa atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet
Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS
DELICATESSEN
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE
Cooksville, Highway 10 & 5

Trīs kritiskie gadi

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Prezidenta Ričarda Niksona vienreizējais triumfs notikušajās vēlēšanās — uzvara 49 pavalstīs, ir vēstursks notikums Savienoto Valstu politiskajā dzīvē.

Nav nozīmes tagad iztirzāt to, vai Niksons uzvarēja savas līdzšinējās politikas popularitātes dēļ, vai arī neticami nelaimīgās demokratu pretijas pretkandidāta izvēles dēļ. Prezidenta prestižs pašlaik nenoliedzami ir zenītā ne vien ASV, bet arī visā pasaulē. Niksons jau deklarējis, ka turpinās iesākto ceļu ārpolitikā, bet tagad viņa soļi būšot vēl drošāki un stingrāki nekā aizvadītajos pirmajos četros prezidenta pilnvaru gados.

Starptautisko sarežģījumu mezgli vēl palikuši līdzšinējie. Tos var mēģināt tika pamazām atšķetināt. Neviena valstsvīra rokās nav zobens, ar kuru starptautisko problēmu mezglu varētu pārcirst vienā cirtienā.

Uz kurieni starptautiskie vēji nes pasaules kuģi? Uz mieru vai pretim karam? Zīmīgi, ka tūliņ pēc Niksona lielās uzvaras Baltajam namam tuvu stāvošās aprindās paklīda valodas, ka esot radies jauns autorātīvs pasaules politiskā stāvokļa novērtējums, kuŗa autoru itin viegli var iedomāties. Domājams, ka ar prezidenta ziņu Dr. H. Kisingers ir palaidis „autorātīvu lietpratēju' vēstījumu par miera un kaŗa izredzēm tuvāko gadu laikā. Nav viegli izprast, vai šis „vēstījums" ir domāts amerikāņu tautai un Savienoto Valstu draugiem, vai arī tas ir netieša atklāta vēstule Pekingai un Maskavai.

Šajā vēstījumā aizkarti vairāki kardināli jautājumi. Ļoti zīmīga ir vēstījuma daļa, kuŗā iztirzātas Pekingas un Maskavas pretišķības un Vašingtonas eventuālā iespēja novērst komūnistu pasaules milžu militāro konfrontāciju. Kas notiks Āzijā pēc Vietnamas konflikta likvidēšanas? Vai ASV būs jāatvelkas no Eiropas? Vai laika deglis Vidējo austrumu pulvera mucai ir vēl apslāpējams?

KAŖŠ STARP KOMŪNISTU MILŽIEM

Savienoto Valstu ārpolitikas plānotāji rēķinās ar Pad. savienības un sarkanās Ķīnas militāras sarunas iespējām. Un te nāk interesants konstatējums — vēstījuma autors norāda, ka lielais amerikāņu vairākums esot maldīgās domās, pieņemot, ka Maskavas un Pekingas kaŗa gadījumā Vašingtona būtu ieguvēja! Kam gan ir domāts šis apšaubāmais konstatējums? Maskavai? Pekingai? Vai arī abiem milžiem reizē? Autoritārie amerikāņu „lietpratēji" norāda, ka Vašingtona no šī kaŗa iegūtu daudz mazāk kā to varētu iedomāties. Lielo milžu sadursme radītu fundamentāli jaunu spēku samēru pasaulē. Viss pārkārtotos savos pamatos— rastos jauns politisks klimats visos kontinentos! Vai tiešām tā?

Nākamos trīs gadus amerikāņu lietpratēji uzskata par viskritiskākiem krievu un ķīniešu attieksmēs, Briesmas slēpjas tajā apstāklī, ka Pad. savienība līdz 1975. gadam varot īstenot pārsteiguma uzbrukumu ķīniešu atomarsenāla centriem. Ķīnieši šādu uzbrukumu atvairīt vēl nespējot. Pēc 1975. gada Pekingai būšot jau pietiekami daudz atomieroču, lai Maskava pirms eventuāla uzbrukuma divreiz pārdomātu, kāda būs Pekingas atmaksas akcija. Citiem vārdiem — Pekingas spēku attiecības būs apmēram tādas pašas, kā tagadējās Vašingtonas un Maskavas attiecības, t.i. līdzsvarots terrora stāvoklis. Personālas pārmaiņas Kremlī un Pekingā var krievu un ķīniešu attieksmes vēl vairāk saasināt vai arī radīt zināmu pamiera periodu. Pretišķību iemesliem paliekot arī pēc 1975. gada, vismaz 20 gadus iespējams krievu un ķīniešu kaŗš, kuŗā atomieroči netiktu lietoti, bet būtu rezervē abām pusēm.

ASV KĀ LĪDZSVARA FAKTORS

Savienoto Valstu politiskie plānotāji ir pārliecināti, ka Vašingtonai var būt samierinātājas uzdevums krievu un ķīniešu sadursmes novēršanā. Amerikāņi, lai novērstu visas Āzijas nokļūšanu komūnistu ietekmes sfairā, ir jau kaŗojuši divos kaŗos: Korejā un Vietnamā. Liekot lietā un vietā savu pieredzi un spēku, amerikāņi spējot novērst Kremļa un Pekingas sadursmi. Ķīnas tagadējie vadoņi saprotot un apsveicot šādu amerikāņu politiku. Pekinga nevēloties, la amerikāņi atstātu Āzijas kontinentu pēc Vietnamas konflikta nokārtošanas. Ja tas notiktu, tad rastos tukšums, un to aizpildīt pagaidām spētu tikai Kremlis vai Kremļa atbalstītie sateliti

Prezidenta brauciens uz Maskavu varbūt esot devis pretējo efektu. Šis ceļojums esot mazinājis saspriegumu Pad. savienības un Eiropas flankā un palīdzējis Maskavai koncentrēt lielākus spēkus Āzijā. Lai te rastu līdzsvaru un palienātu amerikāņu ietekmi, Vašingtonai esot jāsaprot Maskavas naids pret Ķīnu un jāmēģina sava veida saimnieciska sadarbība, lai stiprinātu krievu un amerikāņu attieksmēs. Manuprāt šajā konstatējumā ir noteiktas pretrunas.

Lielākās briesmas pasaules mieram esot krievu un ķīniešu sacensība Dienvidāzijas dēļ. Amerikāņu lietpratēji pārliecināti, ka Pekinga var sākt sarunas ar Pad. savienību, bet Pad. savienības pārāk siltās attieksmes un līgumi ar Indiju ir liels šķērslis, un šīs attieksmes ķinieši uzskata par tiešu draudu savai drošībai. Un te ķinieši, nenogaidot, kamēr tie ielenkti arī no dienvidiem, var sākt konvencionālu kaŗu šajā telpā.

JAPĀNAS NOZĪME

Laikā, kad Austrumāzijā trīs lielie milži — Pekinga, Maskava un Vašingtona mēģina sadalīt lomas turpmāko gadu spēlei, skatuvē parādījies arī ceturtais milzis, — Japāna. Japānas stratēģiskā ģeografiskā atrašanās, japāņu dinamisms un tirdzniecisko sakaru izplešanās ir vienā reizē savienoti ar labāku attieksmju meklēšanu, kā ar Pekingu, tās ar Maskavu. Japānas nostāšanās vai nu vairāk Pekingas, vai arī Maskavas pusē var kaŗa draudus Tālajos austrumos palielināt.

Un līdzsvars te nebūt nav tik stabils. Tajā pašā laikā japāņu un amerikāņu tradicionālā draudzība patlaban ir lielas pārbaudes stāvoklī. Japāņi izrāda tieksmes pēc lielākas patstāvības un nav ilgi jāgaida, kad Tokio atteiksies no japāņu un amerikāņu sadarbības jaunākā partneŗa uzdevuma. Kaut kāda Vašingtonas un Tokio sadarbība paliks spēkā, un patlabas tas ir viens no aktuālākiem amerikāņu ārpolitikas jautājumiem. Japānai kļūstot patstāvīgākai, tuvāko desmit gadu laikā var sagaidīt tās atteikšanos no amerikāņu aizbildniecības militārā laukā. Pagaidām Japānu gan sarga amerikāņu atomaizsardzības lietussargs. Pats svarīgākais tomēr būs tas, vai Japāna nostāsies vairāk Pekingas vai Maskavas pusē. Sibirijas dabas bagātību izmantošanā un industriālizācijā agri vai vēlu Japānai būs svarīga nozīme. Vai tā notiks sadarbībā ar krieviem vai ķīniešiem, tas ir cits jautājums.

PĒC VIETNAMAS

Vietnamas pamiera līguma parakstīšana ir vairs tikai laika jautājums. Kad ieroči apklusīs un ieradīsies starptautiskie miera policisti, Hanoja tomēr neatteiksies no cīņas par politisku dominēšanu visā Vietnamā. Hanoju līdz šim ir atbalstījusi kā Maskava, tā arī Pekinga. Galīgā politiskā izkārtojumā sarkanā Ķīna raudzīsies, vai Maskava neiegūst kādas priekšrocības eventuālai tilta gala pozicijai pret Pekingu. No tā, kā beigās izveidosies Hanojas un Vašingtonas miera līgums, atkarāsies, kāds būs militārais, diplomātiskais un politiskais klimats šajā telpā nākamajos gadu desmitos.

VIDĒJO AUSTRUMU PULVERA MUCA

Īsts miers starp Izraēlu un arabiem ir saskatāms tikai nākotnes perspektīvā, bet šādas cerības var izrādīties arī par maldiem. Viens no labumiem ir Pad. savienības spēku izvākšanās no tiešās ugunslīnijas. Savienotās Valstis no savas puses ir darījušas visu, lai panāktu žīdu un arabu izlīgumu. Tas, no kā Vašingtona baidās, ir jauna Maskavas un Vašingtonas konfrontācija šajā telpā.

BRIESMAS RIETUMEIROPĀ

Brīvības saglabāšana Rietumeiropā pēc amerikāņu lietpratēju domām ir vienreizēji nozīmīga, jo amerikāņi nevar pieļaut Rietumeiropas technoloģijas „laulību" ar komūnistu bloka valstu neizmantotām zemes bagātībām. Vienīgais drauds Eiropai vēl joprojām ir Austrumeiropā stacionētās padomju divīzijas. Priekšā stāvošajā Eiropas drošības konferencē, kuŗas prologs sāksies jau šajā mēnesī Helsinkos, droši vien radīsies kāds abām pusēm pieņemams atrisinājums.

Bruņošanās un miera izredzes pēc amerikāņu lietpratēju domām nav bez pretišķībām. 1950-tos gados mieru garantēja ASV atomieroču pārākums. 1960-tos gados radās teorija, ka atomkaŗa novēršanai Pad. savienībai un Savienotām Valstīm ir jābūt apmēram vienādam atomieroču spēkam. Tā radās tā dēvētā vienlīdzības jeb terrora līdzsvara formula. 1970-to gadu sākumā radās tā dēvētā „iespaidīguma" teorija. Tā 1972. gadā atomieroču skaits esot divi pret vienu Pad. savienības labā, bet faktiskais ugunsspēks abām valstīm esot līdzīgs, kas izteicas proporcijā 1:1. Līdz 1975. gadam Vašingtonas un Maskavas atomieroču arsenāla lielums izteikšoties proporcijā 2:3, bet arī tad faktiskais šo ieroču iedarbības potenciālis abām valstim būšot vienāds.

Sarunas par atbruņošanos turpināsies un SALT pirmās pakāpes nolīgums ir varbūt pirmais solis šajā virzienā. Runāt par vispārēju atbruņošanos būtu lielākā liekulība. Gluži otrādi — bruņošanās sacensības skrējienā bez ASV un Pad. savienības tagad pieteikušies vēl divi nopietni vērā ņemam spēki un tā ir sarkanā Ķīna un Japāna. Kā šis skrējiens beigsies — paliekamā mierā resp. terrora līdzsvarā vai arī nežēlīgā kaŗā, par to vēl pāragri spriest. Nākamie trīs gadi šajā ziņā ienesīs zināmu skaidrību. Tie varbūt būs kritiskākie gadi modernās pasaules vēsturē.

Aleksandrs Ķegumnieks

Pēc rakstnieku cēliena — Dadža zīmējums